

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Collegia Ingolstandensia - Cod. Aug. pap. 104

Rath, Hieronymus Arnold

[Reichenau], 1598-1600

Tituli, Digesten

[urn:nbn:de:bsz:31-75977](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-75977)

De Libris et Posthumis
Heredibus Instituentis vel exheredantis.

217

AD TITULUM SECUNDUM
Libri viginti octavi. 1.

IN PER Cetera quae ad ordinanda testamenta nris
desiderantur inquit Oligo Juris Co. in l. 20. ff. hoc tit. principale in
est de liberis et hereditibus instituentis vel exheredantis ne l. pteritis
istis sumptibus statui, ideoque non abs re in titulo statui post titulum
quod statui facere potest, ubi tractatur de forma et solemnitate in testamento
ad hanc sententiam subiungitur. Sed et igitur ut in scriptis huius tituli. Et
videlicet in quo liberis et posthumis heredes sine instituentis vel exheredantis
hereditatis. Prig tam declaratur quod liberorum et posthumorum appella-
tione comprehenditur. Et in generis quod liberorum in hac materia pro-
ximitas cuiusque, posthumorum pro nascituris, magis vero in specie
eorum appellatur liberorum quod a testatore perierit, sunt puta filios ne-
potes, nepotes et ceteros descendentes ex eorum tabularum
quod iam successione eorum liberorum ad velut d. in testatorum a. in testatorum
titulis de hereditatibus. quod ab intestato deferuntur. Quo sensu et
testatorum hoc vocabulum accipiunt eorum, prohibentur re liberorum, pa-
rentes et paternos suos in iure novent l. 1. §. 1. et l. 2. §. 1. ff. de
de in iure novent. Adhuc in l. Juris Conf. 10. §. 1. parentes ff.
de gradibus liberorum appellatione filij usque ad triumpotes trinit
Genitores parentum usque ad triumpotes duntaxat comprehenduntur
reliqui descendentes sine posterioribus et hi ascendentes summo

res appellatz. Quodm uocabulo filij serg e' et si x. nil. filij appel-
latione 84 f. de uerb. obliq signor paulg iuriseor. Sub uocabulo
filij ois lilcerod comprehēdat id tū magis ex benigna int' p'ca-
tionē q' l. dispositione p'ueniret filialg ibid. dicit q' l. qd
si nepotē 5. f. de l'Antaria tutela ubi aperte Vlt. JuribC. ad
Sub lilceron' q' appello' p'uenit nepotē nō et sub filioy, aliter
n. mag' filij aliter nepotē appellatz. Ceterū q' lilceron' magna
diffra est alij x. Simul atq' nascunt' sunt in p'ria p'ote, ut q' nascunt'
ex iustis nuptijs alij uero statim ut nascunt' ueluti exatō uel
ex post fa. ut emancipati nō sunt in p'ria p'ote sicut dicitur
q' in hoc tit. q' dicitur q' lilceron' appello' comprehendit' ut
heredes instituti uel nominati ex hereditarij sunt q' in p'ria
sunt p'ote, nec ois sed q' tū q' sint sui heredes, sicut q' in
hereditarij sunt, q' cuius cognatō secundū heredes in triplij esse
diffra nō ut sunt serui, q' ita dicitur q' instituti uigore
dominice potis nō hereditatem adire debent. Cur n. nō licet
uol' tūc ois heredes et iunctū instituerē quere et ouitōre
olim poterat. Erat n. quosdā pauperibz dicit magna solatio
seruot' nōis fauere heredes ut eorū institutione fama sua sui
suo currerēt d. ley a. tūc instituti q' q' ex cas' manumittere nō
t'z sed hō heredu' sp'et' nihil ad p'positū. Secundo suob et
nōis heredes ut sunt lilcerij in p'ria p'ote constitui q' iuxta
paulū iurisc. nil. in suis cō hoc tit. p'pterea sui dicitur,
q' in ip' potis dominij continuatio qua aliqua hereditas se
uideat. Adhuc n. nōis p'p'ate quasi d'ij esse dicitur. Vallet
filij sui. appellatz, ut ita post mortem p'ris nō uideat' p'p'ate
hereditatem sed magis lilcerij bonorū administratione.
Nōis nōis dicitur q' de iure civili hereditati et nōis
sita sit.

sita sit xelofital. Et exim de iure civili ignorand quoz et mudy fac
 illo uel suo uel ptorib facto x et axe apertat titaty tabulad ipso
 iure sine aditione et pitione heredes sunt l. is q putat ff. de acq
 quenda hanc: l. gtophucy A. de ptocty et de uoluntatib. Nli pauly
 Junib C. ait piaz potest xrim favore herede et redit, qz paten quoz
 iam filiu occidere poterat d. l. in suis nisi hoc tit. Sed obijciat
 aliqui si ita ley lilcerod ni pote constitutor facit heredes q fal
 ta est in scriptis tit. xostij uig dispositio us qz delectant heredes
 a pte institui uel exheredarj. Quiximo Gasimz oib a lege gtophucy
 pte per exheredationez no potest auferri, R. ad pte uerū qdem
 ei q lilceri nome heredes no tam a pte qz a l. obtineant in
 hac ta distinctione qz qualitatez qdem a lege qrititate uero a
 pte consequantz ita te obuocung m. d. l. in suis. Vnde pte
 resolutio ad alteraz difficultatez circa exheredationez uel n.
 pauerat liberos suos heredes ita et exheredes facere pte iuxta
 uerba ir. tab. uti qz ley gtophucy ita iud esto. l. uerid. ff. de
 uolunt. obijciat qz pte exheredatione n. iure pte potest filiu
 potest occidere et iud potest soluere ut iacu diximus sic eodem
 iure cu exheredare potuit l. qdam irr. ff. de uoluntat. obijciat
 ne ta pte pietatis offiu exheredat uerib. qzola inofficiosi
 rituta est, qz quaz exheredatio nisi iustis de iuris fieret resu
 ditz l. cu ubi q. ff. de bonis damnatorum et infra latig uidebitz
 us. Hanc aut iuris uicib xelofitalom postea ptoctoz reniserunt
 lilceridz ni pote constitutor abstinerdj potest facerit ut fusi
 expliat pauly Junib C. ni l. xrij ff. de acq quenda uel oniteta
 hereditate q. set hie nisi. de hered. qualitate et diffra. Np.
 ni suis regulib tit. xx. uoy. inter xrijd nihil inqz interest
 de iure civili inter seruos et liberos qz in pote sunt heredes

scriptor, nam utriusque et nunti heredes sunt sed iure heredis
suis et nuntii hereditibus abstinere se a parentis hereditate
pauitatis nuntii aut tui hereditibus abstinendi potest non datur.
Sed nonne nuntius praetor hereditatis favore non potest d. quod aut
nuntius de bonorum possessione. Praetor nuntius leg. hereditatis favore
non potest, pl. 2. tm. vel similes iuris constitutiones heredes sunt
ueluti per senatusconsulta et constituta. Principales quoque
praetor cuiusque legibus transmissio hereditatis est favore potest non
sunt heredes. Quae quidem praetor non potest aliam dare hereditatem non
tm. potest de bonorum possessione quae hereditatis transmissio est d. g. quod a. nuntius.
de bonorum possessione. Sed cuius est nuntius leg. praetor dat bonorum
possessionem hereditatis constituta. Ita etiam quae ab hereditatis transmissio
est rem tm. non est rem hereditatis auferat sed illud retinet, nuntius
tm. et sine re, et hoc est quod Mp. in l. j. §. 3. ff. si quis omnia sua
testamentis. Qui in potestate sunt nuntius Mp. statim heredes sunt ex
testamento nec quae abstinere potest quibus facit et nuntius cuius quae §. 3.
d. sed et si ff. de fideicommissariis hereditatis ubi est non decedere sine
hereditate qui sunt heredes tm. abstinere se reo tm. ut quibus
sunt, uel sunt heredes sufficit sine potest sed duo copulatiue re,
quibus j. §. quod si sit in potestate mortuus l. Cornelia r. ff. quae testata
facere potest, filius eius nuntius Juliano dicitur Consulibus quae testata
decessit. Sicut heredes dicit non potest, quia in potestate mortuus non habet §. 3.
l. l. l. et et emancipati quia in mortuis non heredes, sine herede
sed non sunt, reo sub liberorum appellatione hoc in tit. comprehenduntur
ut iam antea in sinuarius et ita reo §. 3. filios emancipatos
nuntius heredes §. emancipatos nuntius de emancipatione liber-
orum sed de iure civili praetor potest l. nuntius cetera §. 3. Vbi ff.
ff. hoc tit. quibus tm. praetor Praetor defert bonorum possessionem
iure tabularum

hinc est.

contra tabulas d. d. emancipatos institut. de exheredatione liberorum
 Hinc et requiritur qd qd maior no' habet filios in sua potestate s. fratri
 ac quocumq' instit. de adptionibus l. s. c. cod. huius rō assignatus in l.
 familiaris appellatione igitur ff. de uerbis signorum. Vitelicet qd filij
 ad uatib' sed p'is familiaribus sequantur et no' h'et sub herede l. q.
 s. ad f' d'ata ff. de bonorum possessione g. tab. et iteō et rōge no' h'et
 filios suos instituire uel exheredare sed oig' p'teritis h'et' p'ro
 exheredatione s. ult. instit. de exheredatione liberorum. Sed h'ere t'ā
 si p'ro respectu filiorum emancipatorum qd si n'c rōm'ia iustitia
 constitutione si d. alium quocumq' capitulu' in auctor. ut euz de appella
 tione cognoscitur emendata sunt ita qd qd uere emancipati atq'
 sui et eoz uere a n'ra qd a p'is filij debeant heredes institui uel
 iusta causa exheredari ut infra latius uidebimus. Secundo ut q' d'
 sed h'ic heres requiritur qd p'prium ab eo cui uult succedere obti
 neat gradu' d. sui aut instit. de hered. qualitate et dist'ia l. scrip
 pto s. ff. unde lileij, nepos itaq' l. 2 et nisi filij potestate s. finali
 instit. de p'ria potestate, tū nisi filio q' ipm' gradu' antecessit uel
 morte uel emancipatione aliam rōe de familia sublato h'ic
 heres esse no' potest, et uero sublato ex l. Julia Ulpiana in locum
 p'is succedit, huius heres officij l. posthumorum i. s. ff. de min.
 s' uo rupto p' d'cto titulo. His itaq' duobus concurrentibus p'ria
 uicini potestate et gradu' proximitate in d' iustitatis constituitur cuius
 in iure uarij sunt effectus. qd quod h'ic heres no' h'et rōge
 adire hereditate' euz uicente p'is quasi d' d' d' d' d' l. h'ic uic
 tute iustitatis euz statim fuit heres ut iam antea ex l. l.
 si suis ff. her. tit. fufis appellandus. Et q' effectus q' heredita
 tem no' aditaz transmittat ad quemcuq' heredes l. si frater.
 de de iure delib'randi. 39 q' p'is euz rōge debeat instituire
 heredes uel exheredare alioq' titulu' no' ualeat l. niter. Cetera

30. ff. de her. tit. plurim. effectus refert Christoph. portig. instit. in prin.
tit. de hered. qualitate et diffra.

Tertium heredum speciem constituit extranej, q. testatorum in ius hereditatis non sunt. Ceteri instit. de hered. qualitate et diffra. Nam extranej domesticis sine suis, et voluntarij xris opportunis, s. q. fideicommissarij, ilij et ceteri interin xris et ex parte bonorum voluntarij heredes efficiunt ff. de hered. institutio. Et quia paulo antea diximus rator liberos non potest in potestate sua ipsi respectu xris extranej heredes huius et emancipati respectu patris d. 2. c. 2. l. 1. Liberi nostri nisi sup. q. in potestate nostra non sunt heredes a nobis instituti extranej heredes nobis instituti, quia de ead. et q. heredes a nobis instituti non numero sunt. Quia foveria in potestate liberos non habet. l. praeiatio. igit. et sagati ff. de uerbo. sign. l. 1. Item circa uocabulum liberos et hoc notandum est q. si uia haec nostra filij tu non et filia de iure pandectarum liberos appellatione comprehenduntur, q. si de iure pandectarum filios duatant non et filias xris instituire uel exheredare debeat. Sed q. filias huius heredes potest. Sed non ita de filiis instit. de exheredat. liberos. Qui tu multum offere uideretur si l. uerum et aliam incipit etiam certum est d. 2. filia ff. de iur. iusto rupto in titulo. Ubi dicitur. ait. filia si emancipata uel nepos q. una emancipata cogit de potestate titulum non rumpunt q. si fuerit aliquis ut placet ibi. si uerbo titulum si existat filia in potestate et heredes rumpit titulum. Et non illam sed hanc fuisse uentum, ut in filiis non una sed tria ex emancipatione patris creat potestatem plerumque explicat. l. honia. in d. plerumque. emancipata instit. q. lib. notis tollit in potestate

potest. Filia vero unica emancipatione liberetur a sua potestate
 utroque non tanta et tam alta necessitudine filia constringitur
 a iure civili cum patre atque constringatur filius mirum itaque non esse
 quod de iure civili filia adhuc in patris potestate constituta, si propter aliquam
 causam non rumpatur, filius autem rumpatur, ita utroque in principio
 tit. 23. de exheredatione liberorum verbo ius habent accrescendi.
 Quamvis autem propter institutionem filiarum tutatum patris non infirmatur
 non tamen filiae placeat et a bonis patris excludatur, sed ut
 sup. iust. in l. p. sed non ita de filiis. ait ius accrescendi cum ad
 certam portionem spectat. Hoc illud quod ius accrescendi quo
 unius portio alterius portioni accrescit de quo in sup. in d.
 filia instit. de bonorum et hereditarium sup. in l. unica c. quod
 non potest uti potestatis accrescat: sed quo personae non instituitur
 tunc accrescit institutio non sine carum dispendio quibus magis
 portio pro filiarum accretione deficit ita ut magis de iure
 pro accretio appellari debeat. Quarta a. portione filiarum
 ita pro hoc ius accrescendi consequantur in iure ipsum non est
 sed ut in sup. in l. si in fragmentis tit. 22. et in sup. Gay lib.
 2. tit. 3. et in Paulo Instaur. lib. 3. tit. 4. de tutamentis et Thoo.
 philo in d. j. de exheredatione liberorum colligimus cum in his
 rebus scriptis in virilem cum extraneis vero hereditibus scriptis
 in feminam pariter succedit. Sed haec omnia sup. iust. et sup. con.
 institutione in l. non nisi in l. q. de liberis institutis emendavit
 ut et infirmat in j. sed haec recte in l. de exheredatione liberorum
 ita quod magis masculos et feminas quoad institutionem et exheredationem
 rationem necessitatem nulla amplius sit diffra et haec de liberis.
 Institutionem et appellationem non est uniformis sed glossa et l. in rub.

C. de posthumis hereditibus institutio uaria est referenda signi-
ficatione et specie. Quidam uero de posthumorum et uer-
to patris uasentis l. noni ibi ff. de uerb. signis l. 3. d. post-
humos ff. de instituto et factotit. hanc derivationem
plecti Cuias obseruat lib. 3. cap. 4. Sed putet posthumum ab
aspiratione legitimum esse. Quia si ce no multu potest hanc
est. Secunda postumorum species sunt postumum uelley sic didi q. 2.
l. uelleia p. uisum sit ad institutio ut huius m. l. Gallus q. d. m. u.
d. l. uelleia p. uisum sit ad institutio ff. hoc tit. puta q. q. dem arte
mortem testatoris uasentis sed post conditio instituti d. l. 3. d. postu-
mos ff. de inupto et factotit. Sed hi inq. vlp. q. post institui
facta in uita uasentis ita dem q. legem uelleia cum post institui
philem, si uocatum sint exheredati, pro uisum obligata hinc
antiqua de iure civili no hinc institutio ead heredes q.
si uerum ad no sunt q. leg. uelut institutio p. uisum
ut in p. uisum sit d. p. uisum. Sed humanitate suadente p. uisum
est ut si postumum p. uisum conuentione q. habent in testator
instituant. Inq. uisum x. uisum sit ead ex p. uisum uisum
statutu et tu no p. uisum institui heredes. Sed hoc tu p. uisum
leat de ip. postumum q. uisum essent post uisum testatoris
et q. uisum uisum testatoris post conditio institui. No
dincorporatis fuit q. in hoc posteriori casu testator expectare
potuit donec uisum et ita ead uisum institutio q. uisum
e. in priori casu, sed q. uisum uisum uisum uisum
e. dispositione extenuatis ff. de u. l. uelleia uisum j. cap.
p. uisum fuit ut licet et posteriori in casu postumum institutio
re p. uisum p. uisum uisum uisum ut explicat hinc uisum
l. Gallus uisum d. l. uelleia ff. hoc tit. et aperte colligitur ex
regula

cogitit vlt. tit. 22. d. col. uero, Eod. inqt qui in utero sunt
 si natj sui heredes futuri sunt postumum instituerit heredes
 si quis post mortem xij nascantur ex iure ciuili: si uero in
 uentibus aut ex l. Julia. Tertia postumorum species, sunt repro-
 ter quibus tempore testatj nati sunt pprii filij uero existentijs sui
 heredes non sint, tamen si filij uivente testatore natijs, uel alio
 modo, liberatj a patre tunc capotid ex 2. legis Velleia capite
 ni filij loam succedunt huijs heredes efficiunt, d. l. Galla d. iii.
 de iur. iur. ff. hoc tit. Itaqz nisi instituantur tunc quasi agnati
 ore sui heredes testatui succedunt ut explicat Inuenit tit. huijs
 legis Velleia exemplum et institutionis modum legij pleriqz
 ni loam ut in l. postumorum i. ff. de iur. iur. et titulo
 et in l. 2. ff. de vulg. et pupillarij et in l. filij a patre d. filijs
 fam. ff. hoc tit. Quarta spes est eorum q post g. testatui
 adoptantj q hodie de arrogato uel eo qui ab suo materno ad-
 optatj ni eij potest non transit d. sed hodie instit. de adoptionib. Itaqz
 et siq heredes fieri non potest q iura iam antea arrogata et in ad-
 ptione hinc arrogatione quasi agnatijs huijs heredes huijs inpprie
 q filijs ni expletior Rub. xxv. i. et quatuor sequentib.
 ni limitat ni duobz casibz ut apud ipm uideri e. Huijs quatuor
 te spij postumorum addunt hb. et filios illegitimos q post factu
 testatui restituntur natijs. uel ut uulgo d. legitimos, et capite
 hb. x. opinio est, et ista oia competere circa que in filijs co-
 uisa sunt et ideo ueritjs postumorum loco esse ut fise explicat
 filijs d. to. xv. ibi forte usq ad hanc. Claros alias postumorum
 ueritjs spes tradit loam. polonety ni expletior Rub. xxv. i. et
 sequentibz quibz h. de uer. nec in iur. optine refert ad tuogria

NB.

Vnu' eoru' e' q' nascunt' uerone' filie post t'ntu' g'it'u'. quib' ob
ita cogniti' reguly' statu'te q' parentos ex iuris ueritate ter
ant' instituerit liberos suos heredes in suo t'nto uel eor' ex p'rio ex
heredare alioga t'ntu' erit nullu'. Principale in d'ca n'gt' Caig
Jurib' l. ni l. inter cetera 30. ff. de her. tit. (uz t'ntoy.) de lib'is
heredib' instituentis uel exheredandi uel p'teriti' istis rumpat
t'ntu' et instituti' in p'incio de exheredatione liberoy. Et huius
conditionis quare uz filios instituerit deat, e' q' illis p' p'teriti
tione' fieret iniuria q' lex oio uerionoy' conuict' q' lex illis
adhuc uincite p'ie' in' et quasi bonorum in bonis paternis
tribuit d. l. in suis ff. hui'. propterea uero exheredare t'nt' q'
ut iaz' sup'ius lib'is uincite p'ie' quodamod' t'nt' sunt bonoy'
paternoy' et eo uentus lib'oy' aug'ant adstron' et sine sine
aditione uate' fieret q' adita hereditate p' instituti' extronoy'
in t'nto si uo' uerionoy' lib'is p' exheredatione' excludi eundem
hereditatis duo, d'ca' fierent in solitu' uoy' ab intestato et
atton' ex t'nto q' t'nt' iuris reguly' g'ingere no' debet; neq'
uio' q' a patre exheredare d' extra bonorum p'oxide
bet. que uentio usq' adeo uera e' q' q' t'ntu' paternu' fili
oru' p'ntatione' rumpat' q' d'ca' filij p'teriti' p'ntatione'
l. si filij in fine ff. hui'. ouia q' d'ca' t'ntu' p'ntatione' p'ntatione'
rig' l. euz in t'nto id. ff. de iust' p' t'nto d'ntu' d' t'nto
p'nto no' p'nto l. 2. ff. d. tit. hui'. Sed q'tra hanc ex p'te
ampliatione' obstat lex si duob' ir. l. j. ff. de bonoy' p'ntatione'
sione' q' tabulud ubi t'ntu' e' in quo filij p'teriti' est et
ita n'gt' d'ca' rumpit p'ntatione' q' t'ntu' Cuiacius et
p'teritio' ibid. uoy' q'tra ampliatione' euz in p'ntatione'
t'nto id' heres sit instituti' q' no' exstante filio p'terito' no'
uoy' ab intestato habentur' est, quo casu rumpit' p'ntatione'
t'ntu'

statu & ex posteriori datur bonorum possessio ut ibi dicitur de ita et expli-
 cat Vig. in §. ex eo a solo instit. qbz modis statum infirmatqz ubi
 referuntur l. b. qz cas diffraz inter imperfectu statum ror sollemnitat
 tuz ommissam ut in l. r. ff. de iustro ruzdo p Et inter impfeda ror
 pteritionis constituit. Sic n. inqt Vig. et recte puz statum pter
 du ruzpitur p posteris impfeda ror sollemnitatu si in eo scrip-
 ptz sit heres, qz ab intestato uenit ut et Mp. in d. l. r. Curd
 et si filius fuerit pterituz. Cuz institutio uel exhereditatio liberoruz
 ag n. sollemnitat statuz pateris eo uideatuz atqz nuzq testis d. l.
 inter latoru l. l. **ARTIO** ampliatur huc qz tuncq statum
 ad tantu de filioruz pteritione sit nullu ror institutiois, sed et
 legatoru in eo pterituz l. filio pterito in circa puz de iustro ruzdo p
 Cuz tñ ampliatio de iure authenticoz ita absolute uera no est
 sed eo iure ex caa pteritionis ruzpuz statuz legata in ea relicta
 a legitimis heres. statum debeat auth. ex caa C. de liberis
 pteritis. Quod inter oca h. conuenit, si nullu aliud pbit, tuz
 pauca et legata ab ipz pstanta sunt q ab intestato succedunt
 ceteru si aliud pcedat statum siqz no proximis agnatqz, sed in
 priori statuz scriptuz tñ tenent, ualio dubiu est, an in d. antiqz
 qm sit, correctuz ita qz h. ab pteritione, filij statuz quoad
 heredu institutiois sit nullu, nihil oning taud contra dictuz
 legom filio pterito legata et libertatez pnt pstanta, inqtadi,
 itaqz auth. ex caa C. de liberis pteritis.

Ego omnia doctorum alteratione sequar Aliam in l. si filij
 7. n. 4 et sequentib. ff. hoc no tit. de liberis et postumis
 putantur statum sitne no tñ quoad heredu institutiois
 uenit est quo ad legata ppe filij pteritione esse nullu minimeqz
 ab heredu in priori statuz instituto esse soluenta, et heredes

ex lpsumpta testationib voluntate. priori x. in casu ubi uolū filij
lptenti ab intestato succedit uerisimile est uoluisse testatorū satten
legata lptari. qua in casu lptorendo a tota hereditate tunc
excludit, eodē modo et quimō certiore a legatid excludere uo-
luit. Sed in possessioni casu heres in j. tōto institutū accititū
uolē dīse ad legata in tōto tōto relicta prestanda granatū
c. g. nō in priori ita et in posteriori hoc casu uera pade,
dām uoluntatē. Sed q̄ hanc ampliationē obstat j. l. postumū
ir. ff. de iustro iusto x. tōto ubi dicit postumū sū lptenti
uoluntatē tū vlp. aut legatarij et fiduciarij habebūt ea q̄
sibi relicta sunt quimō si tōto fuerit dignatū heres scri-
ptū et uolē uoluntatē et bonorū possidē sū tabulatū j. filij
est q̄ p̄ lptentionē filij tōto rumpant adōd q̄ uolē legata
in eis relicta debeant q̄ tū dīcē q̄ tōto in lptentione
postumū et dīcē q̄ in filij lptentione, rāu si postumū lptē
uolē uolēt tōto. ab initio h. uolē q̄ uolē rumpat
l. si p̄ filij ff. de vulg. et pupillarij, nō ita si filij lptenti
tūc tōto statim ab initio nullū est, l. postumū 3. d. ex h. d.
ff. de iustro iusto tōto. Alia uolē vlp. caū est filiorū
alia postumū. J. x. et nō posteriorū legatū esse docet
Salthonij sup. excoriationū lib. j. cap. 2. Illi ministri faciunt
tōto si rumpat, illi p̄, hi si rumpat, rumpat q̄ nō est
si postumū lptenti natū iterū uolēt tōto de iure pratorio h.
l. rumpat ut dicit in l. d. postumū. ff. de iustro iusto x. nō aut
l. rumpat si filij lptenti q̄ nungū uolēt ita Cuias. in l. 2.
ff. hoc lit. nō quicq̄ contra hanc solutionē pugnat j. 4.
in l. 2. ff. de postumū hered. instit. sup. rescriptū q̄
postumū lptenti et si illud uolēt nō tū q̄ uolē rumpat
l. rumpat

restituat, quia sicut dicitur a h. b. in distinctione, uel x. postumus q. 2.
 h. b. v. n. in uino testatore uel comortuo dicitur, et in
 priori casu puta si uino testatore uel comortuo dicitur postumus
 ueritatis ex iure iuris restituitur testamentum ex eorum iure datus
 bonorum possessionis, h. de iure civili hereditas peti negat quia
 testator sit ruptus et ita loquatur dicitur l. postumus in ff. de iure
 rupto et testamento ut ad obscurum colligitur ex his uerbis uino testatore
 raty dicitur Quod si uero mortuo testatore postumus dicitur h.
 illud postquam raty mortuus testator et eius uoluntatem ruptum ex iure
 iuris ad restituat. Quod si uero mortuo testatore postumus dicitur
 quia dum adhuc uino testatore postumus raty dicitur eipso q.
 testator suam uoluntatem non mutat creditur in eadem uoluntate
 manens q. si ergo in posteriori casu, cum iam mortuus sit
 testator uoluntate suam amplius mutare non potuit, et hanc
 est uis solutio l. non inueniens. Hoc contra hanc distinctionem
 non obstat lex q. uxore id ff. de iure rupto et testamento ubi
 dicitur si uxore huius uxore testator dicitur et postumus testator
 et deinde si hostium fuerit potest et h. raty postumus ante
 testatore ueritatis dicitur iuris. C. fauill. q. pater postumo testa,
 ueritatis inuenerit ita q. hanc dicitur scriptis hanc ueritatem non q. signat
 q. falsum est q. de iure iuris conuenerit testator si ueritatis
 postumus. Qui sicut dicitur h. b. in pta p. testator si hanc dicitur
 hanc p. testator euenire q. hanc l. Corneley testator illigat hanc
 hanc dicitur captus dicitur et ita ante postumum h. x. ueritatis
 ueritatis q. hanc si hostis fuit seruitute testator amplius condere
 suam uoluntatem mutare non potuit si. fin. militaris plus non
 est permissum facere testator l. uig. q. s. ff. q. testator facerent.

Sed q̄ hanc utramq̄ solutionē opponit se hincq̄ ni tit. de iur.
 Ro rupto x̄ titulo cap. 3. l. cum. 4. circa fin. et sequit̄ putat
 nullū planū esse diffinī sicut post sicut ante testatorē mori,
 atq̄ postumū h̄teritū sicut utroq̄ casu t̄ntm̄ ex iure p̄torio
 vel et restituendū bonorum possessorū laudat, vel in rebus.
 Et l. ni q̄m̄ allegat̄ ita recitat̄ q̄ tam de iur. t̄ntm̄
 ob h̄teritōrē postumū post viq̄ morte restituat̄ ex iure p̄torio
 si iuris p̄toris solennia fuerint adhibita ni t̄ntm̄ x̄ si signa
 tu fuerit septem testium signis quatuor legibz Vlp. ni l. i. ir. si
 signatu fuerit t̄ntm̄ n̄q̄ bonorū possessorū t̄ntm̄ tab. auipore
 hanc scriptū sit. quanto q̄ ni l. 2. C. de postu. hanc adhibita
 ex d. et l. 18. ff. de iniusto rupto x̄ titulo, l. t̄ntm̄ rupto con.
 lenj q̄ x̄tinitatē postumū et x̄ posse restitui et si postumū hanc
 ueritatē ait hanc
 solennia sūt exissa. Quia t̄ solutio planū ficticia utraque
 conueniendū inq̄ quia si testat̄ nō adsignat̄ t̄ntm̄ et ita
 iuris p̄toris solennia nō fuerint adhibita ex eo capite solutio
 statim ab initio tam de iure p̄torio ex civili n̄ ualidū est,
 ita ut necesse nō fuerit rumpi q̄ postumū x̄tinitatē q̄ de
 iure Civilis quiritō pandectarū solennia iuris p̄toris t̄ sequit̄
 ff. q̄ t̄nta facere p̄nt. ff. t̄ntm̄ n̄q̄ Vlp. septem testium signis
 fuerit signatu utroq̄ iure ualidū tam civili quam p̄torio
 d. l. i. ff. de iniusto rupto x̄ titulo. q̄ tum legibz ni l. 2.
 C. de postumū hanc. restituendū bonorū de p̄titione t̄ntm̄
 rupti hoc h̄teritōris illigat̄, hoc est t̄ntm̄ p̄fecto v̄q̄
 adhibita fuerint solennia et q̄ ab initio ante x̄tinitatē postumū
 ualuit nō uerō t̄ntm̄ testat̄o ni quo solennia iuris p̄toris nō
 fuerunt

Signatio testium
 ad recepta l. ad to.
 et cum sequit̄.

fuerunt adhibita. Decretum q̄ hoc q̄ iam antea diximus ex Aliato
 usq̄ adeo statim tunc p̄ filij proteritione et nulli q̄ hanc
 in i. statuto legitime instituti et nō tenent solvere legata
 in i. statuto relicta fortiter obire videtur l. finalis ff. de
 hered. institutio. ubi offi institutio heredis in i. statuto fa-
 cta ob errorem nō ualeat ualent t̄ legata ita q̄ heres p̄
 statuto instituti ea solvere debeat ut ex facti sp̄e cuiusq̄ desi-
 sione ibid. latiq̄ uideri d̄, ergo ita erit in hoc nro casu uq̄ q̄
 offi ob proteritione filij heredis institutio nō ualeat ut tenet
 in l. q̄. ff. hoc tit. ualeant t̄ legata, eaq̄ solvere tenent heres
 in i. statuto instituti. Sed q̄ casus in l. l. fin. longē diuensi-
 esse a casu nro ibi n. statutu fuit legitimu et rite p̄statu tam
 quod heredis institutio q̄ quoad legata, q̄ t̄ testator ex erro-
 re fuit instituti ut filij aliu scriberet herede deo error
 re magis ex equitate q̄ de rigore iuris prior heredis insti-
 tutio uideatur et propterea nō nullat nō sui et legata q̄ circa
 legatoru curam nō fuit ut circa fr̄e p̄p̄ini tit. p̄uocato
 explicari: in nro nro casu statutu rōe p̄uocatois plane
 in i. statuto et nullu q̄ ex eo nō p̄t̄ de q̄ legata. Quarto au-
 p̄licat et illiq̄ nostra iuris nō t̄ de filiis nro de fili-
 alijs et t̄ de suis uocant de emancipatis hodie nō uq̄ nro
 nō n. de iure p̄uocato, ut si explicari l. nym̄ i. i. i.
 Co. de liberis p̄uocatis q̄ p̄t̄ hanc q̄dem insti. de ex hered.
 liberor, p̄t̄ an emancipatis idem iuris uocant q̄ p̄uocatois
 tiorē competat q̄ suis h̄. nō quoniam ex h̄is laq̄ est ex
 nro sed alio tempore in tit. de nro officio titulo in soling.
 Boniq̄ ampliat hanc q̄dem q̄ hodie iuris et nator ut p̄
 liberos suos tenent instituire uel iusta q̄ ead̄ ex d̄tore

§. aliud quoy cap. in auth. vel cu de appetitoe cognoscit con
 rit. Sancimus igitur nigt sup. no licere punitu pri uol uerj
 auo uel uia, filiu uel filiaz & p^{aut} uere heredes ni suo de
 iure fidento 20. de iure antiquo scis fuit, pteritio u uis
 pro exheredatione habebat §. finali nist. de exheredat. liber
 noui l. 4. §. 2. ff. de bonoz posside g. tabular ubi paulo fuit
 C. hanc adfert p^oom q' mater suos heredes no hnt, ceteruz
 etfi ad huc hodie iure uis pteritio tatz pro exheredatione
 ut uir ff. d. §. aliud quoy cap. itgat. Ita ut uerbu pteritio
 iud. positu ad lincz ueteraz, uerbu uero exheredes fa
 cere ad pateraz referat, lincz tu' no alitor uis pteritio
 ualebit q' si fiat cu' caa expleat iniquitatem, puta pterito fi
 liu uoy uis quia uita uia uisidiat e' q' pteritio uis
 Au reuera nihil aliud e' q' benigna exheredatio, ita q' tale uo
 do pteritio no ad bonoz g. tabular sed ad quozq' uisidiat
 refugere. tunc ut notat sig. ni §. exheredat 2. f. nist
 de exhered. liberou. Ita uisita et explicata §. posita gadio lincz
 tatz tribz ni casib. j. si filigrua. filig pteritio uis tale uisidiat
 approbat d. l. no putant d. si quid sua ff. de bonoz poss. g. tab.
 l. filio pterito 17. ff. de iustro ruyoz. C. in capu legis postuz
 ir. §. de iustro ruyoz titulo et in capu l. si duobz ir. ff. de bonoz poss.
 g. tab. gadio uis postuz fuit pteritio q' uisio testatore decessit
 uel id heres institutuz quia alia ab uisidiat uisidiat ut iq
 antea explicauimus. Tercio ni testato uisidiat in quo uisidiat
 uisidiat agitat et ius gentiu attendat q' quod rigoz et pter
 tilitas uisidiat uisidiat requiratz ut uisidiat suo to uisidiat
 kob casus notat Aliatuz ni l. 2. n. 19. cuq' sequit. ff. her
 tit. Ad lincz exheredatione q' aliter uisidiat illam
 epi luppi.

esse duplici, nam qd fit bona recte qua ipi filio consulti a pte ut si
 quibus impud. habeat liberos, et no fiat libris tutela reuocatio
 extraxerit aliquo bonu riuu eligat eumq. heredes instituat et roget
 ut si libris sui ad instar uenerit statem ead hereditate restituat
 l. nulli is. ff. hoc tit. Similit. textus est de filio fugiuiso n. l. si patronus
 in p. r. ff. de bonis libertor. Aliq. textus de filio prodigo n. l. si
 uiso is. ff. potuit in ff. de curatorib. furioso uel prodigo 20. dand. d.
 Quibus in casib. ueniente die in fiduciario uel in herede cu fructu
 by hereditate restituere cogit l. si ita relictu 47. ff. rogatus ff.
 de legatib. 2. Et si ita exhereditio facta sit no ualeat uel nota
 causa sed ut filio consulti no est loq. quare n. officiosi ff. de
 ut uel notat bvarcz. tit. hoc testro cap. 3. uel. supis digimus
 Et Cui. n. Remell. is. colum. 4. circa fine qd tunc dicitur filio
 p. n. officiosi agi queto gredit se iniuria affectu esse p. n.
 hereditate l. pupin. 8. circa prinu ff. de officioso testro. Alie
 rem qd fit ignorancia sine nota cad. ut loq. hancly in l. 47.
 ff. de bonis libertor. et filio a successione p. n. excludit qd
 quq. si legitime no fiat datur filio n. p. de iura p. n. l. 47.
 quico p. ff. de. Et bvarcz. hic notat de quo tu. nob. alie n. p.
 delinq. p. n. officiosi testro. et a. exhereditio ualeat
 et per p. n. officiosi no infringat. Subrogatia regit.
 In ut uoluntati exhereditis filio l. p. 2. 3. ff. hoc tit. Si n. notat
 autorit. exhereditis no ualeat exhereditis d. p. n. ff. de exhe.
 not. liberos cu n. hereditas paterna adhuc uino testatoris quo
 dand. ex iniur. dispositione ad filio p. n. ut supra
 ex l. in p. n. ff. de. explianing. merito uel iudicid p. n.
 ad filio conclusionis regit. n. p. exhereditioet sunt obiect
 n. dubio aduersat. p. n. officiosi l. in p. n. ff. hoc tit. ita Alind.

in l. 1. n. 3. ff. h. t. t. tunc a. d. filii n. d. i. n. e. c. h. e. r. e. d. a. t. y. s. i. n. o. n. d. e.
cognome vel ipsoe exprimat, vel alicubi deus ostendit aliqua
quae non s. g. g. h. e. r. e. d. a. t. y. u. t. s. i. t. e. s. t. a. t. o. r. i. u. n. i. g. i. t. e. f. i. l. i. u. s. s. i.
e. a. t. f. i. l. i. u. s. n. o. n. e. x. h. e. r. e. d. a. t. y. s. i. t. e. s. t. a. t. o. r. i. u. n. i. g. i. t. e. f. i. l. i. u. s. s. i.
s. i. c. i. l. i. t. n. i. h. i. l. n. i. t. e. n. e. p. e. u. t. n. i. f. i. a. t. s. o. c. i. a. t. a. n. d. o. p. h. r. o. n. i. s. i. f. i. l. i. u. s. u. n. i.
d. o. p. h. r. o. n. i. s. i. o. u. n. g. d. u. a. t. a. y. e. t. f. u. e. r. i. t. f. i. l. i. u. s. u. n. g. d. o. c. r. a. t. o. l. l. o. u. n. d. e.
r. e. q. u. i. t. y. e. x. h. e. r. e. d. a. t. i. o. f. i. a. t. p. u. r. e. e. t. s. i. n. e. u. l. l. a. c. o. n. d. i. t. i. o. n. e. l. 3.
d. p. u. r. e. a. f. h. o. c. t. i. t. h. u. i. g. e. t. y. r. e. q. u. i. s. i. t. e. e. a. d. e. r. o. e. s. t. q. u. i. s. u. p. i. o. r. i. u. s.
u. n. g. y. e. t. l. e. y. d. u. o. b. e. i. u. s. t. a. b. f. i. l. i. o. s. t. a. m. n. o. i. p. a. t. e. r. n. a. h. e. r. e. d. a. t. y. e. t. u. t. n. o. n.
d. e. s. i. g. n. a. n. t. e. t. i. a. l. i. o. n. i. c. a. n. e. b. e. a. t. u. t. i. p. r. i. s. a. n. l. e. y. a. r. i. t. i. t. a. i. n. t.
e. s. t. e. n. u. n. g. t. i. n. o. n. u. t. i. s. h. e. r. e. d. i. t. a. t. o. a. b. d. i. c. a. n. d. a. e. t. n. i. s. i. i. d. c. e. r. t. o. s.
f. i. l. i. o. e. t. i. n. d. i. u. i. o. f. i. a. t. l. s. e. d. s. u. b. g. t. o. e. a. l. i. a. s. i. n. i. c. i. p. i. t. s. u. b. c. o. n. d. i. t. i. o. n. e. i. s.
f. d. e. l. o. r. o. r. y. p. e. s. s. g. t. a. b. e. x. h. e. r. e. d. a. t. i. o. n. e. l. a. u. t. e. u. n. g. e. y. m. i. s. e. r. i. t. o. f. u. t. u. r. y.
t. e. m. p. o. r. i. s. e. u. e. n. t. u. p. o. s. s. e. a. t. n. e. g. i. t. f. o. u. n. d. a. t. a. f. u. n. t. g. u. n. c. e. r. t. o. c. t. e.
e. x. p. l. o. r. a. t. o. i. n. d. i. c. i. o. g. l. i. t. a. t. e. n. a. a. l. h. o. r. r. o. g. i. t. o. d. a. t. y. e. x. c. e. p. t. i. o. n. e.
l. t. i. p. r. 4. c. d. e. n. i. s. t. e. t. s. e. l. f. e. s. t. s. u. b. g. t. o. e. p. u. t. a. s. i. f. i. l. i. g. i. t. u. s. s. u. b. i. n. d. i. c. i. o. n. e.
c. u. e. n. t. u. a. l. i. n. i. s. t. i. t. u. a. t. y. t. u. n. c. x. r. o. l. l. e. s. u. b. g. r. a. c. o. n. d. i. t. i. o. n. e. e. x.
h. e. r. e. d. a. n. t. e. t. q. u. a. n. t. u. m. f. i. l. i. u. s. n. o. f. a. c. i. t. s. u. b. q. u. a. n. t. u. m. g. t. o. e. n. i. s. t. i. t. u. i. t.
h. e. r. e. d. u. t. n. i. p. r. e. d. e. n. t. y. t. i. t. i. n. d. i. c. i. f. u. i. t. e. o. t. n. i. c. a. s. u. n. a. l. o. t. e. t. n. i.
s. t. i. t. u. t. i. o. e. t. e. x. h. e. r. e. d. a. t. i. o. q. a. n. i. c. o. n. t. e. n. t. u. n. e. c. e. s. s. e. e. s. t. f. i. l. i. u. s. n. i. s. t. i. t. u. i. t.
t. i. t. u. l. u. a. u. t. e. x. h. e. r. e. d. a. t. i. o. e. s. t. l. o. r. d. i. o. u. t. n. a. l. e. a. t. e. x. h. e. r. e. d. a. t. i. o. n. e.
e. s. s. e. e. s. t. u. t. e. a. f. i. a. t. n. o. a. c. o. n. t. a. a. l. i. g. n. a. r. e. s. e. d. a. t. o. t. a. h. e. r. e. d. i. t. a. t. y.
e. t. s. i. n. e. i. u. r. e. u. n. i. u. e. r. s. o. e. t. i. t. u. o. t. a. l. i. n. o. t. o. e. x. h. e. r. e. d. a. t. y. h. a. l. e. t. u. r.
p. r. o. p. t. e. r. i. t. o. i. t. a. q. u. o. d. h. i. t. a. t. u. s. i. t. n. u. l. l. u. s. n. i. l. c. u. q. u. o. d. i. g. f. h. o. c. t. i. t.
n. o. n. n. a. l. e. t. a. b. i. c. i. d. i. o. q. h. e. r. e. d. i. t. n. i. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. n. a. l. e. a. t. n. i. r. o. p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. y.
p. e. r. i. n. t. o. y. a. c. c. i. p. i. t. y. a. e. s. i. s. i. n. e. r. e. f. a. c. t. a. f. u. i. s. s. e. t. l. 1. p. s. i. e. y. f. u. n. d. o. f. d.
d. e. h. e. r. e. d. a. t. n. i. s. t. i. t. u. a. n. d. 3. i. d. e. m. e. t. f. i. c. i. o. n. e. s. o. l. e. a. t. n. i. e. x. h. e. r. e. d. a. t. i. o. n. e.
x. c. u. p. r. e. e. x. h. e. r. e. d. a. t. f. i. l. i. u. s. a. c. o. r. t. o. f. u. n. d. o. i. l. l. i. g. i. t. d. e. b. e. a. t. e. x. h. e. r. e. d. a. t. y.
a. t. o. t. a

a tota hereditate. Quia si iuncta esse videtur institutionis et ex-
 heredationis. Institutionis n. favorabilis est itaq; adimunda
 exhereditatio u. odiosa itaq; restringenda d. l. cum qdaz ff. hae tit.
 Quarto requiritur ut exhereditatio valeat q; heres aliquis in te,
 tamto sit institutus l. filium ro. d. sed inq; exhereditatio ff. de bonoz
 possessione contrahat. h. n. no. abita sed hereditas ex titulo in quo filius
 est exhereditatus pot. ipse petere bonoz possessione contrahat. quia talij
 ni ipse exhereditatio nullaz vim habet q; parte est in d. leg. q; in titulo
 fuit scripta l. proximie ff. de his q; in titulo delentz l. si reuo ite ff.
 de reg. iurid. Denique requiritur q; iusta quos iusta exhereditationis
 caa quam i. ni d. aliud quoz capitulum in Auth. ut in de appud
 latiore x. reuocantz a testatore, titulo miserat eaz ab herede
 prohibet q; si factu no fuerit exhereditatio no subsistit ut in alle
 gato d. uitor est. Quas caas ff. sub his conspiciunt vers.

Quarta requisita

His septē ex causis exheres filius esto,
 Patrem si feriat vel maledicat ei.
 Vincere detrusus si negligat aut furiosus,
 Crimini accuset vel pareat infidias.
 Si dederit damnū graue si nec ab hoste redemit,
 Testari vetet se societq; malis.
 Si nimos sequitur uitiety, cubile paternū
 Non orthodoxus filia si meretrice.

Ex qbz colligitur et si ure paderitatem et postumi institutio inel
 exheredandi sint l. 3. ff. de iustro rupto et titulo l. 1. de postu
 nit laud. instituciois et exheredandis d. postumi instit. de ex
 heredatione liboz ne ex ipsorum actiuitate erumpat. titulu
 iam antea explanari. Adicere tū iure postumi amplig ex her
 redari no pot. quia si eoz uol no sū uoloz nulla in gratitudinē

ead ex supra dictis cadere potest, ut explicat Vig. in d. s. postumij
 n. 9. in sit de exhered. liberorum q. id est et statim est de infantibus
 et infantia p. p. in l. si quis suo 333. leg. C. de in officio
 fidei coram hanc notate C. an si filij nati sit exheredatij
 et exheredatij a successione paterna puta quia in gratia eorum con-
 misset eorum in fidei exheredatij per et ab herede proderat ut
 n. 9. nepot. uel alij descendentes ex filio exheredatato ad gratiam
 in affinis t. h. uel aliud iuris remedium admittat. Et quod
 pro opinione affirmativa multa subtiliter afferri potest
 q. filij exheredatij habent pro uocato l. 2. d. sed si patrum
 ff. de coniug. et in emancipato liberis si per exheredatij se
 n. 9. debent nepotes admitti. Hanc exheredatij per uocari
 pro uocato habet, uel saltem pro emancipato l. 2. ff. q. in cog
 in aliena potestate sed emancipato pro nepotes sui sunt heredes
 sed ut supra dicitur q. nec sunt in fidei uel exheredatij
 uel dantur et si hoc non fecerit, fidei uel nullum. Secundo pro hac
 opinione multa sunt textus in l. si id q. 21. ff. de in officio
 herede, si id n. 9. h. uel q. admittit ad amissionem uoluit
 aut non possit accusare an heredes admittat uoluit est, et
 placuit posse ut successione locy sit.

Tertio textus in l. 3. d. si emancipatij filij ff. de hered. u. pos. q.
 tab. ubi habet q. et si pater filium exheredat per eadem iura
 et iustitiam ea tamen exheredatario non solent obsequi nepotes
 quia nullas iuramentum eorum corripit, si pater in officio
 ad ipsum deuoluat et pro hac opinione multa adducit aucto.
 Nonnullae uariarum resolutionum tom. 1. c. 1. n. 21. sed tamen non
 obstantibus. deservit in ipso Gonscio in gratia opinione uel
 nullo

nullo modo nepos ex filio exhereditato deservit ad hereditatem
 suam vel aliam iuris remedia quae paterni status quia ex iuris
 necessitate pro tunc filium nullo gradu existente tenentur instituire
 vel exheredare, nepotes vero vel alii deservit ad tenentur
 nisi filius nullo modo decedat l. inter cetera ff. hoc tit. l. postumum
 ff. de iust. et iur. d. ita tamen nisi de hered. q. ab intestato
 deservit tunc valde aperte nil si quis filius l. ff. hoc tit. ubi
 disponitur si filius sit exhereditatus vel extraneus institutus et nepos
 ex filio exhereditato deservit ad tenentur nisi prius locum
 in iustitia nec in testat. succedentibus nec rumpentibus testamentis
 plures alios testis et ceteros pro hac opinione adducit Gonsesius
 d. to ubi ad ad gratia ratio quae mihi ob brevitatem temporis
 referre non liceat vos ipsi Gonsesius et quos ipse allegat
 consulite. s.

De Invalido rupto, & irritato facto
testamento.

LIBRVS TERTIVS
Libri tertij.

Titulus hic noster appendix videtur esse titulorum preceden-
tium ut in n. videlicet tit. quodentibus. dictum fuit quia forma
testata fieri solent ut de iure subsistant, ita hoc tit. a Jure
exploratur quod testata infirmitas, et coarctant. Et quia plerumque
huius tit. n. in prioribus audimus, ideo iam nihil aliud scribitur,
nisi quod verba huius rubricae exploratur, quodammodo
sanctum tenentur, et ruptum, et irritum. Papinian. Juris
C. n. l. j. ff. hoc tit. quatuor testamento vitia nominat puta
non iure factum, Nullum ruptum et irritum, tenentur n. in testamento
appellari vitia docet Ulp. n. l. j. ff. sine aut. ff. tabulis exhibi-
tentibus. Insuper sine non iure factum de ubi iuris solennia
desunt, si n. testamentum iusta de sententia non voluntatis ut
aut Modestinus n. l. j. ff. q. testata facere possit, in quo iuris
solennia adhibita sunt ut ibi. super explicitis rebus n. in
ad dicitur testatur ubi iuris solennia fuerint omnia l. si quis
legatus v. ff. similiter ff. et l. Corroboratio de falsis. ubi Appri-
Juris C. non iure ruptum. Solum testatum id appellatur in quo si via
rite facta essent iure factum tenentur l. j. ff. de exceptione rei
iudicatae sic n. l. unica unde non et uxori et ministro de ma-
trimonio, et non Testatur leges est dictum et n. l. si uxori v. ff. ad
C. Juliam

l. Julianam de adulterio de uxore iniusta q. no sit legitimam q. de
 facto q. sit uxore sed de iure prohibita d. et alias statum no
 iure factu imperfectu ut videre est apud Tharmonopolim no p. p. tunc
 iuris lib. s. tit. s. d. de imperfecto testamento l. hac consultiis xi. d. no
 subscriptu et s. ex imperfecto Co. de testatib. ordinantib. Nullum
 de iure filius factu. fuit p. tunc d. l. j. f. hoc tit. q. th. alij d. q.
 viscont. et sub iniusta comprehendunt l. s. d. ex lib. l. postumus
 ir. et l. legatij f. hoc tit. unde Et rubrica nulla tria testatoru duntaxat
 et initia comprehendit nempe iniusta raptu et iurib. et no male ce
 teri juris Co. Imoq. testatm et iniusta sine no iure factu appellant
 in quo filius fuit p. tunc ut x. testij iuris et cetera solennia
 ita et filij institutione vel exheredatione ad ordinatione testa
 mentu testatoru p. tunc apud de m. l. 30. ff. tit. proxi
 mo l. p. tunc et m. d. j. instit. de exheredatione liberorum. quia
 ta hac sollemnitate no in op. sed tunc in p. tunc testatm adiectu
 voluit fortassis papix. ita auctoritas distingueret ut baron.
 hic putat. Sed quicquid sit de vocabulib. constat utrumq. testatm
 et iniusta d. l. inter cetera ff. de liberis et postumis d. h. et s.
 instituentib. itoz. x. legata nec fiduciaris nec libertate
 in eo relicta de iure subsistent. l. filio p. tunc f. hoc tit. de
 iure p. tunc d. h. et s. nec de iure Honellay aliud esse
 si filij p. tunc in test. p. tunc explicariunt, Auth. ex cau
 sa de liberis p. tunc. Ex cau exheredationis inq. testij vel
 institutionis iurib. est testatm p. tunc ad institutione cetera
 ranc. firma p. tunc. Quod it. etiam obtinet in testatm
 relicto q. quorundam officiosi testatij ut q. q. de iure
 p. tunc nec legata quib. ualeat de iure uero Honellay
 tunc ualeant l. papix. d. fin. et ibi gloss. fin. in uocabulo

tendi ff. de officio testato. quoniam inquit de iure
pandectarum legata et libertates in testamento relicta valent et si testator
sit iniquus, vel ruptus aut irritus licet ut vlp. in l. ja ff. de exceptio
rei indicatae. Praeterea ostendit explicasse utriusque ex eo inquit testamento
ubi libertas data est, de legato agi potest. Ita et non vel lega-
to legendum est Cuius adnotet observat. lib. 2. observ. 7. circa
finem. In rupto vel irrito aut non iusto licet testator. Sed
non hanc esse sententiam Jurisconsultorum. et ex testamento rupto vel irri-
to testator libertates et legata post hunc esse sensum libe-
tatis iudicialiter fuerit factum et non fiat impedimentum alteri quod
adhuc de legato vel libertate sibi relicta ex parte patris putat
si legatarius operit pro suo legato non propter ea quod ipse iudicium
vel quod testator ruptus licet. Si postea alius iudicium testatoris
legatarius agat pro suo legato vel libertate ei obstat exceptio
rei indicatae sed non novo iudicio suae experientiae. Tamen quia
res inter alios indicatae nulli alio fieri impedimentum iane
d. l. ja in principio. Si nunc legatarius operit alio collegae
tariis nullum sit impedimentum ut legatarius vlp. in l. ja circa finem.
Sed non operit si heres in testamento scriptus operit et pro legato
non herede gratia testatoris fuerit indicata quod testator ruptus
vel irritus licet tunc et exceptio rei indicatae omnes noceret
legatariis quia legatarii in herede non est gratia l. si
ponat 3. s. sed creditor ff. de pignori. Et hypothecis glossa in d.
l. si pignori 8. s. fia. verbo non valet ff. de officio testato
Cuius d. observat. 7. circa finem. Et sunt haec initia de testamentorum
interfusa quod statim ab initio testatoris occupant. alia duo sunt
legata si ruptus et irritus licet ex post facto testatoris iudicium.
Quoniam itaque testator iure factum pro agnitione sui heredis
et si postquam non paterno testamento iudicium post mortem patris agatur
talis est

tale quod dicitur si alia iuris ad sunt ab initio firmi. I. fieri
 tenentur per quod postquam non nascatur sed si contingat postumum
 nasci per omni naturam rumpitur. Titulu l. 3. ff. hoc tit. ut
 ni. quodentis tit. fuzis explicitum. Secundo rumpitur te
 rramentum mutatione & si postea aliud iure factu sit l. 2.
 et l. cu. ni. rto id. ff. hoc tit. Quia huius voluntas ambigua
 tunc di. usq. ad extremum vite spiritum l. 4. ff. de aduentis
 legatis. Ite cu. nullis pagans euz duobus dinasibus Titulu post
 discolori ut notat Glos. ni. s. posteriori verbo rumpitur
 nihil. qbz notis Titulu infirmitatis rex legem filitiorum ut
 a posteriori sua dispositione revocare non licet l. si quis
 et ff. de legatis 2o. necesse plane est prius Titulu rumpi per
 legem ita ut et necessarium non sit, prioris Titulu per dan
 hilam de rogatoriaz ni. posteriori meminisse ut notat Vig.
 ni. s. posteriori et hoc usq. adeo verum est et si ni. posteriori
 Titulo heres sub condico possidendi tu sit institutus nihilominus
 tu prius ni. quo heres pure est institutus rumpatur d. l. cu. m. rto
 ff. hoc tit. Quinimo et si ni. rto Titulo scriptus heres huius
 voluntate non adierit ut quia noluit aut prius discessit
 qd. adierit aut qd. Titulo sub qua institutus fuit defuit nihil
 omnia tu prius Titulu rumpitur ita qd. prius non valeat rex
 2o. iuris tunc cu. ex eo non existat heres sed est ad eam
 instituti veniat. d. s. posteriori quoy nihil. qbz notis
 Titulu infirmitatis d. l. cu. ni. rto licet condico ^{ic} rumpitur
 ni. s. p. Jurid. l. ff. hoc tit. tu. sup. Titulu erat ruptu
 quod tu. diuini iuris notori post. qd. quia ut supra ni. tit.
 de heres. institutio explicitum conditionis eius sit esse.
 qd. ut tandem actu suspendat donec ea revolat l. unica s.
 l. i. a. Co. de aduic. tollentis l. 1. Co. de instit. et sublit.

Sub glosa x. ut deficiente conditione et deficiente multitudinis volo
tit. ff. de conditio[n]ib[us] institutio[n]u[m] uerbo q[uo]d in testame[n]to laudiu
ualebit donec glosa posteriori titulo adiecta existat et si d[omi]n[us]
deficiat p[ro]p[ter] t[er]m[in]u[m] no[n] euerit. Secundo p[ro]p[ter] x. ubi si id g[lossa]
pure q[uo]d ff. de rescrip[ti]o[n]e uerbo uel si id g[lossa] pure cui
iteru[m] euan sub glosa hac posteriori cunctio[n]e nihil agit q[uo]d
eade[m] uerbo si de uerb[is] loquitur dispositio pure d[omi]n[us] sub glosa
nihil et aliu[m] censetur q[uo]d etiam dispositio[n]e et si p[ro]p[ter] i[n] uo
lebit. Q[uo]d t[ame]n ad p[ro]p[ter] concedendo d[omi]n[us] uerbo g[lossa] p[ro]p[ter] i[n] uo
offi[n]a. Quo ad effect[u] cor[por]u[m] q[uo]d in testame[n]to conditionali dispositio[n]e
no[n] tenet firmu[m] testame[n]to donec glosa existat, t[ame]n quoad testatoris
uoluntate[m] firmu[m] et certu[m] est ita no[n] aliter e[ss]e uoluisse testa
ri. Et a p[ri]or[is] sua uoluntate recedere q[uo]d ip[s]i usq[ue] ad ext[er]mi
nate[m] spirit[u] p[ro]p[ter] uel ff. de adim[en]tib[us] legat[is] itaq[ue]
quoad uoluntate[m] mutatio[n]e[m] si p[ro]p[ter] testame[n]to uoluerit testator
mutari p[ro]p[ter] de test[ame]nto q[uo]d o[mn]ia ad huc sollicita h[ab]et effect[us] i[n]st[itu]t[io]n[is]
tut[is] q[uo]d et legatoru[m] ibid. uel. t[ame]n potest sub glosa eade[m]
u[er]bo. Ad. ubi. Q[uo]d aliud esse in g[lossa] et aliud in testame[n]to p[ro]p[ter]
mutare uoluntate[m] q[uo]d g[lossa] no[n] in unig[lossa] sed in suoru[m] plurimu[m]
consensu g[lossa] uel[ut] i[n]t[er]o[rum] obligatio[n]e parit[ur]. Laboro q[uo]d ff.
de uerb[is] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] unig[lossa] lib[er]a no[n] amplig[lossa] dispo[n]it
u[er]o rep[ro]u[er]t q[uo]d n[on] s[ed] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] amplig[lossa] dispo[n]it no[n] debet
q[uo]d s[ed] de re: i[n] uerb[is] in d. p[ro]p[ter] uel. s[ed] s[ed] de oblig[ati]o[n]e et
actio[n]ib[us]. de g[lossa] q[uo]d ab initio esse uoluntate[m] ex post
facto uerbo necessitate[m] sunt ab initio n[on] t[ame]n lib[er]a potest
u[er]o est t[ame]n uel no[n] t[ame]n contractu[m] ita renu[n]ciare s[ed]
constituta obligatio[n]e aduocari no[n] consentit[ur] uerbo p[ro]p[ter]
loye in uerb[is] uoluntate[m]. cu[m] u[er]o ex solig[lossa] testame[n]to p[ro]p[ter]
dispositio[n]e e[ss]e ut eam t[ame]n est ambulatoria s[ed] usq[ue] ad ext[er]m[um]
p[ro]p[ter] u[er]o

nisi in la spirtu reg, nisi reg ror gind est, ut si quis spiaz pure
 sit testatg eam voluntate naktet, et postea sub gtor testatg. Dixi
 et notator naktet si nstittio fiat sub gtor postg, nam si im
 possibilis adyctas conditio illa pro no adiecta testg, ut supra
 et utit. de haret. nstittuendis fudig dictu fuit, et ita nulla pla
 re est difficultad qd tam tntu rumpet in d. l. euz rito
 in fin. ib. f. hoc tit. Dicitur ut potig tntu rumpat p tntu
 no refert, et si in posteriori tntu facta sit nstittio in re
 particulari duntaxat s. sed et si quib priore reg. f. ad
 venat. Trebellian. desumptg est, ratio est qd nstittio in re
 particulari nullo alio dato coherere illgat, nisi nisi
 testg l. ja s. si op rto f. de haret. nstittuendis. Ceteru q
 dicitur tntu pignumpi p tntu nenu est tntu atq rto
 rite pfectu sit l. e. f. hoc tit. tunc regt vlp. pign tntu rump
 patz cu postea rite pfectu est, nam si testator misisset tntu
 disponere, mortalitate aut proventg, aut quia eis reg
 cum pvenit. Et ad hoc rto pign tntu no infirmatg
 s. ex eo aut nstitt. qd nodit tnta infirmatg l. si bina
 f. hoc tit. rto sumit, ex l. nihil tam noale zo f. de regim.
 nimiru qd no alijs notis atq civilib cautant, qd qd
 gdt fuit. Dicitur aut nuda voluntate qd sine legit
 ma sollicitate no conficit, qd nuda voluntate no eue
 tat. Vsi aliquo facto declarata sit voluntas velul lino
 nisp vel signaculis scotib, tunc n. testametu statim
 evortit l. xram co. de tntib l. unica s. si haret f. si
 tabula tntal nulla extabunt zo. l. ja s. l. lino f. de bonoz
 pfectioe sumi tabula ubi pulchre distinguit an voluntate
 testatoris vel qd eis voluntate nisp sit lino veluctuata

putrefacta, vel tabule rofa a muribus ut priore qd' capta,
lucra no valeant, posteriori vero valeant ex q'q' leuoy p'p'
lyrio pot' possit. C'inte' ruda et uoluntate tollit' t'ntu'
si post uoluntatis declaratione' et renouatione' saltu' eorum
tr'ib' testib'. decennu' fuerit elapsu' l' Janing' C. de t'ntu'
Quil. Carg' m' s' t'ntu' C. gi. ubi q. 92. ait si coraz q.
testib' testator suaz renouat uoluntatem dicit' se uelle
ab intestato decedere, statim absq' ullig' temporis cursu
t'ntu' renouat' q' opinione' ut conuincit' et scy' p'p' p'p'
d'ic'ione' h'co. Dixit prius t'ntu' tolli q' idu' rite' p'
f'cti' et n' p'f'iat' a testatore no' t' rite' iuris sollemnia
no' adhibeat uel filius' suu' p'p'uat' hunc tale' t'ntu'
no' implendu' no' rumpit prius rite' p'f'cti' d. l. r. Quod
t' b' b'. aliq'ly casib' limitant huc uenire' n' s'ep' d. l.
r. A. h'ac tit' ius' est si postuig' iure militari fuerit factu'
tunc n' b' iuris ciuilib' sollemnia no' sint adhibenda nihil,
omnino t' rumpit prius t'ntu' p'f'cti'. Et q' si n' i' t'ntu'
scriptu' est extraxog' h'ac' n' posteriore uero' q' al' rite'
t'ntu' h'ac' t'ntu' h'ac' t'ntu' est l. h'ac' p'f'cti' d. si quis
aut' r' C. de t'ntu' ubi Theodosij sup. h'ac' n' rumpit
nihil ita q' no' merito g'lossa et alij n' s'ep' d. l. r. uero'
h'ac' p'f'cti' h'ac' t'ntu' putent hunc t'ntu' modu' rumpit' prius
testamentu' no' fuisse v'p'. sed a Treboniano ex constituto
Theodosij adiciu'. Tertio casu' sollemnia' dependit q'
l. c'ij 37. s' n'itua A. de t'ntu' militari ubi t'ntu' iure
militari conditu' rumpit' q' postuig' t'ntu' no' rite' factu' et
a ueterano et iure' i' q' n' r' no' est euz' t'ntu' militare
et solo temporis cursu' post uisio'is annu' n' r' r' r'
constituit'

Dicitur casibus exceptis ut in Auth. ex ca. de liberis
 et in l. ca. de fideicommissis et hanc quoy ut
 hereditatem adire non compellitur. nec emere id. de iure
 delib. et ita quoy ad eorum solutionem quod in testamento relicto
 quoy non possit compelli. Quod de iure civili certifi-
 catum est sed quod iure iuristico ita suavitate pub. arguitur
 et utilitate casus certis in casibus legata et fideicommissa
 nihilominus soluta sunt, ut si heres fraudatorum lega-
 torum causa ex testamento hereditatem non adeat sed ab intestato
 tunc nihilominus iudicium legatariorum et fideicommissariorum
 necesse est si ex testamento adisset hereditatem l. ja. et totit.
 ff. si quis unquam causa testamento. ut ille. latig. nichilominus
 Secundo modo irritum fit testamentum si testator patitur
 capitis diminutionem s. alio aut modo infirmitate quibus modis
 testamenta infirmitate. s. maxima et media capitis dimi-
 nutione textus est apud in l. si quis s. d. irritum ff. hoc
 tit. si in eis qui in ipam patitur capitis diminutionem libenter
 tunc est volens heres: et quod media parte quod portat civitatem
 eiusque iura admittit certum est eos et anillere tunc s. ratione
 cui illa ex supra dicitur in tit. jo. huiusmodi max. et hanc s. in iud.
 civili. suo casus occupantur jo. si testator capiat ab hostibus.
 et si in. fiat serus hostis s. serui aut infirmitate. de iure proximo sicut
 patitur in ipam capitis diminutionem cum in testamento vel iure publico
 neque vel hanc et privilegio legis Corneliae observatur. l. lege
 Cornelia in. ff. q. testata favore pat. d. l. si quis s. quatorum
 ff. hoc tit. Secundus casus est si quisquam ex parte facti serus
 heres ex principis indulgentia restituitur, tunc in. ius et testamento
 esse convalscit iam d. l. si quis filio s. postulat. ff. hoc tit.
 si quis ius

Si quis inq[ui]t Vlp. damnatus cap. in integru[m] indulgentia principis
 sit restituat[ur] t[er]ratu[m] eius commalesceret duo si in integru[m] restituat[ur]
 non simpl[ite]r sed criminis indulgentia vel civitatis recuperatio
 ad idem spectat, sed si t[er]ratu[m] olim factu[m] non uellet recipere
 ut illud declarat s. no[n] t[er]ra p[ro] via in fit. quibus uerbis t[er]ratu[m]
 infirmu[m] l. qui ex lib[er]is s. testamentu[m] ff. de bonor[um] poss[ess]io[n]e
 t[er]ratu[m] tabularu[m] e[st] declaratio ut minimu[m] constare deberet
 q[uo]d quinq[ue] testat[ur] ut ex cor[por]ib[us] s[ententia] testat[ur] sig[ill]is in d. d. no[n] t[er]ra
 n[um] 4. Et quod du[m] p[er] s[ententia] criminale[m] illig[er]it et ex delictopub.
 p[er]ta h[ic] quispian[us] deportet[ur] p[er] fieri s[ententia] p[er]one limitat Vlp. in sape
 d. l. si quis hoc tit. Primo uerbu[m] est si a principe s[ententia] fiat
 s[ententia] uero esse si a p[ro]fide p[ro]uincia quid deportet[ur] tunc x. p[ro]u[incia]
 in ciuitatib[us] no[n] amittit q[uo]d si princeps in deportatione p[er]mittit
 eis inq[ui]t Vlp. q[uo]d deportat[ur] no[n] statim irritu[m] fiat t[er]ratu[m] sed in p[ro]u[incia]
 captu[m] factu[m] compleuerit h[ic] interu[m] in carcere soluat diligentiori
 custodia eade[m] recipi p[ro]fide x. p[ro]uincia absolute[m] deportand[um]
 in d. no[n] t[er]ra l. inter p[ro]u[incia] ff. de libertatib[us] p[ro]u[incia] si uide de
 ceperit, utiq[ue] eis t[er]ratu[m] ualebit, nisi mortem sibi co[n]spicit
 cum cor[por]e q[uo]d mori magis q[uo]d t[er]ratu[m] maluerit ob consuetu
 dinem criminis t[er]ratu[m] irritu[m] constituit, q[uo]d si q[ui]s est t[er]ratu[m] uide uel
 ualutudinis aduersa impatiencia quid morte[m] sibi co[n]spicit
 eis x. t[er]ratu[m] ualebit sape d. l. si quis sig. s. eis q[uo]d deportat[ur]
 uerbu[m] q[uo]d si quis hoc tit. 2. limitat Vlp. in eo quia s[ententia] cri
 minale[m] et uerbu[m] sine uerbis sine ciuilib[us] appellauerit q[uo]d
 uerbu[m] in casib[us] in q[ui]b[us] appellatio est concessa d. l. d. s. si aut
 uerbu[m] hoc tit. l. qui a latronib[us] v[er]b[is] finali ff. qui t[er]ratu[m] fau[er]
 re p[er]t[inet] itaq[ue] si uerbis tempore t[er]ratu[m] appellatio p[er]t[inet] decessit
 ualeat eis testamentu[m] q[uo]d et eis t[er]ratu[m] q[uo]d minima[m] p[ar]te[m] t[er]ratu[m]
 uerbu[m] fiat irritu[m] sig[ill]is est in d. l. q[uo]d ex lib[er]is s. t[er]ratu[m] factu[m]
 ff. de bonor[um] poss[ess]io[n]e t[er]ratu[m] tab. et in d. no[n] t[er]ra p[ro] via circa fine[m]

De his que in testamento delentur,
insuntur, uel inscribuntur.

233

INSTITUTIONES
LIBRI VIGESIMI OCTAUI . S.

Titulus hic notior pars superior tituli est uidetur
quia et hic agitur de motis insinuantibus uel notatis uel in parte
testata, prout si testator uel aliquis in eo inducitur. Est autem
inducere in testamento nihil aliud quam conuolare uel delere in testamento,
uel colligere ex l. ja circa primam ff. hoc tit. et l. si ita scriptum s. s.
sed et ad in praesentia ff. de bonorum possessione s. in lib. idcirco non uox
nisi Julianus in testamento per se dicitur. Et ad potentiam bonorum possessionem
scriptis non intelligitur et l. in tabulis id. s. fin. ff. de iure fisci.
In notis uel delentibus cogitatio de adulterio tollitur et aboletur l. quia
nil. ja ff. hoc tit. delentibus et inuenta distinguat, et notata pro
conuolantibus iuxta l. notata et c. de solutionibus. Delentur uero
de uariis sunt obliuio quas licet sit in uocabulo miserabilis,
re et in rub. et prout uariata et huiusmodi aligato r.
si signat et subscribere in crimine et inscriptio obligat auctorem
et ad similitudinem supplens l. fin. c. de accusationibus. prout
ille est inquit Supp. Honoris et Theodosius et crimine notatus
in iudicio ueniat, uox uel respectu uocabuli inscriptionis
arripit, et insinuat foris uox licentiam mentionis.
Cum calumniat ad uindictam poseat similitudo supplens
l. in bonalibus c. id. s. q. post inscript. ff. ad Senatus Consultum Turpili.
licet l. 3. c. de hiis qui accusare non possunt. Aliquando inscri-

Scriptio signat titulu' aliuq' opinionis l. 47. in fin. ff. de opibz pub. Sed in hac nostra ma' idem signat miserabile q' sup scribere sine' adscribere, se' uq' literat' scribere l. ja s. et ideo ff. de tid' q' in titulo de legibz. hoc tit. ubi dicitur mag' ff. testamento fuerit adscriptu' literat' n'itudo' et sup' n'itudo' ipse fieri non no' uidebit' uctarij ad eaq' n'consulto' glipunt, proinde et si n'consulto' sup' scripsi n'itudo' ipse se, manebit. Ita gloss. in l. ja s. et ideo uerbo sup' scripsi. h' et ibid. Quia ff. hoc tit. Ad argum. a. huius tit. q' attract' illud polipixue' n' conu'p' q' delecta' et n'itudo' titulu' n'itudo' pro cuius' conu'p' suo sunt t'ingua' casus.

Primum est, si aliquis in titulo delectu' uel n'itudo' fuerit ante consumatione', aliter si post consumatione' titulu' ut colligere l. q' l. ja s. et ideo ibid. Sed hoc ita tenet si ante consumatione' aliter si post consumatione' titulu' ut factum est ff. hoc tit. quanto itaq' querit' si in titulo n'itudo' p'fecto puta in ip'a confectione aliquis delectu' uel n'itudo' aut an id ualeat, et n'itudo' et delectu'. Unde ff. de iuris d' n'it. l. ja s. hoc tit. ff. si q'dem no' in i'p'u' l. latoribz delectu' n'itudo' pro nihilo ee, si legi pot' si uero a testatore delectu' uel n'itudo' ita tu' q' legi pot' tunc si n'consulto' delectu' sit uel ab ipso testatore uel ab alio ip'is tu' uolentia. nihilominus ualeat, sed si legi no' pot' no' ualeat: Quod si uero consulto' delectu' sit nihil ualeat si ita scripsi ff. de legatibz q' no' est quia q' ipse testator aliquis ita delectu' in titulo q' plane no' pot' legi et tu' nihilominus ipse scribere et titulu' absoluit utu' id probare q' no' mutauit l. Sancimus C. de testatibz: Quod si uero post consumatione' aliquis delectu' n'itudo' tunc q' dem

eadem distinctio adhibetur an ita inconfulto an inconfulto sit
 factum ut si quidem inconfulto factum sit illud ualeat sine legi
 potest sine non potest dicitur plerumque eadem subiungit M. P. Quia
 si totum titulum non extet tunc uia ualent quae in eo scripta sunt.
 Quod si uero confulto et testatore uolente aliquis delatit
 sit illud quod ipso iure ualeat sed potest ad exceptionem reuocari
 locum. Sed quae negat est et diuersitatis quae in prioribus casu
 potest ipso iure subuocantur omnia pro non scriptis habentur
 sub, in hoc uero posteriori casu operatur exceptio.
 Eam assignat Inuener. Quod non ualeat non iudicio quia in hoc
 posteriori casu si huiusmodi stridant in suspitione aduersus
 illa uoluntatis esse sufficiunt ad uocandum testamentum itaque
 huius iure adhuc potest. Ex aequitate tamen et uerisimilitudine
 testatoris uolente quod delatit et in delatit amplius ualere non uoluit
 ut contra potestatem datur exceptio ut non aliam in delatit.
 Quod facti nullum operatur coniectura et illa plurimum circumspecte
 habent uoluntatem exercendam ualeat, ut uolente est apud
 Franciscum Mart. de conuoluntate uult. uoluntate non totidem.
 Ex prioribus casu ad huc nullum fuit titulum sed tamen separatus et
 eius distinctio dispositio quae ante literas et instructionem
 dispositio non fuerit inoffense producta pro nihilo erit quae circa hanc
 et delatit et in delatit cum non uideatur testatoris uoluntatem sed uoluntatem
 coram testibus contestatam sit et dicitur titulum ut in prioribus.
 tunc explicatum fuit. Contra rationem uero quae datur M. P. proprio
 quod casu quod uicinis inconfulto testatore aliquis delatit illud
 nihilominus ualeat ac si delatit non fuisset. quia si totum inquit
 titulum non extaret, et tamen constaret de iusta testatoris uoluntate
 uia ualerent quae in eo scripta sunt. Fortissime obstat tamen

stabant.

l. unica §. si tabulae testatj extabant ubi paulus Juridic heredi
nisi cuius nomine inconsulto ita solutu sit ut poenily legi
no potest dari bonoy possessio minime potest. Et contra ity ad
code' d. p. nil ja §. haec tit. si si que testator consulto
aere herede scriptu adhuc potest petere hereditate vel legatu
ly petens ope exceptionis excludat et obstat leg. nil ja §.
si heres §. si tabulae testatj nulla extabant Unde lilecij ubi
item d. p. ait si tabulae sint misse vel concollatae vel alia
uere testatoris suay natura uoluntate non possit heres peti
tere bonoy possessione q' falsu est si inconsulto et nescio
testatore aliquid solutu in testamento illud oio et quoad esse
aut ualeat, et ipse testator autet suuo iure adhuc peti
possit quod petens ope exceptionis excludat. Et t' utrumq'
illud q' nil haec §. l. l. i. a. r. a. in ueru esse de iure ciuily
p' ad in iurim dicit de iure iptorio ut et glossa notat nil
ja §. p' et consulto uerbo no extat et ibid. haec. au. r.
§. haec tit. No tiffra est q' de iure iptorio neque sit tabula
extare si ex ipso bonoy possessio peti soleat l. ja §. Sufficit
cu sequenti §. de bonoy possessione §. tm tab. quippe in q'
iure iptorio ad testam signa testim' oio sint uia §. sed pra
Lilla restitutio de testam' ordinandi qua signa no nisi ad
testam' scriptu apponi possunt. Unde si tabulae uel no extant uel
sint misse uel concollatae q' et ita inualite §. tm tab. eu
Vix de iure iptorio nullas bonoy possio dari no poterit l. r. i. u.
in primis §. de bonoy possio §. tm tab. q' s' q' de iure
ciuily quod sit tabulae Et sola nuncupatione testam' uel
tot et ocy hereditat' regni §. §. fin. instit. de testam' ordi
ordinam. l. haec palam r. §. qui testam' facere potest sus
sistit §. de iure iptorio post morte testatoris. Et extitisse
tabulas

tabulari h[ab]ere tempore ditionis sint p[er]dita d. l. i. §. s. l. s. l. de
 bonor[um] poss[ess]ione Item tab. Item q[uod] de iure p[ro]prio n[on] posse peti
 bonor[um] poss[ess]ione. Item tab. quic[quid] q[uod] testiu[m] signis signata n[on] sint
 ueruz est de bonor[um] poss[ess]ione edictali et directa sequens est
 de utiq[ue] et directa ditionali d. l. r. iliq[ue] ueruz si eundem nu[m]er[um]
 ueruz C. i. §. l. i. Et aut[em] Edictalis bonor[um] poss[ess]io Cita
 r. ut euz q[uod] d. i. §. j. ff. de acq[ui]sita ha[ereditate] C. i. l. i. §.
 §. l. si §. coru[m] ff. si tabula t[est]at[ur] nulla ex talib[us] ueruz
 l. l. i. appellat[ur] q[uod] ex solo p[ro]prio alit[er] p[er]tinet nec ullu[m] q[uod] t[est]at[ur]
 uel directu[m] requirit sed de plano absq[ue] strepitu iudicij
 et p[ro]uocaz sic peti p[ot]est Quirimo hodie iure petitione
 amplig sit aia sed sufficiat ad iur[em] p[ro]p[ri]e aut aliu[m] iur[em]
 et testari apud euz, seu uel amplig h[ereditate] l. fin. C. qui
 adu[er]si ab bonor[um] poss[ess]ione p[ot]est ut expliat suare. ni sit. de bonor[um]
 poss[ess]ione C. §. Itaq[ue] d[omi]n[u]s uel acq[ui]sit[us] in re et sine re Cuz re ut si
 quib[us] effecta uera retinet. Sine re n[on] in alig iure iur[is] h[ab]e
 retitate omniore p[ot]est puta sup[er] h[ereditate] iure legitimo ut expliat
 M. p. ni suis regulis lib. 28. Secretalis u[er]o bonor[um] poss[ess]io e[st] q[uod]
 r[ati]one uocabulo et iudiciale appellare possunt. Cuz casus
 cognitione et iudicij secretu[m] desiderat uel alibi q[uod] p[ro]p[ri]e
 l[ex]ali dari p[ot]est l. 3. §. si ca[us]a ff. de bonor[um] poss[ess]ione. r[ati]o n[on]
 secretu[m] n[on] p[ot]est de plano interponi neq[ue] uia cognita bonor[um]
 poss[ess]io abiq[ue] p[ro] t[ri]bunali dari p[ot]est. Et h[ab]et secretalis
 poss[ess]io e[st] carboniana l. 3. §. ca[us]a cognicio ff. de carboniano edicto
 et ea q[uod] de uentura tab. l. i. §. si ca[us]a ff. de uentura in bonor[um]
 poss[ess]ione mittente. Secreta bonor[um] poss[ess]io e[st] q[uod] ex uentis
 directis ip[s]is edictis datur est bonor[um] poss[ess]io Item et g[ra]ta tab.
 Utilis que datur Titm uoluntate et uento datur sicut ea
 scripta sit sicut n[on] sit. Et de hoc utiq[ue] bonor[um] poss[ess]ione

aiguinity

Vulgari & pupillari
Substitutione .i.

236

LIBRUS VIGESIMVS DE IAVR. §.
Titulus Sextus .s.

Titulus hic noster ut Albericus et Jason exori-
antur continet duas subtiliores diffusas et varias sed tamen lu-
crosas plusquam ultra alia nam iteoy diligenter examinanda
ita aut ad speculatos titulos astinens ad titulum substitutionem
hereditis institutionem esse veram et supra dictis liquet, de n.
caput et fundamentum totius dispositionis §. ante hereditis
instit. de legatid. hinc Juris Ex. hanc. ni. §. per unum
io. §. de iure codicillorum verba dixit §. codicillos heredi-
tatem directo dari non posse, sed tamen in fidei §. §. hereditis insti-
tutionem accipiunt iures et affirmant. Sed quia hereditis institutio
solum non tamen fit nisi gradu sed in 2do et ulteriori aliq:
fieri non potest si testator non velit institutus descendere
ideoque in superius tam negare §. §. et in spe dicta sit, quod hereditis
fuit institutio nisi gradu nisi hoc tit. subiungitur quomodo
fieri debeat in 2do et ulteriori gradu §. institutio in iure ex
pro uocatus substitutio ut tit. hoc nostro et Cuius de impu-
bri et alij substituit. Circa defectum substitutionis §. §.
magnum faciunt §. §. et inq. tamen in ea conveniunt ut §. §.
alios videtur et apud Joann. pollonietum in explicatione sub.
nostre. Sed omnibus aliorum defectibus placet mihi ea §. §. bona
non post hunc et de fin. hic ex l. §. §. hoc tit. tradidit
in substitutionem nihil esse aliud §. §. etiam hereditis institutio

heredes inquit Mod. Jur. S. aut instituti sunt aut substituti
tuti. Instituti in gradu substituti s. o. gradu vel tertio
Quid aut sit heredes instituire in prioribus tit. explanatum
venit in scribere vel mancipare quem testator suus vult
esse heredem et dominum reru suaru post mortem suam, de
h. heredes quasi h. hereditatis s. fin. instit. de hered. g. l. et
et diffra. Sed gra. hanc testam. opponit in d. l. ja. h. heredit.
ubi Modest. Juris C. opponit substitutionem institutioni, nisi
institutio diuina vult s. per falsu. q. est q. substitutio sit stam.
institutio. Secundo q. substitutio no. s. o. sit h. duntaxat heredes
institutio sed q. t. ut in d. l. ja. in d. l. ja. 3. uel ulteriori s. i.
at q. Tertio est veru. q. si legatib. et fideicom. ca. mortis
long. s. substitutio nil. ut hered. so. et l. Titia. l. i. d. l. i.
l. i. d. l. i. d. l. i. d. l. i. ut hered. n. i. g. Marcell. substitut.
tit. ita d. legatarij et p. l. i. d. l. i. et ei cui i. d. l. i. d. l. i.
ca. fideicom. cui mortis ca. i. g. d. l. i. d. l. i. d. l. i. d. l. i.
conferat, et tu. si legatib. et fideicom. ca. mortis nec est q. si
substitutio ut patet quia extra titulu. hereditatis directo laris
nequit d. l. i.
no. vult s. o. institutio. Quarto opponit Antonij Fami.
ni tract. pro de substit. hanc v. et vulgari. testam. tal.
argto. s. o. d. l. i.
nostra d. l. i.
si testator n. i. g. Titu. q. s. o. heredes instituat, s. i. d. l. i.
in alia s. i. d. l. i.
necno. n. i. g. n. i. d. l. i.
titutio, et tu. Moenij no. d. l. i.
simul et no. g. i. d. l. i.
patenti. l. i. d. l. i.
ignoe. q. Quinto.

Quinto in l. 2. §. 1. sed si quis f. her. tit. valet pupillari substitutio
 si §. 1. et institutio filij in testamento fiat loco si quis nupt. Np
 ita fuerit testator, si filij nupt. nupt. locum quantum dixerit
 eius heres esto. Secundo subiungat filij heres esto valet substitutio
 et in l. 1. §. 1. Et in l. 2. §. 1. si plures §. si ex aere f. her. tit.
 et in §. no. solu. instit. de pupillari substitut. valet substitutio
 filio exheredato §. falsu. est. §. substitutio sit ista institutio quae
 in prioribus casibus substitutio est §. institutio in posteriore u. prima
 institutio plane no. recipit. Sed filij cui substituitur exheredatus
 est. Quod similes obidictiones passim apud h. recipiunt
 uel uero apud Romanos in l. 1. §. her. tit. et Lancello tu in
 tract. substitutionum in iudicio nupt. §. uis her. testis sub
 se no. complectatur obliquas sive hereditarias, ppter ea qd
 substitutiones vulgares et pupillares leges tit. hic uolunt
 sui sunt sicut sub gtor. uel si titis heres no. uis. Item si
 Praeproxim filij nupt. impubertatis annos fore scierit §. 1. g. 2.
 sed esto §. 1. hereditaria no. fiat pure puta uolo nato,
 iure ut titis heres nupt. mea bona restituat Praeproximo.
 Sed ut uideat. Quasi aut uniusmodi disputationes ad nihil
 aliud qd ad dubiosam solutionem et uia alia difficultas
 obscuritate contenta uidentur, neq. in iuris prudentia tam
 exatit testos recipere nupt. in uel sine dialctica testos
 sunt illig. neq. et difficile sit ad huc et similia argutare,
 Quod uero uero prudentioris Jurisconsulti uero testos §. 1.
 §. 1. in ign. argum. §. de Molossini Juriscon. opponere sub
 §. 1. et §. 2. institutio et substitutio diuersas
 constitutiones §. 1. institutio simul et substitutio. Cui uero
 statim uidebimus diuersimode accipi, aliqui. x. nomen
 genericum est, et sub se comprehendit nuptos primij et §. 1. g. 2.
 §. 1. aliqui. uero nomen specificum est constitutione primij g. 2.
 completit. quattu. adoptio et nomen specificum est §. 1. g. 2.

opponit arrogationi et non geritur quatenus subje
 comprehendit itaq[ue] p[ro]p[ri]o in seipso substitutionis hinc cum
 de institutione accipitur institutio ut est non geritur
 et sub se comprehendit p[ri]vati et et[er]ni p[ro]p[ri]o institutione
 Quando u[er]o Notest. Jurisc. in l. j. f. hoc tit. opponit insti
 tutione[rum] substituto[rum] accipit ibi substitutio p[ro]p[ri]o p[ri]vati
 p[ro]p[ri]o si adoptio accipit in spe[rum] et opponit arrogationi
 ita h[ab]uerunt. tit. hoc art. c. j. f. l. et[er]ni q[ue] substitio non
 p[ro]p[ri]o in seipso sed et ulteriori fiat gradu q[ue] et ultra et[er]ni
 gradu substitutionis recte uocare et[er]ni institutione[rum] ut
 accipit iusticia q[ue] p[ri]vati p[ri]vati et[er]ni d[omi]ni iusticia ut uideret
 in tit. c. de et[er]ni nuptiis. Ad q[ue]m q[ue] uocabulo substituti
 omni[um] p[ro]p[ri]o equo[rum] et q[ue]m in altero locu[m] p[ro]p[ri]o uel substitui
 comprehendere sic n. d[omi]ni substitutione p[ro]curatoris c. j. f.
 j. et c. d. q. de p[ro]curator. in l. de substitutione iudicium
 arg[um]to legit p[ro]p[ri]o. f. de iudicis Item substitutio arboru[m]
 oues in locu[m] tenentiaru[m] f. sed si gregis instit. de reru[m] h[ab]it
 h[ab]it et l. si gregis f. de legatib[us] l. agru[m] is. f. de usufru
 du[m] si et et u[er]o male d[omi]ni fieri substitutio in legatib[us] et ho
 nationib[us]. ca[us]a uocit. Ad q[ue]m nos definitio substitutio
 non accipitur eam no[n] latet et p[ro]p[ri]o sua signat sed p[ro]p[ri]o
 tu[m] q[ue] fit in seipso et hereditat[em] d[omi]ni institutio[rum] in qua
 signat uocatur eam et legatib[us] conuenire ita fuisse p[ro]p[ri]o
 tu[m] in explanatione Rub. xxi. nu. 28. et sequentibus.
 Ad quartu[m] quo[modo] f[un]ctio[rum] definitio no[n] conuenit cu[m] sua de
 finitione q[ue] q[ue]m nos d[omi]ni substitutione[rum] esse etiam
 institutione[rum] non illegitima quoniam et[er]ni uel zing hereditat[em] et
 et[er]ni ouis p[ro]p[ri]o[rum] cum in iure q[ue] in altero locu[m] succedit
 no[n] ordo inquit v[er]o. in l. 4. f. sed et si ita f. hoc tit. scriptura
 sed ordo p[ro]p[ri]o[rum] spectat.

Ad quintu[m]

Ad quintus argum^o vix primu^o exptu^o d^r etⁱ quoad ordinem
 scriptura videtur substitio spectare institutionem t^u quo ad ordi-
 nem successionis sequatur iam l. r. f. l. etⁱ ex^o u^o quod
 filio exheredato recte substituat^r cor^o & illud esse illud de
 pupillari suat^rat substitutione ubi referendo pupillari test^r
 uerit^r ad paternu^o uerba duae sunt institutiones quattuor
 testamento p^r sibi n^oo fecisse debuit heredes uig^o uirtute
 exheredatio g^o seruabat^r q^o substitutio postea facta erat etⁱ insti-
 tutio h^o quo ad bona pupilli uideat^r uerba t^u esse. Unde et aliqui
 t^u & hoc in casu no^o sit substitutio sed t^u institutio in test^ro u^o
 ipis filij ita colloncty d^r to n° 34. Aliter et no^o uale^r sed ual^r
 de obscure respondet Suarez hic Co^o ja columna ult^r. tali
 in casu ubi u^o filio exheredato substituit^r inpprie dicit^r substit^r
 tio cor^o n^o inq^o p^r filios suos impuberes in quib^o no^o potuit
 conuoc^r ead^r ead^r aignatit^r instituebat. Sed quia ead^r
 et q^o uo^o exheredat^r et t^u nihilominus eid^r test^ru^o faciebat
 in quo n^o n^o fuit heredit^r institutio p^r abusione^r hoc n^oo sub-
 stituebat utob^r q^ontu^o plura h^ou^o expta in u^o uero resp^ro h^o
 ut in l. r. f. q^ontu^o test^ru^o ap^riat^r et toto tit. f. de inst^ru^o
 in iusto rupto x^o test^ru^o ubi test^ru^o in iusto p^r abusione^r d^r et
 test^ru^o h^o ei test^ru^o test^ru^o no^o ueniat et in l. fideiusso^r ob-
 ligari ib^o. s. fideiusso^r auip^r f. de fideiusso^r obligatio
 naat^r de obligat^r h^o q^o obligat^r de f^rio no^o ueniat
 Sic miles d^r substitue^r filio impub^r etⁱ plane^r filio no^o
 faciat test^ru^o l. miles ita heredes + i. s. ult. f. de test^ru^o
 milit^r. Quod deniq^o et infirmat^r fuit fideiusso^rarianam
 substitutione^r no^o conprehend^r sub hac test^ro & illa no^o sit con-
 ditionalis ut uulgaris et pupillaris. Quod nihilominus
 sub uno eod^r uocabulo & utraq^o conprehendat^r quattuor
 creditores puri et conditionales sub q^onto credit^r con-
 prehend^r l. creditores ib^o. f. de uerbor^o significat^r h^o fideiuss^r

missarig pprie no sit heres sed tu heres hie l. pupillare
+4. ff. ad Senat. C. Trebellianu qui n. institutus heres
no pot anq lig desinere esse heres h. hereditatem alteri resti-
tuat l. ei qui 88. ff. de hered. institutio. et ita heres esse pot
de q restitutio fideicommissaria no sit substitus quatenus no nonon.
substitutionis dicitur propria hereditate institutione et herede
testor substituis sunt a. 16. ni testor substituit no quom
unt ita et deservant ni oig divisione. Cor aut ita dividit
q alia sit directa et alia obliqua. Directa est q quq sub-
stitutus directe inchoat et sine alteri ministerio capit her-
editatem testatoris ut in di si testis heres no erit sempro.
esto. Obliqua u q q substitutus ex manu alteri et sine
obliqua capit hereditate, ut in di heres restituat hereditate
titio. et de hac obliqua substitutione uel sub fine huius tit.
uel infra ni tet. ad Senat. C. Trebellianu institutus. Directa
cor ni quq dividit spes ni vulgare, pupillare, exemplum, bre-
nilongus substit. sine reciproco et compendioso, ceteris aut
notarij pnt de debeant, nisi ni casu l. condicio 13. ff. her. tit.
ubi compendiosa pecuniare, uti q statuere specie quatuor et ha-
uom tit. her. testor C. 3. et uniuersaria. Disputatio de lib.
C. 4. Substitutio spes ni quatuor sunt apud dividit, nempe
ni vulgare, pupillare quasi pupillare, q alij exemplum
uocant, et militare nihilominus tu conuentione solvunt ca-
uom recte tribus divisione, cuius singulat species de-
rabunt

De vulgari

VULGARIS substitutionis mentio fit in inscriptione tit. nostrj. sicut et substitutionibus peculiaribus tot titulis de ead. videlicet, quibus fit verbum quibus vis sit effectus, et per extrinsecus. Vulgaris itaque substitutio est sequentis instantio nilominus et subsidium institui, quatenus huiusmodi primus non admittit hereditatem ut si Titius voluerit vel non potuerit esse heres vel iure testatore mortuus sit et infra plerumque dicitur, ideo sit dicta quod a quolibet cui est testati factio et emittit idoneo et capaci inflat, et vulgaribus sunt verbum, vel quod eorum et vulgus sit usitata ut docet Theophilus instit. tit. de vulgari substitutione. In hac substitutione propter delictum non attenditur quatenus in religione de qua signatur et in alijs materijs vocabulum vulgare a perischo usurpat ut in l. huiusmodi 30. §. de diversis §. de pactis totalibus. Vulgare pactum est quod vulgus et eorum tractibus ascribitur sicut l. pactum vulgare 4. §. de significatione actione. Sic vulgare nomen dicitur quod vulgus facit copiam l. si uxorem 17. §. ad l. de adulterijs, quod Alciati per arguunt in l. 2. §. 40. d. §. aliter dicitur putetur vulgare uxorem ibidem appellari non meretricem sed quod non fit ex iure Romano sed ex vulgus ad veritatem. Similiter dicitur esse cum poena adulterij teneri quod meretricem vitari, cur non maritus permittit seque quatenus facere similia exempla videtur huiusmodi apud Virg. Instit. de vulgari substituto in principio n. 6. et Barnabam Prizonius de verborum significatione lib. 19. verbo vulgare. Huiusmodi substitutio vulgaris ex testatorum providentia originem trahit, sicut non contingit huiusmodi verbum institutum mori ante testatorem vel et post sed ante aditam hereditatem vel quod heres institutus hereditatem repudiet ideoque

ne testator contra suam voluntatem nihil aliud nisi
quodammodo non deficientis substitutione concessum fuit. l. 1. §. 1. ff. de
hoc tit. et eadem quodammodo non concessum esset utique quibus legasset
sup familia poruianae sua ita ut esset heres et oportuit prout
tunc cautio ne sine herede decederet testator deficiente §. 1. h. c.
2. ff. de hoc tit. Et autem vulgaris substitutio duplex est expressa et tacita
aliquando et mixta subiecta, vulgaris substitutio illa a §. 1. de
seruilibus que fit uerbis generalibus uel et specialibus uel singularibus.
hoc tamen proprie significatur ex §. 1. Titius instituo et si
Sempronius substituo aut Titius et Sempronius heredes mihi
sint utroqueque minus substituo (qui uerbis substituentis fit in sub
stitutione privilegia) et de fieri uerbis generalibus quia omni
casu substitutionis vulgaris sub se comprehendit ut sine herede
hereditas sine herede potest esse heres Titius Sempronius uerbis substituo
ut frater non iam hoc iure §. 1. ff. hoc tit. Specialibus uerbis
de fieri et explicari vulgaris substitutio eius unguis casus
specialibus exprimitur ut si ita dicat testator Titius instituo
heredes et si heres esse non possit Sempronius substituo quod
est si dicat aut uelit esse heres et quia uariis uerbis hoc
§. 1. ff. aliquibus uel non potest uel non uelit esse heres ut hoc non est
proponitur §. 1. ff. de herede instituendo si ad casus magis speciales
descendit tamen si Titius heres me uim morietur inuidua sine
particulari dicitur substitutio §. 1. ff. de herede instituendo si ad casus
cat in maiore hoc iure §. 1. ff. de herede instituendo et Cuius in C. de herede instituendo §. 1.
4. nam §. 1. Tacita substitutio vulgaris duobus modis de aliquando
1. et §. 1. ex uerbis testatoris colligitur §. 1. ff. de herede instituendo ut
exemplum habetur in l. Titius et §. 1. ff. de herede instituendo
causis ubi scriptum dicitur Ex tacite substitutione nihil uerbis
esse ait Titius et si heres uerum eorum minus heres mihi esse si
utroque uiuat ambo nulli esse heredes, altero uero eorum mortuo
aut §. 1. ff. de herede instituendo

em qui superat ex asse eorum subinungit. Hic in sequenti quia tanta
 nignet substitutio iuste nitatur institutioni no qdem ex uerborum
 signis sed ex sensu eorum. Secundo de tacita uulgaris substitu-
 tio q' ex uerborum signis uerit, nec eorum sensu colligit. Sed ex
 potestate legis extra uerborum uim. Hinc ut si testator filium suum
 impuberem instituat et ei si intra pubertatis aetate moriat' cum
 substituat in qua substitutione h' frater alteru' casu' tempore si
 pupillus heres no' esset omiserit, attamen si pupillus heres no' sit
 casus h' nihilominus. Cuius et uulgaritatem substitutio ex sola lege
 presumptione. Hinc ut n. lex testatoris si hoc ex casu cogitasset uo-
 luisse q' substitutus et hoc in casu uocaret' ideoq' ad hanc sub-
 stitutionem cancellata uocat magis. Hinc q' presumptas substitu-
 tionis et improprie tacite, exempla hinc tacite sine presumptas
 substitutionum hinc n. l. iam hoc iure q. ff. de uulgaribus et pupillari-
 bus. Mixta uulgaris e' q' ex tacita et expressa composita est
 uel uel alteru' tunc extremu' uerborum q' fit ut plurimum uerborum
 generalibus. puta Titius sempiternus substitutus, omittit n. illud, h'
 Titius heres no' erit nisi q' n. substituo uulgaris duo extrema adde-
 re esse e', alteru' negatiuum puta si heres no' erit et alteru' uerborum
 affirmatiuum, puta sempiternus substitutus idq' uel expresse uel
 tacite. Et hoc modo ut Casus explicat hanc substitutio peculiaris
 hanc no' constituit, alio tunc modo patet dici mixta substitutio
 quoad casus particularis ut si dicat testator, si Titius heres
 esse uoluit, sempiternus substitutus h' n. unum tunc casus exprimat
 et alteru' uel si no' uoluit esse heres omittat, tunc tacite et com-
 pletur, et hoc modo negari no' potest, quia quicquid sit diffina et
 tertia quasi spes inter tacite et expresse substitutionem.
 Quibus fiat uerbis substitutio uulgaris iam auiduam
 tempore generalibus, specialibus, et singularibus. modo explicato ita ut

in uerbis explicantibus dicitur morandū nō sit, sed de quarto membro
de effectibus. Substitutiō vulgaris uoluntaria est et uarij et multi-
tudinē a s. b. reuocari potest. Primum est pro g. t. o. c.
Substitutiōis existente substitutus ad hereditatem admittitur. Item
n. institutus aliter potest tantum substitutus nō admittitur l. 3. et l. quodam
69. ff. de acquirenda hereditate. ubi statuitur q. nō statim substitutus hāc
long si institutus nō succedat uerū et expectandus est aliud q. ex
proxa instituti potest succedere quia uolens si heres nō erit
et eum comprehendit q. ex instituti hereditas proxa succedat
ut si solus institutus ex eius proxa succedat tunc, si filius tunc
p. Item si extraneus fuerit institutus et eius est in substitutiōe
uoluntaria uel sollicitudinis transmittit ad suam hereditatem q. adhuc
potest succedere et substitutiōem excludere.

Secundus effectus est, q. de suo potest uero heres fiat uoluntaria
quā etiam si p. dicitur filius uerū institutus et si heres esse
uoluit deponens substitutus erit filius facta l. uolens et de iure
civili repudiandi hereditatem h. alia de iure civili uero
sit heres ut supra in l. de l. uolens et postumum hereditatem
institutiōis dicitur. Sed an iura iurisdictionis quae p. uulgare
Substitutiōem tollant dubium est aperit Bart. in l. si filius
et ff. de iur. d. tit. negat nō, dicitur in d. suo tradatu c. p.
no 8. et uolens quippe cū in iurisdictione in tribus consistere dicitur
ut q. filius factus sit heres sollicitudinis q. primū gradu et h. i.
p. ius succedenti eaq. heres, et q. uolens p. quomodo Ingre-
sus paternam existens ut explicat in l. n. si d. ff. de iur. d. tit.
Quae oia p. uulgare Substitutiōem auferri nō potest et si h.
uolens in filij uoluntatem q. uulgare Substitutiōem conferat
nihilominus tū haec oia ualere poterit.

Tertius effectus est, q. intra uero accipiat a t. o. gradu et
sic a substitutiōe de n. in l. h. b. substitutus q. tunc substitutus
ex t. o. si hereditatem accepit ut exemplum h. ius in l. nam h.
uolens

nil aliud si xiles y. ff. de iustis et iur. tit. 1.

241

Quartus est q. si expressa vulgari gineat, tacita pupillarum l.
iay hoc iure ff. de iur. tit. ut si p. filium huius impudens instituat,
et heredes et si ipse heres non sit Caius substituat, et sub-
stitutio vulgari expressa fuit et statim audiens evanescit si
aliqua hereditate adiat, ceterum post aditionem inter annos tria impu-
dicitatis noniat, expressis tacita pupillarum expressa testatoris
voluntate ut fusi explicat de sig. d. to. n. 23. apud quem et
Cancellarius Petrus Dolosani in synthesi iuris lib. 4. r. c. 1.
plures effectus recipere. Senig circa vulgarem substitutionem ubi dicitur
quod est q. d. extinguatur et j. q. d. expirat adita hereditate
ad institutum l. post aditam c. de impudicis et alijs. l. si filius
sunt y. ff. de acquenda hereditate. Cuius n. substitutus non nisi
sub gtor sit institutus ut si is qui in j. gradu est institutus heres
sed non sit recte gtor deficiente et desinat substitutio.
2o si substitutus in causa sit y. institutus non adita hereditate de
iust. ut exemplis huius n. l. Cicero 39. ff. de iur. et sub-
stitutio extinguatur argto l. si ad hostes. s. fin. ff. de iur. iur.
de sig. d. c. j. in fine. 3o si deservit substitutus ante con-
ditionem existens, tunc n. ut non deservit non transmittitur
l. substitutus 4 r. ff. de acquenda rerum l. totius
si. ff. de acquenda vel omittenda hereditate. s.

De pupilla:

De pupillari substitutione. 1.

Applicatione pupillari substitutione eundem fere ordine servandi,
nec qui in vulgari fuit adhibendi. Sicut n. quid sit substitio pupillari
et unde originem traxerit, quotuplex sit, et quibus fiat verbis, et
in ea requiritur, et tunc eius effectus, et quod fuit. Ad id quod attinet
multum se loquuntur lib. in de fidei pupillari substitutione. hanc
Leovig in tractatu suo de substituto. C. hoc nro quatuor nominet
diversas de fidei alij alias. Sed cum in iure nostro ut supra et nisi
nisi tam exactas et dialekticas fides tunc non fuit sed non
sufficere debeant aliquales descriptiones et quibus rem ipsam
colligamus; Cuiusmodi cum in iure nostro pro varietate facti
cuiusque variis circumstantiis omni fere regula et fides sit per
legem hanc est n. nigt. Vlp. in l. cum de fidei cor. ff. de reg.
iurid. ut non subverti possit non erit anxius multum nisi per fides de fide
tractanda. Ita tamen omni optime eam definire puto et sit sequens
Sicut ista institutio quae fit a parente, pupillo in sua potestate,
et si intra tempus impuberitatis decesserit. Hinc sequens sine
ista institutio. Quae particula tamen geritur ponitur. Quae ut pupilli
laris valeat substitio recte placet est quae parentis pro se sibi
relinquat hereditatem et tutam condat, l. cum de fidei cor. ff. de reg.
iurid. Quisquis autem impuberis nigt. Vlp. Tutam facit sibi quos facere
debet. Ceterum soli filio non poterit nisi forte nihil sit aditus aut
nisi sibi quos fuerit non valet, ut nisi aditus quos pro se hanc
ditas sit pupillare tutam emanescat. Vnde etiam quare sit
Vlp. in l. pro et filij ff. de reg. iurid. Sicut pro et filij tutam pro uno
haberi et hanc in l. qui plures liberos 38. ff. de reg. iurid. tabularum pu
pillares novit partem tutam paternam quia nimirum non idem est
Adon sit una forma et una sollemnitas, pro et utrumque fuit
idem non

ideos no requirunt it. testat, quasi duo essent tabulae, sed sufficiunt
 y. testat ut tractat in d. sui aut instit. de pupillarj substituc si uno
 eorum contextu fiat leg n. si diverso tempore l. si quis on
 id. s. jo ff. hoc tit. Et alio respectu no male duo quidam dicunt
 tabula et pupillares tabulae dicuntur tabulae in l. p. ff. y. d. t. m.
 tabulae apianze, quia us duo sint hereditates, una patris et alia filij
 l. r. s. ff. de hered. et actioe venbita. Praeterea quia sicut se,
 hereditio erit alicui patris et filij substituta n. filio patris hereditate
 hereditate no tenet l. si filij ir. ff. hoc tit. ad h. et duos modes sine
 expedita patris us et filij et duplex appertura tabularum requiritur
 si separationem obsequata sint l. pupillares. s. ff. y. d. t. m. apianze
 duo quos antea sunt necesse l. apud ir. s. jo et data r. s.
 a pre ff. ad senatus c. Trebellianu. s. r. r. necesse no sit uno
 eorum contextu fieri, sed potest per filij simul una hora favore
 hereditate et altera filio d. l. si quis in id. s. jo ff. hoc tit. Quod
 no merito antiquity ut ff. de contraveni. fuerit an patris et filij
 tabulae unum sit et simplex, an uo duplex dicitur sit testamentum
 ut g. rat. ex l. p. ff. de privilegij creditoru. An. sicut
 appellatio duplici tabularum l. in duplicibus r. g. ff. ad l. Fabianam
 sicut superiorum et inferiorum principalium et etiam tab. d. l. p. ff. de
 s. g. m. l. data apianze. Subinze in testat q. sit a parente pupillari
 lo existente in potestate. Ad pupillares n. substitucem ut infra
 et dicitur duo computatum requirunt, quia sola patris potest no suff.
 fuit, sed propterea necesse, impuberem, cui sit substitucio in hereditate
 tate sine familia in locu obtinere l. cohered. et s. in filia s. hoc
 tit. Si quis inqt hap. ex tua morte tempore no fuit in familia
 substitucio pupillari sit irrita hinc in l. r. s. nepotibus ff. hoc tit. de
 nepotibus no atr. pro pupillariter substitucio q. si post necesse
 an no sint necessarii in patris potestate in uel eo modo quo ex l. vel.
 loca institucio necesse in curat si ipsorum parentum priusq. eius testator
 nominat is substituat ut in tit. de liberis et postumis r. s. d. d. l. u. g.

etas.

Sunt u^o ~~ab~~ in hac fultor ideo requirit, q^o in ea etate pupillu^o t^uta
 facere noⁿ pot^{est} idem u^o n^o ad^optatione ex u^o p^ore p^ore g^og^o
 et p^ore filio suo impuberi facere t^uta cui et in ea etate t^u
 t^uta dare p^o l. q^o t^uta aliat incipit Quinty Nuis 77.
 ff. de reg. iuris ubi hoc est b^o ad^opt^o et pupillu^o is bonu^o dicit q^o
 q^o impuberi est, sed esse desit in p^ore p^ore l. pupillu^o 239. ff.
 de uerb. signific. Pupillu^o est inq^o p^ore qui euz impuberi desinet
 in p^ore p^ore esse, aut morte aut emancipatione t^u utimo h^oet
 t^uta pupillarit^o h^o et si fact^o filio adhuc existente in p^ore
 p^ore t^u noⁿ ut temp^o comparat^o quo filiu^o pupillu^o ex h^o iuris
 futur^o e^o. Quamuis abusive p^o et pupillu^o dicat^o q^o in p^ore p^o
 t^uta l. ult. d. pupillu^o ff. de uerb. oblig. l. 73 dubitandi 7. 3.
 pupillu^o ff. de p^ore. Penig ni t^uta h^oet. Si intra temp^o p^o
 h^oet t^uta desinet. t^uta n. g^oleico uel ex p^ore uel t^uta illi
 t^uta, inq^o l. 4. ff. hoc tit. Nullu^o aut^o casu^o dari p^o in quo pu
 pillarit^o t^uta extra temp^o impubertatis ualeat, ut u^o l. 7.
 ut Leonius in u^o hac x. n. is. quia post pupillare etate
 si moriat^o pater filiu^o fit sui iuris ut p^ore filio t^uta
 donec p^o et hac de t^uta. Vnde origine t^uta h^oet
 e^o ex qua ca^o sit introducta dicit v^o n. l. 4. ff. hoc tit. t^u
 e^o inq^o introductu^o est ut quib^o lib^o impuberib^o t^uta
 facere p^oit, donec masculi ad 14 annos pueniant femine
 ad 12. in q^o uel et utilitate filioz impuberu^o q^o e^o ea
 etate sunt ut filiu^o t^uta facere noⁿ p^oit, nisi contingat
 eos decedere ante pubertate intestat^o decedant recte dicit
 morib^o introductu^o est et receptu^o esse quasi p^ore, quoniam
 q^o oem iuris dispositioem q^o p^ore filio t^uta, euz in resp^o
 h^o t^uta inq^o ubi uel quib^o noⁿ sibi sed alijs instituit h^o
 eodem atq^o h^oet institutio q^o u^o in alteris arbitrio
 nulla sit. Sed ut captatoria exp^o l. captatoria 70. l. illa in
 t^uta 22. ff. de h^oet. instit. Salis constant^o inq^o Paig^o Co.
 decernunt

decreuerant tutorem iura p[ro] firma esse oportere, no[n] ex alieno ar-
bitrio dependere, et q[uod] pupillis p[ro] hanc substitutionem debeat testator
p[ro] testatoris no[n] p[ro] l. qua[m] aetate s[ed] qui testata facere p[otes]t,
postea t[ame]n ut multa alia ita et hanc substitio[n]em recepta d. l. r. et l. cu[m]
h[ab]it[ur] iud. q. s. hoc tit. bene t[ame]n p[otes]t p[ro]p[ri]etate d[omi]no et morib[us]
suis statuere et hanc substitutionem intro ducere q[uod] p[ro]p[ri]etate et morib[us].
Et s[ed] illi. afficere eam de iusticia derogante l. d[omi]no. ff. d. l.
mixt[ur]e q[uod] d. iud. iud. et iubeat q[uod] fructus circa u[er]ba uolunt[atis]
tutoris seruari l. si no[n] special[iter] q. c. de testatib[us]. Tertio nunc ni-
sionu[m] est quod p[ro]p[ri]etate sit hanc substitio[n]em, et quib[us] fiat u[er]bis, aut
u[er]balib[us] ita et pupillaris apt[us] est. Expressa et tacita, atq[ue] mixta
adiungit, s[ed] u[er]bis g[er]itib[us]. Et ad u[er]balib[us] et specialib[us] et
particularib[us] non: g[er]itib[us] ut si testator dicat instituo filium
meum semper. et q[uod] titiu[m] substituo: si x. semper sit impuber[is]
hanc substitutio[n]em pupillarem et facta u[er]balib[us] g[er]itib[us] et ad u[er]balib[us]
et aptib[us] g[er]itib[us] Item est si ita conu[er]satis libent[er] u[er]balib[us] semper.
et titiu[m] heredes instituo, atq[ue] n[on] u[er]balib[us] substituo, si n[on] utroq[ue]
impuber[is] substitio pupillaris est expressa quidem, quoad u[er]ba gen-
eralia, tacita u[er]o quoad specialia s[ed] singularia. Et hoc est q[uod]
dicitur in l. r. x. r. ff. hoc tit. dicitur substitio[n]em p[otes]t esse parti-
tiam partim expressam quoad u[er]ba r[ati]o no[n] u[er]o quoad casu[m] q[uod]
necesse sit o[mn]i pupillarem substitio[n]em referri ad u[er]ba, et hanc dicitur
casu[m] si infra pupillarem aetate decesserit, huius n[on] pubertatis testator
substituendo excedi no[n] sit l. u[er]balib[us] l. r. ff. hoc tit. Quamuis
temp[or]e ad pauciores annos restringere p[otes]t, ut in l. si ita quib[us]
r. ff. hoc tit. r[ati]o. Quod semper est in u[er]balib[us] substitio[n]em ubi plu-
res h[ab]et respice casu[m] puta si institutus uel no[n] p[otes]t uel no[n] uelit esse
heres. Uel u[er]balib[us] u[er]o specialib[us] ita fit g[er]itib[us] in substitio[n]em impuber[is]
tatis sit mentio expressa puta filio meo impuberi substituo semper.
ut in l. q[uod] lib[er]i s. d. hanc u[er]ba ff. hoc tit. U[er]balib[us] deniq[ue] sin-
gularib[us] hoc uel simili conu[er]satis modo, instituo filiu[m] meum Titiu[m]
et si infra pupillarem aetate decesserit, substituo Caiu[m] l. r. ff. l. l.

Contra. in cap. de inupius §. 5. n. 4. Ex his iam facile colligetur
quod sit et dicatur substitio expressa et quod laica. Expressa n. illa
quod substituitur forma exprimitur, vel uerbo generalibus, ut si quis
tunc suorum heredes instituat, vel uerbo generalibus, ut si quis
cui substituat, vel specialibus, ut singularibus. ut si dicat Titius filius
meus impulerit heredes instituo, et si intra pubertatis aetate
rit deponere substituo. Ita et si in aetate substitutionis c. 2. n.
1. Quarta est quae sub expressa uulgaris continetur, non quod
sed ex lege potest presumitur talem esse uoluntatem testatoris. Et
nisi si per filium pupillarem instituit, et substituit deponere si
hanc non erit substitio quoniam expressa uulgaris est, sed si hanc sit
aetate intra impubertatis aetate substituitur. Et hoc cap. 2. ex testi-
ta pupillari admittitur, si in testamento in unum casu prospicit
quo filius heres non erit et in altero casu, si quis heres erit
sed intra pupillarem aetatem moriatur exprimeret uoluntatem
si de eo cogitasset ita et de d. loco. Mixta illa esse potest de qua
iam antea diximus ubi n. 2. est expressa quod ad uerba generalia, tam
ta uerbo quoad specialia, non uero quoad casus singulos, ut in substi-
tutione pupillari et casus non debent. Sed hoc intra pupillarem aetate
sibi debet, et hoc unum et exprimit et altera tantum substitui non potest.
Quartus iam sequitur de requisitis pupillaris substitutionis quae ab alijs
uaria uerentur gloss. n. 2. uerbo potest hoc tit. quinq. requirit
hanc. ibid. n. 2. tria alia addit c. 2. si octo ponit quoniam dicitur
et plerumque alij. Primo quod is cui sit substitutio sit de liberis. 2. quod sit
impulerit, 3. quod sit in potestate patris. 4. quod officiat in iure morte
paterna. 5. quod non desinat esse in potestate. 6. quod sit filius legitimus
at testator. 7. quod filius sit institutus uel exhereditatus, 8. quod sit ad-
tus hereditatis, et singularibus bene uideamus.
Primo igitur requiritur quod is cui substituitur sit de numero liberorum sub-
stituentis.

Substitutio d. l. r. in principio hoc ar. tit. non in. n. q. p. n. r. o. d. u. l. b. d.
 est ut quid liberis impuberibus. Titulu favore fore, l. u. a. appello
 l. u. r. o. r. o. no. t. m. p. r. i. n. c. i. u. u. e. r. u. n. e. t. u. l. t. i. o. r. i. o. n. i. s. p. r. a. t. i. s. p. u. l. a. r. e. p. u. l. a.
 p. r. e. p. o. t. e. r. o. c. o. n. t. i. n. e. a. t. y. l. l. i. b. e. r. i. s. e. r. o. f. d. e. u. e. r. b. i. g. u. o. r. i. b. d. e. t. e. r. m. i. n. i.
 nulli est ex oer isti et nichae naa sub libroro appello contineat
 l. u. r. o. e. t. a. l. i. a. a. s. s. i. n. t. e. q. u. i. s. i. t. a. d. e. q. u. i. l. i. g. i. a. n. i. f. r. a. d. l. r. s. r. e. p. o. t. e. r. o.
 t. i. l. i. g. f. h. o. r. t. i. t. n. o. t. m. r. a. l. i. u. e. r. u. n. e. t. i. a. p. o. s. t. u. r. i. u. i. u. t. r. e. c. t. e. i. n. s. t. i. t. u. i. t. y.
 ita et illis recte substituitur d. l. r. circa primu postuui plane
 p. r. e. s. u. r. i. u. s. f. h. o. r. t. i. t. q. u. i. a. i. s. q. u. i. n. i. u. t. e. r. o. e. s. t. p. r. o. n. a. t. u. t. e. t. y. q. u. o. a. d.
 illa q. o. i. g. c. o. n. s. e. n. t. u. t. u. t. i. l. i. t. a. t. e. n. l. q. u. i. n. i. u. t. e. r. o. y. f. d. e. s. t. a. t. u. h. o. r. u. m.
 l. q. u. i. n. o. n. t. r. i. f. d. e. u. e. r. b. i. s. i. n. s. p. i. c. i. e. n. d. o. C. u. i. n. i. m. i. n. i. n. o. t. m. r. a. l. i. b.
 u. e. r. u. e. t. l. e. g. i. t. i. m. i. s. a. d. o. p. t. i. u. i. s. r. e. c. t. e. s. u. b. s. t. i. t. u. i. t. y. s. i. n. i. a. d. o. p. t. a. t. i. b.
 s. i. n. t. p. u. t. e. q. a. i. n. i. s. C. o. n. s. i. s. t. e. n. t. n. u. l. l. a. y. n. i. t. o. r. e. o. b. c. o. n. s. i. s. t. u. i. t. d. i. f. f. i. n. y. d.
 l. r. e. t. l. i. s. p. l. u. r. i. s. s. i. n. a. r. r. o. g. a. t. o. f. h. o. r. t. i. t. S. e. c. u. n. d. o. d. i. y. i. n. y.
 r. e. q. u. i. r. i. t. u. t. i. s. c. u. i. s. u. b. s. t. i. t. u. i. t. y. s. i. t. i. m. p. u. b. e. r. e. x. r. e. c. d. u. q. u. a. d. u. o. r. d. e.
 e. i. u. a. n. n. o. t. s. i. l. i. t. m. a. s. c. u. l. y. u. e. l. f. e. m. i. n. e. s. i. f. i. t. f. e. m. i. n. a. l. l. a. d. i. s. p. u. l. a. n. t.
 l. l. i. h. i. c. q. u. o. d. h. a. e. e. t. a. t. a. i. t. q. u. a. d. a. s. e. t. a. n. s. u. f. f. i. c. i. a. t. d. e. r. i. n. a. t. q. u. a. n. t. u. m.
 a. n. n. u. m. t. u. i. r. e. a. p. e. s. s. e. a. n. u. d. e. b. e. a. t. e. s. s. e. c. o. n. s. p. e. c. t. y. s. e. c. q. u. i. a. h. a. n. c.
 q. u. e. s. t. i. o. n. e. s. p. r. o. n. i. l. q. u. a. e. t. a. t. e. s. f. q. q. d. i. a. f. a. v. o. r. e. s. u. n. t. d. i. s. s. o. l. u. i. t.
 u. b. i. a. u. t. a. n. t. i. l. l. i. g. i. t. c. o. m. p. l. e. t. u. r. e. c. t. e. z. a. s. i. g. n. i. n. a. a. h. a. e. a. r. a. n. o. q. d. e.
 h. a. e. d. i. s. p. u. t. a. t. i. o. n. y. e. d. e. d. e. v. o. t. o. T. e. r. t. i. o. r. e. q. u. i. r. i. t. y. u. t. s. i. t. i. n. p. o. t. e.
 s. u. b. s. t. i. t. u. i. t. Q. u. a. r. t. o. q. t. e. s. t. a. t. o. r. e. m. o. r. t. u. o. n. o. s. i. t. r. e. a. s. u. r. y. n. i. a. l. t. r. i. y.
 p. o. t. e. m. s. e. t. p. u. t. f. i. a. t. i. n. r. i. b. d. l. r. f. h. o. r. t. i. t. q. u. i. a. p. r. e. t. f. i. l. i. y.
 r. e. p. r. i. a. p. o. t. e. s. q. u. a. n. a. o. a. d. e. m. y. p. e. n. s. o. n. a. h. e. t. y. i. d. e. o. y. e. t. n. i. l. p. r. e. s.
 r. o. f. h. o. r. t. i. t. h. i. s. e. i. f. i. l. i. y. t. i. b. e. n. p. r. o. s. h. a. b. e. t. y. A. n. i. s. o. q. u. e.
 p. r. o. e. m. a. n. i. p. a. t. i. s. n. o. p. o. i. t. f. i. o. r. y. p. u. p. i. l. l. a. r. i. b. s. u. b. s. t. i. t. u. i. o. d. l. r. i. b. y.
 T. e. t. o. r. y. e. m. a. n. i. p. a. t. i. b. n. o. p. y. f. h. o. r. t. i. t. N. o. t. f. a. c. t. y. q. h. o. d. i. e. r. n. o. n. i. n. e.
 p. r. i. a. p. o. t. e. s. e. i. e. m. a. n. i. p. a. t. i. o. n. i. s. d. i. f. f. r. a. s. i. t. s. u. b. l. i. t. a. s. n. u. l. l. a. m.
 n. i. a. u. t. y. d. h. e. r. e. d. i. t. a. r. i. u. h. e. r. e. d. a. b. i. n. f. e. r. u. t. o. l. i. n. i. e. n. t. i. b. q. u. i. a. h. y.
 h. o. r. u. r. u. e. s. t. e. q. u. o. a. d. s. u. c. c. e. s. s. i. o. n. e. a. b. i. n. t. e. l. l. a. t. o. u. t. i. n. e. t. o. p. t. u. s.

legit, long n' esse quoad successione p'ntato ibi n' iura antiqua
maxime intala ut post gloss. n' fultent. q' ead' docuit Duf.
Co. hoc nro, n. 70.

Secundo sequitur q' naalib. tm' et q' no' sunt ex iustis nuptijs
p'vati n'q' legitimati pupilla substitui possunt p' defectum
p'ria pot'is. Efic' tm' receptu' ut sub g'rae legitimatiois ad pu
pillam substituat' testat' Vig. iam d. to. Tertio q' n' filij
suis impuberib. pupillariter substituere no' poss' p'p'ea q' no'
h'at filios suos n' p'ale. s. f'ormia n' sit. de adoptionib. Cui
ta' fortissime' obstat lex. n. l. si n' 37. ff. hoc tit. Vbi African.
Juris C'c. sub toon q' n' f'uit filio impuberij uocat pupilla,
ad tabulam eaz' ualere asseruit. 2o. lex. n. l. humanitatib. q.
Co. de impub. et alijs subst. Vbi p'mittit' n'q' exemplariter sub
stitucione liberis suis, sed exemplarid' substitio est ad exemplum
et similitudine' pupillarid' introducta ut test' n' iam d. l. huma
nitatis n' tractata et q' qua' r'oa' n' sit. hoc tit. Ergo et poterit n'
substituere pupillariter. Sed tm' q' ad p'p' uariet' a uarijs ut uideat'
est apud Sautu' Leoniu' n' tract. suo de pupill. subst. n. 109. Alij
ut froking Vigl. n' sit. eod. putat q' n' d. l. si n' r' ad sit pupillarid'
substitio sed uulgata' p'p'ea aut pupillarid' tabula nouat' q' ad h'
uilitudine' pupillarid' substitio' sit facta q' opinione' et seq'te
suaron. tit. hoc nro' Co. iij. columna 2. qua' solutio h' n' se
u'era sit tm' quoad similitudine' et eodem solutionib' n'q' p' similit'
pupillari substit. testui' uenire no' p't tota n. g'rae et pu
pillari substio' nam ut n' lex. test' h'c substitio q' sit n' d. l. si n'
no' p't h'ed' locu' nisi n' d'ixio quinto anno q' n'stitutio' p'rig' r'ona
let. Rator n. n'stituor' filij si fuerit annor' int' q' no'q' sub
stitucio ante ualere p't q' n' locu' substit' n'stituor' d'ero,
quod substitio a. pupillarid' n' iij. anno uenit q' pupill'
Cui' substio' similis e' no' p't. Alij ut Cancelloty n' h'ac ip'x
ma' n. 27.

una x. 27. emendat h; et ubi Africanus ait si nos ita testetur mihi,
 sit ipse si pr ita testetur. et si ita loquatur top. nullu esse dubium
 quia ualeat. Sed cum Cod. et manuscripti quod de legibus Leo,
 nuy testate nrem e ptem hnt et no sit esse uera Lanelloty solutio
 Alj ut hery Bolofaray in Sextaunete iuris lib. 42. C. 22. n. 19.
 in fine dicit si d. l. si n'r mutilem fuisse substitutione quo n' ab
 fardis et magis contriu' textui fini pt quippe Afric. qd' exprit
 testat' uerbor' q' ualeat substitio in top. ibid. p'posita sit n'r magt
 filiu' impulerit herede' instituat, eiq' si heres no' erit pupillarib.
 taculit aliu' substituat, ualeat substitio. Alj aliter cadit nichil
 placet solutio p'ob. ni iam d. l. si n'r, uerbo in pupillarib. q'
 sequitur Auctoty ibid. n. 2. et d. q. in tract. suo de pupillari
 substitio n. 12. q' n'r in d. l. n'r uulgariter et no' pupillari
 substituit, q' no' tui ex modo substituenti, ut puta si heres no'
 erit uerbor' q' ni id temp' sit facta quocet a p're pupillariter
 h'eri no' pot' accipi cu' erit anoni' it. Propterea a. uocaty
 q' substitio pupillares tabule teste d. q. n'r substituit pu
 pillo h; improprie ita uocaty, quod dicitur et sup. diximus q' alen
 bonum dicit pupillari' substitioem, cu' id proprie dicitur pupillg
 q' q' n'r impulerit est sed desijt esse in p'ria pote l. pupillg 229.
 l. de uerb. signo. Ad. 2. ex l. humanitate g. de impubere.
 et dicit substit. desumptu'. q' no' bonu' esse p'prietate, n'r pt sub
 stituere exemplariter q' et pupillariter, et si n. exemplariter
 substituo ad similitudine' pupillari' sit introducta, no' ta' seq'te
 q' n' o'ib' sint similes, casibus h'ed' qualitate', aliob' n' no' simi,
 sed sed eadem fuerit. Quinimo cu' in hoc casu ad certu' t'm motu
 ut uicem n'rj sit p'uisu' substituoem ex p'ter ni alio casu ni
 quo ex p'te p'uisu' no' est consuetu' p'hibitu'. Ita Leonib. d. Const.
 123. Circa hoc utruumq' requisitu' q' n'r quoniam tempore id
 cui substitutioe facta est p'ria pote. Bart. in l. 2. n. 3. dicit

Sufficiens qd sit in pna pcc, tempore mortis testatoris p toy in l. 2.
 §. Sed si extraneo §. hoc tit. Vbi Vlp. pcc testatori substitucione p
 pupillariorum impuberij extraneo hno cu si loim nepotat adoptauit
 et ita ut alij explicant ex post facto auget iud sui et pcc pcc
 Et hanc eorum e' opinio testatoris pauli Leonini in nuda hanc tra
 no 130. quem et ipse sequitur, qd uero approbare no possit, sed
 pcc no tal' mortis tempore quod certissim' est ex l. concordat
 §. i. §. cu filia §. hoc tit. uerumet ex tempore quo fit institutio
 ea cui substituiti debent esse in pte substituentis. Ex huc
 ratione qd ead' regit' aliqua qualitas ad aliquod adu
 ro iuris opigit, ut ea qualitas ad aliquod adu in sit eotempore
 quo acty gerit' qd multu' exemplis declarari possit npx uero in
 heredit' institutione ex l. si alienu' §. §. ni extranei §. de heret.
 institucio' ut sup. in eod' tit. hucq' explicari. Vbi C. Aluon.
 heredu' institucio' hancilitatem trib. temporali. requirit ut
 mortis testatoris sed adit hereditate' omni npx uero hanc §.
 liti ut institutio npx constet quia ady legitimi ex pcc' temp
 pore statu capere debent no et ex merito at fortuito tempore
 casu pendere l. continus §. 7. cu quid §. de uerb. oblig.
 ut sup' §. ni tit. de heret. institucio. audiving. hucq' oblat.
 l. 2. sed si extraneo §. hoc tit. quia ad ita ut l. coir' itaq' et itaq'
 et interstituta et sed ita ut uerba sonat ut si testator extraneo
 pupillu' instituat no possit ex pupillarioru substitucione nisi pcc ex
 rogato pupillo. cu n. ista uerba in l. posita qd si no arrogare
 rit pro subta nua tempore pcc' at futuru' signari possit,
 subta a nuda et l. concordantia ni pcc' requirant pcc'
 pcc' pcc' pcc' pcc' ut qd pcc' nepote impuberij
 substituat ipse debet esse arrogaty ad futuru' sed pcc' tempore
 itaq' solang. Ita huc ni pcc' §. to n. 14. pubere Vign. ni
 pcc' tit. instit' de pupill. sub. n. 4. hucor. lit. hoc uero co. itq'
 col. 3.

col. 3. Hortet n. cu' inqt cui fit substitutio pupillari' et ni scia pote.
 hoc dicit q' postumo rali' pupille substituat' sapie d. l. circa prin.
 cipiu' f. hor. tit. hystunq' aut quia. raly' no' hie' et ni scia pote ee
 neq' l. ult. f. de collat. **¶** si quid inqt paulus vponens p' quartu'
 reliquerit et ea retrib' no'ie ni scire missa fuerit nitorini' est
 lat' collatis. Lotionez substituit quia ante' raly' no' p' t'
 illi ni p' t' no' uenit' fuisse q' iam antea diximus q' quatuor
 iuris' e' q' quia hoc pupillarib' institutio p' t' n' gram et uti
 litate' filioru' introduca' p' inde' h' t' q' ac si raly' fuisset et
 ita quatuor' h' q' p' t' esse ni scire cu' t' reuera no' sit h' uere.
 d. to.

Quintum requisitus si quis ee q' id cui substituit' no' desinat
 esse ni scia pote d. l. coheredi' q' i. d. cu' filio f. hor. tit. si quid inqt
 raly' ex h'is mortib' quoz' tempore no' fuit in familia substitio fuit p' t'
 p' t' h'is sit iusta. quod dicit' d. to. n. i. b. et h'auls' loonius n. i. s.
 et sepulib'. ill' q' uerit' esse si p' adoptione' uel uocacione' uel
 desinat' esse ni scire: sed q' aut' sit si illud p' t' i' g' uerit' p' t' adoptione'
 figuratou' qua' p' t' potat' soluent' ut quia patriciu' uel co' s' u' l' y.
 sit fact' arg' s' aliud' quoz' ni uerit'. const. q' dignitatib'. **¶**
 et op'ata filiu' liberat' p' t' a pote' n. s. uolunt' inqt' p' t' p' t' u'
 q' ita h'ic potat' sit p' t' ad q' h' uerit' legitima et ex ma' u'
 sanata uerit' q' quia q' ni fauore' ad p' t' u' t' i' b' dignitate' g' uerit'
 no' t' t' alio ni casu ni ip' s' q' otin' reuocant' l. qui fauore' b. co.
 d. l. l. Septo requisitus q' p' t' p' t' filiu' fauat' t' t' u' t' u' et h'ic
 doni' instituat' l. i. q' d. substitutio l. r. s. quib' et s. p' t' p' t' h'or.
 tit. Et ni hoc requisito t' q' z' expresso ni iure o' c' t' b' uerit'
 ni t' u' aut' o' i' g' assignata t' uerit' excepto h' uerit'. h'ic q' no'
 inqt' h'ic h'ic ad p' t' u' t' u' u' q' q' l. i. r. tab. et iure pub. t' u'
 q' uerit' fuerit filiu' et no' ali' s' fauore' t' t' u' t' u' l. uerit' l. o' g' i' b'
 i' r' o. f. de uerit' u' i' g' uerit' u' i' q' s' q' l. o' g' i' b' i' t' inqt' t' o' y. r' e' j' h' u' e'
 ita ius' o' t' o. l. i. s' f. qui t' o' t' a' n' e' t' a' fauore' t' u' t' u' t'.

Ad hoc q̄ institutio hereditis in alterius arbitrium collata ut captatoria
plane reprobatz, ut iam antea explicari moris. tū postea excep-
tu fuit pupillari gra q̄ p̄ filio suo impuberi potest fieri
hereditas, nō tamen quocumq̄ modo et tunc sed si p̄is filii testat̄
et hanc substitutionem tuncq̄ appendicem suo adiungat t̄nto, ita
ut videat̄ q̄ tunc ut p̄is t̄nto sed cū auctore huius pupilla-
ris substitutio et hanc tunc voluerit auctores q̄ t̄nto temperare si
gorem iuris civilis ut tū nihilominus alia tunc ut respectu eius
aucto. Salua maneat ut si forte obijciat̄ q̄tra l. esse factum
q̄ p̄ filio testat̄, t̄nto potest fieri tali in casu filii favore
t̄nto p̄is itaq̄ cū t̄nto sed p̄is t̄nto auctore hanc
appendicem substitutionis q̄ t̄nto iuris substitutio exigentibus
ut simul fiat institutio et substitutio tū utilitatis cā paulatim
conventu est ut dicitur tempore utrumq̄ testamento factum
valeat l. si quis euz id. s. p̄. s. heredit. dicitur pupillares tabule
ita sunt, ut appareat testatorem voluisse referre ad p̄is te-
stamentum. Hoc requiritur licentia in milite qui filio suo impu-
beris pupilla potest substituere quod sibi nō faciat t̄nto
d. l. 2. s. quisq̄ s. heredit. Restituo requiritur q̄ p̄ filio
suo cui substituit in suo testamento instituat herede vel
illu exheredet d. l. 1. s. substituere et l. 2. s. sed si eoz s. her-
edit. Quod p̄ in suo testamento heredem scribere deest assignat
Modest. rōem q̄ p̄is hereditis institutione inq̄ nihil in te-
stamento scriptum valet, et q̄ sequitur et substitutio pupillaris
q̄ p̄is et appendicis t̄nti paterni est. Quod vero filii debent
institui vel exheredari rō in tit. de licentis et postumis hered.
instituentibz assignata fuit q̄ t̄nto in quo filii est p̄is t̄nto
iure nullu est l. niter cetera q̄ s. iam d. tit. et ita et pupillaris
substitutio assignare nō potest.

Enim et dicitur requiritur q̄ substituenda hereditas ad eam supra
l. l. 2. s. ad hoc et t̄nto et l. sed si plures q̄ s. si ex esse s. heredit.
l. si nemo q̄

Quartus effectus e' q' hae substitio pupillari' excludat m'orem ipsius
pupilli ita q' xcy q' relan' g'tra hanc substitoem p'oit opponere l. pup.
s. s. sed nec m'pudere A. de i'off. titulo C. jo de testamentis r'ib.

Quintus effectus isq' mirabilis e' q' p' nigore huius substito' pupilla-
ri' filiu' p'oit facere suu' et v'rius h'ere l. r. s. p'rig l. ut si pluz
vol jo s. quod p'at A. hortit. cu' qualitat' suj et v'rius h'ere r'oit
considerari' n' filio m'pudere. Quia n' p'ria consistat p'ole. H'otet
quosdam alios effectus cu' suis difficultatib. fufiq' expli'are q'af. et
Leorig' n' n'aa h'ac r'ra qu'one brevitatib' eua' revulko. N'um
deniq' u'itendu' e' q'od h'ac pupillari' substitio itoz f'ideat' atq' q'ora
f'ide' ex'istente p'ud'itate n' tam r'asuly iq. et f'ocuna' in an'
n' complevit s. q'ua' r'oi et s. m'f'ulo m'itit. v'ote' n'ifi b'ev'ing
temp' substitutio'ni f'uevit an'cyu' q' f'ion' p'oe supra d'ip'ing
tu' r. f'inito co' t'opore et f'uit' pupillari' substitio l. si ita q'
r'i. et l. qui pluro' l'ituro' 38. A. h'ac tit. 2. si pupilly op'eat
de p'ria p'ole l. coh'ore' q' s. in' filio A. hortit. q'ua' r'oi
id' f'it et q' arrogatio' l. nec q' s. coru' A. de adoptionib.
3. si n'uo' testatore d'ignavit id' qui f'uit substitut' q' s'ape d. l.
sed si pluro' circa p'rimu' A. hortit. 4. si testator et' m' h'ui'
at t'itulu' tunc n' p'riu' n'ra cu' substito' collit' l. si q'uid cu' id.
s. si suo t'itulo s. h'ac tit. Quinto si f'pe mortu' pupilli substiti-
tio' r'ep'iat' m'ap'az l. si id' q' h'ere' in' s. h'ac tit. Seniq'
si h'ere'itas n' f'uerit adita ex' p'atorno t'itulo vel filio' p'atorno
aut ex' h'ere'it' d. l. h'ap. s. sed nec m'pudere A. de i'officio
t'itulo (cu' n. ut supra s'ep'ig' u'ov'imus) pupillari' tabula' sint
s'ep'la q'iuo' p' p'ri' t'itulu' s. l'it'ent aut m'itit. v'ote'. S'ep' q'
cu' m'ato t'itulo p'atorno et concit' pupillari' tabula' q' de
iure p'and'et'ay cert'issim' est. Sed de iure Nouellaz d'unt. et
c'ost' x. b. ut testate' et s'ep' r'az' f'ufiq' n' n'aa h'ac n'ra n. r'z.
et s'ym'ofiq' n. 4. h'ui' mod' u'z f'ac'end' pupillari' substitutio'ib'
l'imitat' et ex' aul'z. ex' u'aa C. de liberis p'atorib' concludit q' et

enuacato tunc rōe exheredationis uel pteritionis pupillarij sub-
 stitutio ut alia pcta legata fideicomissa &c. in tali testamento
 licita ualeat. Quod h̄ concesserim si rōe exheredationis enuacata t̄t̄m
 p̄ ḡrelam n̄ suffragi p̄ptoria q̄ t̄t̄m paternū ipso iure ualeat oph̄ filij
 exheredat̄ et illud p̄ ḡrelam n̄ suffragi infringere d̄c̄t̄ in ultima
 t̄a d̄c̄t̄o si rōe pteritionis t̄t̄m nullū d̄c̄t̄z quia tunc statim
 ab initio inualidū ē t̄t̄m. l. niter cetera 30 ff. l. lib. et post.
 hered. n̄stituendū Et n̄ ibid. et in tit. de in iusto 20 testam̄to
 fufis d̄c̄t̄z. q̄ nihil q̄ in eo dispositū ē ualere poterit. Hoc
 refert q̄ si auct̄. ex eā nulla fiat d̄c̄t̄io n̄t̄m exheredat̄o
 et pteritione quauis x. rōe facta irritat̄ et sup. n̄stitutio
 rem q̄m nullaz eē cetera a. firma manere quia h̄ q̄ uerba
 pteritionis in testam̄to ex quo illa auct̄. a hereditate n̄ c̄. translata
 ē n̄ recipiat̄ et q̄ p̄uenierit ad hereditatē uel si reperiat̄ oīo in
 testam̄to sit uel rōe ualere d̄c̄t̄z ut in tit. de l̄c̄t̄is
 et postumū d̄c̄t̄z de ex heredat̄ione q̄ in ex t̄p̄ n̄ d̄c̄t̄.
 in 7. s. si igr̄ colligens h̄ ut explicat̄ Doct̄. in trouell. is.
 colum. b. q̄ p̄uenierit inq̄ d̄c̄t̄ ex eā pteritionis et exheredat̄
 tionis irritū esse t̄t̄m quoad heredit̄ n̄stitutionē cetera aut
 firma manere pteritione n̄ uenit̄ t̄m accipere debent̄ pro ea q̄
 ē ex heredat̄ione t̄t̄z. Et hoc de pupillarij substitutione. s.

De Exemplari Substitue.

EXEMPLAREM substitutionis, alij uocant ut Buerer. h̄
 quasi pupillarem ad similitudinē p̄uulij capiensis et quasi.
 Et aut̄ exemplaris substitio, ut a Zap. in n̄ ad heredit̄ d̄c̄t̄
 q̄ faciat̄ parentis lib̄is suis q̄ lib̄is p̄p̄e honorē et aliū
 moralem n̄grammaticam testari n̄ p̄uulij. Sicut̄ aut̄ exemplaris
 q̄ ad exempli pupillarij sit introducta ut n̄. p̄z con̄ ḡm̄ ē filij
 sub testam̄to q̄ p̄p̄e etat̄ de lib̄is suis disponere n̄ p̄t̄ ita
 et quia

Et quia filij imperatoris ferunt uel alteris nobilibus imperatoris
 testari non poterat nisi factum est parentibus. propter humanitatem uel iustitiam
 tuere. Et hoc substitutio olim non nisi a principe imperata teste
 de off. tit. hoc tunc fieri poterat l. ex facto 43. ff. de test. Et hodie
 uero postquam recepta est consuetudo iustitiam. ff. de iur. iud. quia hoc iustitiam
 de pupillari substitutio et in l. humanitatis. g. c. de pupillari et alijs
 substitutio. non est amplius opus cum imperatore a principe ut non
 inuenitur in iur. ff. iam in l. uerbis dicitur ipse humanitatis hoc iudicium
 ad indulgentiam parentibus substitucione filij sui fuerit et tunc
 et in parochialibus tit. hic ad tunc in scribitur de uulgaris et pupillari
 l. de pupillari substitutio in c. u. de pupillari et alijs substitutio. Et et
 hoc substitutio uel in generalibus. specialibus. et singularibus. ut notat
 et exemplificat Cuius in c. Remigius d. b. nu. s. Verberis per
 uerbalibus in hunc notat. Titius et Sempronius filios suos hunc
 hoc substitucio eorum inuenit substitucio si u. utique fuerit et
 nichil sub his uel in substitucio exemplaris expressa de aut hanc
 uel in generalibus. et sub ipse et continetur alia substitucio in
 uulgaris et pupillari. Verberis specialibus. conuenit hoc substitucio
 si fuerit expressa fiat uel in ut si ipse ita dicit filio suo
 furioso. substitucio Sempronius tunc u. exemplaris expressa signat
 et hoc hoc comprehendit tacitam uulgaris si u. filij hanc
 tunc substitucio uoluerit et hoc. Verberis singularibus. hoc modo id
 apud si filij uel furiosus heres erit et in furore decesserit sub
 Titius Cuius hanc substitucione uel in iudicium expressam
 hanc a quo aut hoc fiat substitucio ex testore colligitur, nempe
 a parentibus. utriusque. Sed tam nec quicquid in l. humanitatis
 g. c. eorum parentibus. inq. ff. indulgentis ut si filium nepotem
 hoc et mente capto sit licet ad substitucione c. Apertis circa
 hanc ita non licet ad substitucione parentis q. uel q. x. sed q.
 nichil inuestigat non est q. nec potest exemplariter non aut pupillari
 parentem substitucione. Quare. hic hanc et non in balilem dat

200
volum g pupillarib substitio sit ex cogitata a Juris Cn. q leg p r i s t i
nō fuit aliquid gtra iura disponere vel nomū ius mīstruere
ideoq in contra Juris eorū sit alteri facere dīctū p r i t m f u i
hōiū substitutore filio hō mīsuborij quom nī sua hēt fōte ut
ita nō p r i a p r i s t i p r i q u a s i f i l i j d i c t a s f a c i e r e d i c t u m u t i a m
antea explicavim: Sed nō tūc hōt liberos suos nī fōte g
eī et p r i s t i t u r e nō p o t e r a n t u t f i l i j s h i j s p u p i l l a r i t e r s u b s t i t u
e r e : E x e m p l a r i b nō substitio ab hō. s i t m i t r o d u c t a c u j n a t o r f u
erit a u t h o r i t a s q Juris Cn. Q u a p . n . n . n i n a e ū d i n o m m g
i u s g s t i t u e r e p r g r o e x d e f o r s . t r a d i t a u t c o l l i g i c u i n
h a c s u b s t i t u t i o e r e d e s u b s t i t u a t u s u t m l i c e r i t i p s f u r i o s i
aut mente cōpūb d . l . h u m a n i t a t i b . Q u o m i n t a d a t i m a n
E a s n u t o C i h o d o a n a a q u i a f i l i j i p s i t t e s t a r i r e q u e r a n t
p o a q s u p r a d i x i m n i t i t . q t e m t a f a c i e r e p r e , e t d e n u t o
t e r . e s t e x p e r t a n i d . l . e x d a t o 4 3 . f . h o c t i t . q u o t u i u r e n o
c o p s e f i u t m p e t r a r e a p r i n c i p e q e x c o n s i t . h u d n e c e s s e a m
p l i g nō e s t u t e t a n t e a m i s e n u a r i m g . I t e m p r o t i g o e x c i u l t i
E a s d o l t r i n a l y a l i q u i g r i u f i x e r i t nō q u i a p r o t i g o c o m p a
r a t s f u r i o s o l . h i b q i r . s . f i a . A . d e t u t o r i b . e t C u r . d e t i p e
l . j a C i d e C u r a t o r e f u r i o s i . E t s i a u t p r i a p o t e s t n i h a c l i b
s u b s t i t u t i o n e nō r e q u i r t u t p u p i l l a r i q u i a e t n o r i j g e d i t y t u
f i l i o n a t a l y t u r e d e nō s u b s t i t u t y n e x p r e f u r i o s o a f i l i o
u t d o c e t b u a r o n . h i c e s t q h o c s u b s t i t i o a d e x e m p l a p u p i l
l a r e s i t m i t r o d u c t u m ; d a u q n i a d i g o i g e x p t u m l o q u e r n i s i q u a
t o r y a l i q u i t a p o r t e e x e m p l a r i r e q u i r t y S e d f i l i o n a t a l y
p a t r i j nō s u b s t i t u t y p u p i l l a r i t e r n e x g r i u n i e x e m p l a r i j h i b
s u b s t i t u t i o n e r e q i t y e x p r e s s u g . S e q a d s t a t d . l . h i d q A . d e
t u t . C i C u r a t . f i l i j 20 . N i n i s . j o p p . a i t p o s s e f i l i j
d a r i C u r a t o r e p r i f u r i o s o q e t e j p o t e r i t t e s t a r i . C u i a
E a e s t p l u s p o s s e t e s t a r i p r e s u b s t i t u t o r e q b o n a a d m i n i
s t r a t i o n e c u r a t o r i s o f f i c i u m e s t q a s u b s t i t u t i o p p o t u a z n i s e r t
P r o c e s s i o n e

Successione q̄ ita sic̄ concedenda nō est, ita d. 1. n. 5. ubi n. 6.
 et requisita huius substitutionis requiritur q̄ fiat liberis.
 Et necesse est q̄ si filii prius fuerat testam̄, ideoq̄ filio successore
 relinquunt legitime d. l. humanitati ibi licet q̄ filio parte
 kilo. legitima portione ej̄ uel eis relicta x. 30. q̄ is cui sub,
 stituitur in furore decedat. 4. q̄ substituatur ī qui aliam ab
 intestato successorem puta liberis h̄ licet. Si uero q̄ nō
 sine delictis tunc fiet x. ut uideri in d. l. huma,
 nitatis et apud d. 1. ubi plura reseruit requisita d. to et quia
 plura q̄ supra in pupillari subst̄o tractantur et hic requiritur
 nisi in sp̄c̄ aliud expressū sit hic longior eē nō uolo: Efficitur
 substitutionis exemplaribus itq̄ proprius est ut si filii in furore
 decedat substituitur in aliis eis successat bonis. Alios efficitur
 refert d. 1. hic n. 8. ubi q̄ sub d̄ conphendat tantum vulgare
 et per eam nō excludat̄ ut apud ip̄m uideri est; finit̄ aut̄
 exemplaribus subst̄o duobus potissimum modis ista hab̄ quicq̄
 ex pupillari substitutione fiat accomodat̄ i. si furor uel
 uolens reseruit d. l. humanitati et l. ex facto. l. hoc tit. Et
 si is cui substituitur auget liberis iam d. l. ex hoc tit.
 q̄ ni nullo et surdo fieri potest.

De Breuiloqua Sine reciproca
 Substitutione : 1.

VERA memini hanc substitutionem quatenus et componitur
 tam̄ sicut eam a d. l. de herediis d̄ nō constituere peculiariter
 sed sicut ceteris accomodat̄ uel ex ip̄s componi si nō alia circa
 quam uolens respiciamus sicut u. si modis uidentur h̄ct̄
 is n. alig et separaty est a ceteris subst̄o. ut post d̄ fone
 notat d. 1. ni nō subst̄o. c. 4. n. 1. si nō fin. ex iam d̄
 cont̄ib̄ statim̄ illget̄. Vocat̄ aut̄ hanc subst̄o breuiloqua
 q̄ breuily fiat uolens ut in l. cū titulo s. hanc uolens d̄.

de heredit. instit. haec uerba inq. Julig Jur. n. pub. Mar. Gaius
in uicem substituti heredes mihi sunt. Si interpretanda sunt ut
be' uicem testator tres instituisse heredes et in uicem eor' substitu-
isse proinde ac si ita scripsisset ille et ille et ille instituti haec
dot. C. substituti sunt q' uic' teste sigl. ni qd. et plures n. 3.
4. instit. de vulg. C. Benefic. in ma' ha' xra circa primus
haec tractio no' satis congruat huic substoi' q' uic' eor' no' uerbor'
breuitas sed uicissitudo eam facit ita x. p'p' uerbor' copulatio
et compendiosa breuilogua tunc probat ut Aurs. in d. s. et pler-
uob' uerb. in uicem appellat reciproca substoi' compendiosas
p'p' uerbor' breuitates. Redig itaq' et conuocis uocabulo uic'
atq' haec substio reciproca quatuor eam Modest. Jurib. C. in l.
xam hoc iure 4. s. j. h. in appellat si p' inq' duob' filiis in
peros instituat eor' in uicem substituatur in utruq' casu recipro-
ca substitutione. Falsq' uideat sic dicit q' Jure co' unde
uicem sciteru' recipiat in l. in proinde 44. ff. de legatib'
2. et uicem uicem substio q' plures heredes j. gradu scripti
sibi in uicem sibi uicem substituatur ex quibus sic colligitur
q' sit reciproca substitutio u' nihil aliud q' pluribus heredibus insti-
tutis uicem in alteris dicitur substitutio iam d. l. 4. et l. uicem
48. ff. hoc tit. E. g. Titius et Sempronius heredes instituo eor'
in uicem substituo q' substio p'p' qualitate personar' quibus substi-
tuitur, duas, quatuor, et sex substituit sub se comprehendere pot'
si uicem g'nerat' habitas in personis illor' q' leg' sit substio sunt
j. duas uulgares continet si isti duob' quibus sit substio sunt
extranei et filij sed puberes uel et impuberes sed exaripat
ni q' pupillarib' substio no' sit locuz l. j. ff. hoc titulo.
Sed quatuor et duas pupillarib' et duas uulgares continet
si Titius et Sempr. erunt q' filij impuberes et in p'ore q' sit
uol' sed uerbis g'neralib' concepta substio tunc si inter puberitate
ante mortem erit sine pupillarib', si post pubertate ante
duas

duae vulgares substitutiones. 3° per completit substitutiones duae
 pupillares, duas exemplares, Et duas vulgares, si sint
 filij impuberes et filiofi. Tunc n. si inter pubertatis annos
 moriantur, erunt duae pupillares, si puberes facti et filiofi de-
 cedant duae exemplares. Si hereditatem adierint, q. si vero
 Curator auctore uxoris vel altero repudiarit hereditate sine
 vulgares, ita Cuius. in C. Reuocis §. 2. n. 3. Et hoc indifferenter
 verum est si reciproca substitio fiat duobus aequalibus. Ceterum
 si duobus inaequalibus fiat illam tunc substitutionem continet q. utriusq.
 comendat. Et ca. p. duos hoc filios unum puberem et alium impuberem
 tunc utrumq. heredem instituit et est inuicem substituit hoc in
 casu q. si filius puberis pupillari substitio non cadit tunc consuetudo
 vulgaris. Et non est pupillari substitio p. totum n. l. iam hoc iure §.
 2. h. hoc nisi diuersis ordinibus recipiat substitio tunc n. non ablecta
 maiestate ex substitutione inutiliter substituto moris q. vel tacite
 vel expresse nihil est institutio quoniam d. l. 7. §. hoc itaq.
 h. hoc titulo. Ex his itaq. intelligitur q. haec reciproca substitutio
 non constituit peculiarem substitutionem spon. sed spon. ad unum
 expectabilem referat. Sed quare inquit Modest. Juris C. in §.
 l. 4. de q. hoc substitio ad p. filij referat ex d. Manij inq. et
 Veri constitutione cui p. impuberis filio in altero casu substitio
 tribet in utrumq. casu substituisse intelligitur sine extiterit heredes
 ne non extiterit. Et impuberis discessit q. in l. ad p. gong sub.
 titutionis tractu esse videtur, q. falsum est quod non constituit
 non spon. Quia d. ut iam §. quoy infrauimus d. l. 4. §.
 n. diuersi q. a substitio vulgaris et pupillari, long. n. §. fre
 quo ad eiq. effectus in q. h. place. quoniam ut fusi explicat spon.
 Veri in reciproca substitutione n. §. 10. nam de effectibus et ratione
 extinguenda h. substitutionis videtur esse de q. h. n. §. h. §.
 Et q. h. tractat sed q. effectus huius substitio non distinguitur a
 prioribus. Substitio itaq. sufficit ut ea q. §. diximus huius referat.
 Si pluribus erit substitio pupillares pupillari habent effectus
 quod long. videtur extinguere si vulgaris vulgarium.

De Substitutione Compensatoria

DE SUBSTITUTIONE COMPENSATORIA substitutio peculiaris substitutio spon-
 ditur sed sub nomine comprehendit plures in s. explicata ten-
 pore tñ dicitur comprehendit nisi quatenus à nullo iure & prin-
 cipio militari sicut l. centurio 23. ff. hortit. Sed est potius alie-
 rō et modo induendi alia substitutio ut iam statim ex eis de-
 fratione et formula illige. Et aut compensatoria substitutio nihil
 aliud est q. ea q. sub nomine comprehendit plures substitutiones
 tempore differentes continet ut post best. definit Cuias. in
 d. c. Remig. §. g. quem videte. Quis hactenus est formula
 filium meum instituo et quatenus deceperit substituo improm-
 ni huius substitutio plura tempora vocula illa quatenus com-
 plectitur ex his et plures substitutiones oriuntur ut tempus
 ante aditionem ex quo vulgari oritur substitutio et tempus post ad-
 itionem sed ante pubertatem ex quo pupillari s. puenit.
 Et tempus et pubertatis ex quo si testamento pagani nulla
 alia nisi substitutio fiduciaria oriri solet. Quid tñ nō
 est. nullo dubio est nō si substitutio fiat verbis illis
 et directis dicitur iniquis. Et est si p. verbis directis et
 indirectis filio si quidem tempus substituat. Si adita hereditate
 post pubertate b. annos deceperit et ita vis substitutio directa
 extinguita sit, utrum talis substitutio adhuc ut fiduciaria et
 obliqua valeat. Gomezij in tract. suo de testam. c. 7. n. 4.
 hanc d. fusc. in utraque parte disputat et p. affirmativa
 ad sui opinionem quod dicitur in §. extraneo n. 7. post de
 pupillari substitutio q. illi tōtū q. rias tenet opinionem, sed nihil
 Gomezij opinio magis placet p. legem sequela 20. et l. ex facto
 17. ff. ad l. c. de testam. Sed videtur hanc d. opaligdisulidū
 relinquo tempus n. 20. patet ut eam p. l. c. nō tñ hanc
 hac compen-

hac conperdisa substitutio sub mortis tempore et gestione et
 tempore quinquaginta restant ut quodcumque inter 23. annos discedit
 licet sumptibus heredi esto ut in centurio 23. f. hoc tit. aliquando
 ad fit sub alia gtor tempore nifestato adicita puta padoany
 sine lileorib decesserit Velig heredi esto. ut l. quibus Co.
 de impubereis Et alibi habet. dixi iam antea q filio post pu-
 bertatis annos si hereditatem adicrit a pagano redit no habet
 statuat quia hereditas ad tempus dari recipiat ut supra in
 tit. de hered instit. explicauimus Sed in milite exigitur holo in
 re gentium militum Sed est alij n. herediis institutio ad tempus et
 ex tempore tollenda. Unde et extraneo et filio puluerij post de-
 cimum quatuor substituere potest d. l. cent. f. hic ita tñ q substiti-
 tutus ea tñ bona q a testatore puenit hat, cetera vero que su-
 lig vel is cui substituitur alimade tñ q sequuntur herediis q
 instituto Et ea tñ constituit hac substitio hac conperdisa pe-
 culiarum non a pcedentibus qz militarem uocant Sed huiusmodi
 fontifinae obstat tñ. in l. quibus 8. Co. de impubereis et alijs
 substit. Mi ex militari substitio substitutus post it. annos 20. dicitur
 do Sed tñ ex fideicommissu ad nullum salu q est, Quod milites
 si quancumq aetate filio suo directo substituere possit Ant.
 Gouernans Variarum locutionu lib. 1. c. 2. ait nullas in toto cod.
 magis esse uocatas qz d. l. quibus gloss. ibid. uariarum adfert
 solutiones Et concordantial coris ea est q in d. l. centurio
 substitutio sit facta uerbis directis et ita eo in casu ut directa
 ualeat Sed in l. quibus sit facta uerbis uerbis et ita iure fidei-
 comissu ualeat ut explicat Cuias. in d. c. Remanij s. 9. n. 13
 aliter Gouernans in iam d. to et Coias. obseru. lib. 1. c. 2. 7.
 reconciliat istos duos textus ut q in d. l. reconciliat istos
 duos textus. ut q in d. l. centurio uerbis q tñ directis post
 pubertatem datus tractat ad fideicommissu ut hñ in l. quibus
 et hoc speciale esse militare quia in paganorum fidei n. utilib
 est talis substitio q non ad fideicommissu tracti possit l. uerbis

Speciale in mi

civilibus 7. ff. hic qd tñ opinione iam paulo antea improbat
Buarony in lib. Dissut. aniverf. c. 7. eom aliter explend
uz posse militem ex privilegio et iure militari post fiduciam
annos filio et cuiusq; extranea directo substituti et uale
re et talem substitutionem ut directam iuxta d. l. centurio
c. ad l. p. ubi dicitur sig hunc e. sensus qd talis substitutio
a milite facta no solum iure directo ualeat, ac ualere tunc
fideicommissi et si qrat aliq; cui substituti bona petere de
beat i iure huj; herede ab intestato ueniente ut ibidem
textus habet. Quod et Buaron. hoc ppterca respiciisse iupp.
qd factis mater ibid. in suis libris explicauerit se iam bona
occupasse, hoc solutio e. reconciliatio h. a iure no sit aliena
et disputando bene de qd p. tñ plane facticia utri usq;
se sag. eois mihi magis placet, Et hoc de materia sub
stitutionis. s.

De Conditionibus Exclusionis.

TITULVS SEPTIMVS.

Et de iure de liberandis. Titulus

SEXTAVS.

253

INTE hereditatis additionem vel acquisitionem antiquam
fuit in conditione q. a. conditione fuerit sollemnitas sollicita sollicita
disputans lib. 3. c. 7. cum tñ bene expliat Vlp. in h. i. r. q. 1. tit.
2. r. Cetero inq. est certorum fieri spatium q. datus instituto heredem
ab ipso u. testatore ad deliberandum utrum expediat ei hereditatem
adire, nec ne sub hac simili formula Utique heredes esse conuictos
in h. i. r. centu. p. p. i. q. b. g. scilicet et potest nisi ita conuictis
exheredes esto. Qui itaq. cu. conditione testis heres fuit institutus
nō alit ab hereditate excludebatur q. si inter fieri conditione nō
reuerit hereditatem adire idcirco inq. Vlp. to iam d. off. i. r.
situerit nolle se heredem esse tñ si supint fieri conditione per
nitentia atq. conuictio heres fieri pot. Qui aut sine con-
tione fuit heres institutus si constituerit nolle se heredem esse
statim excludebatur ab hereditate et amplius eum adire nō poterat.

Ex q. b. g. constat conditione quādam fuisse additionis hereditatis
quādam, sicut hodie est deliberatio. Vnde et in C. tit. hic
de iure de iure de liberandis uerbum de aduenda uelae
quādam heredit. inscribitur. Sed conditione sollemnitas
haurit in consuetudine abijt et tandem p. p. i. g. amputata ē, l. con-
ditione in C. hoc tit. et pretors suaz aulho. intersequit et
heredit. tam ex titulo quam ab instituto potest. contra tempus
deliberandi conuict de quo iure de liberandis, cuius variatione
et effectibus, Item de inuentarij constituendij testis de quo in l. h. i. r.
C. cod. de uidebitur. Scitac itaq. p. p. i. g. ut ex l. i. r. h. i. r.
colligitur istor ius de liberandis dat heredi potest si tempus ad de-
liberandum potest dabo ait C. hoc. Quod tam ex parte

heredi qd et creditor hereditarioru summa hoc agnitate q parte
qdm hereditas ne nimirum in adenda hereditate ipse sit et in caute
hereditate aduente creditorib hereditariis et si hereditas solue
da no sit obstringat l. q lotis 27. A. soluto iuris q n. sicut her
editate adit causis repudiare no pt et si damnosa sit l. q qui
soluendo 28. circa fixem f. de hered. instituendis s. extraxit aut.
Inst. de hered. gte c. infra nisi uel nihil fuerit q hereditate
adit is n. ex const. Gord. sup. ultra uires hereditatis ad erid
aliqui solutione no obstringebat cuius const. uerbo sit in d.
s. extraxit c. l. fin. c. herit. arma n. magis q uira
sicut nihil est s. leges testator existimauit ut testat. nisi.
in iura l. fin. uel miror fuerit quipz damnosam hereditate
adit tunc n. decepto litor bnfio restituis in integro succurrit
l. fa et l. ait q. litor s. no solu ad fin. f. de miror. 23. anad.
c. d. s. extraxit nisi. de heredit. gte c. infra. Cuiusq
hereditate. Sape qm appareant lucrose et h. uel uo aris
aliqui lateris uel uo litor uel uo litor qly uo uogant
ura multa niter est l. minorib. 6. in fin. A. de minorib. Cuiusq
sunt ualde damnosa uo litor eis uo delibrandi conuictis quo
solum delibarent an adituri uel omisituri sint hereditate. l.
ari de s. f. her. Arist. scribit nigt vlp. no solu creditor.
sed et heredi nstituto ptozem subuocare tunc hys uisam
nstruuntory nspiciendoy facere uel pindi se nstruere
punit expedire nec ne, agnoscere hereditatem. Ex parte uo
creditor summa et hinc erit agta l. ne uo alioru creditor
nimis diu differant s. cuius ipe nstit. de bonoru possessionib.
l. 1. A. de successorio edicto et l. si quid nstituat. 23. s. scilicet
litoru A. de hered. instituendis qly in l. uo. hys si bona her
ditaria diu uana sine suo iaciant et creditorib. longior
fuit mora post litor hys qly bonoru possessionem detulit coram
litoru. Quot si quib. fuit creditor no indigere bnfio
et alij

edicti nostri cum illis sufficit edicti successorum. R. q. l. hoc
 et aliud magis niter se habeant affinitate tu ad hunc multu
 niter se differat quia successorum edictu tu ad bonor possessio
 ne dedit niter l. p. si edicto successorio tempus p. hunc
 aut niter edictu de iure deliberandi ad successionem iuris civilis
 p. necat in locu n. cretionis successit ut iam antea explicari
 us ita rotar. inaron. tit. hoc nostro c. p. columna 3. p. utrum
 si diverso tu capu niter se sit magna aut p. fuit variatio hinc
 iuris deliberandi p. n. ut ex iure dicitur q. stat ipse testator
 heredi statim deliberandi certu q. dicitur dicitur idy ius cretio
 nis uoy p. postea l. p. conuict l. p. hoc tit. ad tu edictu n.
 dicitur sed tu hereditas extraxit no sit hinc l. p. dicitur p.
 extraxit aut niter. de hered. q. l. et dicitur ad q. p. hinc
 heredes de iure civilis ab q. deliberatione et aditione statim
 ipso iure niter hinc ut supra in tit. deliberandi et postea
 niter hered. p. dicitur sed cu postea ex beneficio l. p. hereditas
 niter et concepit sit ius abstinerendi ab hereditate paterna
 illis et q. p. dicitur dicitur fuit tempus deliberandi l. ait l. p.
 cu l. p. dicitur. l. hoc tit. adu ut et p. hinc hered. abstinerit
 se tu si bona nondum sint distracta ad hunc tempus deliberandi
 petere et q. l. p. concedere p. quimo ut hinc n. l. p. l. p. l. p.
 p. d. et abstinerenda hereditate p. hinc hered. maioris. annis
 no obstanto repudiatione ad hunc niter fact. annos p. nondum bona
 fuit sint distracta edire hereditate q. p. u. minor sit et bo
 noru distractio q. no obstat sed dicitur q. restitutio in integrum.
 Circa tempus de iure p. dicitur hinc obseruatur q. illud in p. d.
 toris fuerit posita p. l. p.
 uoy niter l. p.
 potuit l. 3. 4. hoc tit. q. tu dicitur ex iure q. aliquo modo in
 mitta sunt ce x. iure no tu l. p.
 quoy hinc. dat tempus deliberandi l. p.
 l. p. l. p. l. p. l. p. l. p. l. p. l. p. l. p. l. p. l. p. l. p. l. p. l. p. l. p. l. p.

et si tempus non reprimat annale tunc tempus datur esse immunitas, nec hoc
fuit sed semel tunc super dare prout d. l. fin. c. hoc tit.
Et autem ius deliberandi heredi competet eius tempus curat plus
ea requirit. §. q. q. hereditas sit data et aditum fuit ob hanc
in casu p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o fuit ut deliberatio ad
tionem hereditatis sit p[ro]p[ri]a et quasi cordata nequit impu-
dens obligat ex hereditate sumpta l. cu[m] in antiquiorib. c. c.
hoc tit. d. l. a. dicitur tunc ea hereditas q[ui]s quib[us] abundo
fit assequi l. delata ff. de uerbor[um] signifi[cat]io[n]e. P[ro]b[et] si alium hanc
dicitur sub p[ro]p[ri]o deforati autem epistat g[ra]tulo nullu[m] deliberandi
tempus a p[ro]p[ri]o q[ui] p[ro]p[ri]o sit nisi conditio in ip[s]o g[ra]tulo
arbitrio cui facile sit parere, tunc n. heres cogend[us] temp[or]e
p[ro]p[ri]o est miton q[ui] parcat conditioni l. si quis instituat 33.
ff. de hered. institutio[n]ib[us]. Sed quid fiet inq[ui]s dum illa casuali
pendet conditio, cu[m] ipsa hereditate quib[us] eriget credita quib[us]
soluat debita, quib[us] curabit bona hereditaria, ne interim p[er]eat.
Quod Juris c. h[er]ed. ni iam d. l. si quis §. ut si conditio q[ui]s
p[ro]p[ri]o erigitur. uel constituit p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o sine
curator[um] bono[rum] q[ui] ista dicit q[ui]s et p[ro]p[ri]o ni §. ff. de cur[ator]e
bono[rum] d[omi]ni. uel et si mita certu[m] temp[or]e hereditas no[n]
obtinuat creditor[um] bona defuncti possideri iubebit inq[ui]s d. l. ff.
Aionem iam d. l. si idem si conditio[n]e.
Secundo ut ius deliberandi hereditati competat requirit q[ui]s hanc
ditatem sine uerbo sine facto non adit inq[ui]s d. l. cu[m] in
antiquiorib. c. hoc tit. si inq[ui]s super nec aliquid gesserit q[ui]s
tionem uel pro h[er]editate gestione[n]s instituat eo. Q[ui]s hereditas
semel adita amplius repudiari no[n] fit sed heres statim post aditum
h[er]editatem uelit uelit cogit esse statim obligat[us] creditorib[us]. h[er]editas
l. apud sub. ff. ult. ff. q[ui]s ex casu ni p[ro]p[ri]o casu l. ex naturalib[us]
§. heres ff. de oblig. et actionib[us]. nisi in uerbis et uerbis p[ro]p[ri]o
casib[us]. Oring[us] o[mn]i si minor adit hereditate[m] et ex est. h[er]editas
restituatur ni integritas l. §. l. ait p[ro]p[ri]o §. no[n] solu[m] ff. de minorib[us]
et toto.

et toto tit. C. si minor ab hereditate se abstinuit. Secundus casus
 si quis metu coactus alijset hereditate tunc n. no obstante ad-
 tione alium eam repudiare potest l. si metus causa d. f. de acqren-
 da vel omittenda hered. l. si mulier q. i. s. si metu ff. Quod
 metus causa. Tertio requiritur, ut in deliberandi competat q. p.ora
 et sit habitus ad aduandz tractum q. n. ex sua p.ora tractu adire
 no potest et deliberare no poterit quippe cu ut iam antea diximus
 deliberatio aditionis sit spontanea et cautela, huius itaq. scilicet
 q. p.ora cu aduando no sibi sed dno tractu acquirit q. et
 non ipsi. Sed tunc in deliberandi competat l. j. ff. hoc tit. q.
 idem et de filiis. q. ni p.ora est p.oreto datus erit, Quod
 ut cu rex ipse regulariter absq. iussu parentis hereditate
 filii delatari adire potest l. placet y. g. ff. de acqrenda vel
 omittenda herede cu et no filiofam. sed parentis in deli-
 berandi competat. Hic aut ut notanter ualbe q. filiofam.
 regulariter absq. iussu parentis no potest adire tractu filij
 delatari. Quia q. p.ora q. iure p.oretoz aliqua respiciat
 saluatio et de iure tunc ni tractu aduocata placet correctio est
 et n. l. fin. s. sui aut C. de bonis q. libent. constitutis, q. filio
 et marito p.ore acquirit tractu et p.ora et marito filio p.ore iur.
 re cu alius si p.ore ni aditione tractu filio conferret
 filij filij tractu at p.rietate et p.ore usufructu acqre-
 rit unde et eo ni usu utrius q. et parentis ror usufructu
 et filij ror p.rietatis in deliberandi tractu est q.
 nonten absq. altero ni alterius p.oretoz hereditatem repudiare
 ff. ita bar. ni l. j. n. 2. hoc tit. p.ore aut huius iuris deli-
 berandi tractu ni p.oreto ff. hic et ff. de acqrenda
 uel omitt. herede in q. hered. p.oretoz x. iudicem istig. loq. aduat
 ab eoz potest ror et instrumenta defuncti respicienda no tm
 q. p.oreto p.oretoz iudicem sicut ni uerbis. Defuncti acqreunt
 uerunt q. hanc ror ror hant ut ita se instruere p.ore
 nigt ff. ni de l. p.oreto expediat ror re acquiescere hereditate

Et interim tum ista fiunt et tempus deliberandi pendat non sicut
creditoribus expirare, nec pignora capere uel exonerare ut si utroque
notauit Petrus Bologninus in synthaxi iuris lib. 48. c. 27.
n. 27. quodam et interim dum heres deliberat nihil quorum
ex hereditate distrahere, alienare uel diminuire l. ait p. 1.
7. hoc tit. nisi iam cognita et quodam expliat Ulp. in iam l.
l. fructo si uis fiat in tractu q. extrahere temporibus deterioribus
fiunt eam ab ipso iuris quibus uendere potest. Item ea q. in
sumptuosa exant uelut iumenta et alienare potest iam d. l.
5. quibus iam cognita puta si ad alienum sub pona uel p. 1.
lib. pignoris. in tempore soluendi detur id ex eam heres
Item ut artificia sicut agrum colant. p. 1. et l. 5. g. hoc tit.
duo t. et talis alienatio fiat iuxta legem ut l. 8. hoc tit.
puta ut si q. in tractu sint res mobiles que seruando in ser-
uam non possunt ut uinum, oleum, frumentum, item pauca nu-
merata uide q. sunt in p. 1. mixta a debitoribus. tractant
pecunia debita exigat si nihil horum affert uel ad sufficiant
et magis supuame distrahant. Eff. q. iuris deliberandi
uicij sunt ut ex iam dictis colligere potest quod hinc inde
passim lib. notent q. heres p. deliberatione q. sequat expirare
instrumentorum et eorum uerum hereditariam d. l. fructo hoc tit.
Secundo q. interim temporibus dum deliberat nihil p. 1. irripit
sicut debitoribus tractant distrahere uel aduersus debitores alter-
nate exonerare absurdum n. e. in q. Ulp. q. cui alienatio interim
dictis quibus alienat exonerare sic et ut iam explanimus
non sunt creditoribus tractant aduersus ipsam hereditatem deliberantem
pendente deliberatione expirare. Tertio est q. si tempus delibe-
randi sit elapsum et heres hereditatem non repudiarit et si quorum
expirare non adierit hereditatem consensu t. alijne obligatur re-
ditibus tractant in solidum q. top. in l. fin. d. si in act. hoc dignum
Co. hoc tit.

C. hoc tit. Sed hoc illegit. e' nisi iste heres tunc aliu herede substitui
 tutu tunc n' p' p'ntem post lapsu' temp'is iuris deliberandi h' h'
 hereditate q' d'p'tus n' adit aditit q' herede tunc post p'p'terea
 u' q' substituto q' forte' h'ntem adiret' h'eret iniuria q' alter
 u' deliberante adire n' potest ideoq' eo ni' cap' Vlp. ni' quadiu
 l. de agr. uel omitt. h'ntem exdit' adhuc r'ing'esse p'toris reue'
 diu' circa d'neganda j. q' h'ntem actiones et circa temp' p'ntu'
 dum substituto quo adit' uel repudiat h'ntem. quart' eff'ct' q'
 it' p'p'tus iuris deliberandi eff'ct' e' transmissionis h'ntis q' h'nt'
 ni' l. cu' ni' angonib. C. hoc tit. circa quem eff'ct' j. notandum
 q' regulariter tam de iure civili h'ntas q' et de iure p'torio bo.
 non' p'ntio n' adita uel agnita n' transmittit' ad h'ntes sed p'inde
 t'q' si delata f'isset l. unica s. in uniuerso uors. in h'ntem C. de
 cadu' tollendis, h'ntem n'q' Vlp. sup. f'usim' nisi fuerit
 adita transmittit' uel ueteres conuoluerit uel uel potimur q'tu'
 in p'adeti' plures tam de iure civili q' p'torio t'q' h'nt' ab
 ni' l. q' plurib. q' circa p'ncipiu' ff. de f'uis et legatib' h'ntib' l. v.
 q'ere ff. de heredu' p'p'tib' l. q'm' heredu' q' C. hoc tit. cu' multi
 simili' h'ntis q' et g'lat'ionib' f'iff'li' admodu' est assignare r'om'
 p'ncipiu' uariar' resolutionum thoro j. C. q' circa p'ncipiu'
 sey adit' uel j. e' h'ntis uel et bonoru' p'ntio q' t'ntionat
 ab interato h'nt' competebis ad h'nt' ni' ual' bonis atq' ni' ea agro,
 h'nt' uel adit' uti' t'q' est ni' l. p'tia' b'z. t'q' ff. ad l. f'ellidiz
 q' h'nt' n' est ad aliu' transmittit' n' p't, h'nt' om' optima est
 ratio et t' diff'cultate n' caret, quippe' in' r'nterij' p'nt' q' et si
 hereditat' uel bonoru' p'ntio anteq' adit' n' sit ni' bonis et de
 uisio heredit' uel adit' e' sit f'ita, t' sit e'q' i'ntu' uel et
 facultat' adit' de p'nt' q' et ita h' ipsa hereditat' n' transmittit'
 t'q' transmittit' t'q' debeat uel et facultat' adit' f'ormat' u'
 et ni' de p'ntu' h'nt' h'nt' q'ntu', alia' r'om' p'nt' e' f'ingit'
 C. ni' uisio' h'nt' uisio' q' h'nt' uisio' potestis apud

Gonofiu tit. nob aperta iuris decisio et aliquantibus eis et sufficere de
cu n. om q a minorib. nris ex cogitata sunt, firmiter et recte p
l. n. om ff. de h. et a. et q sint tres spes transmissionis her
editatis C. aliane n. transmissionis distinctione qz Wilhelms be
neditus ad e. remmuy extra de titulis tradit ut qz transmissio
qdam sit naturalis alia conventionalis alia legalis at qz huius loq
no est studio omittit q prima est et fit potius et basio iustitiae. Ita
e ascendens respectu descendens. 2a transmissionis spes est
illa nra q fit iustitiae iuris deliberandi ex basio l. cu n. antiq. ord.
C. hoc tit. Et qdm de ja transmissionis spe hety. nil si filius sui
filiis C. hoc tit. ut qz filius sine iugheros potia et iustitiae sui
tatis transmittat hereditatem paternam filij delati et no aditam
sine impletam ad suos quoscumqz heredes C. Caa Titig p. morib.
hic Inyolstatij C. relinquit filium in Italia q tempore mortis eius in
pria fuit pte mortuo pre filio iam delata est hereditas, sed
anteqz fiat filio delatum e hereditatem et priusqz se mag impleat
paterna hereditate et morib. relicta quoy hereditate vel ex testato vel
ab intestato. querit an paterna hereditatem delatam qm sed no ad
tam transmittat ad suos heredes C. de iustitiae et potestatis sui
tatis transmittere quod ampliat q. qz no hu ad posteror suos
suo descendentes ut gloss. in l. l. 3. verbo successione C. hoc titulo
sentire ndr p. tex. ibid. et l. apud hostes 8. C. de suis et legit.
heredib. necumit ad extraneos hereditatem transmittat ut cor. l. b. l. c.
nec ut fusi pbat. Gon. d. to n. ig. vers. 8. infero p. tex. in l.
apud hostes ff. de suis et leg. hereditate ubi mortuo pre relicta
filia transmittit ipsa hereditatem paternam ad uxorem q respectu filia
no nisi heres extranea ad fit noq n. ueruz e qz ibid. hety ratio
sanguinis sine ascendente qz ut aperte ibidem ex tex. collige
quod illa transmissio in iustitiae ibi heres existit sine
Dionidi hoc itm. pbat. ex varijs textib. in p. d. d. et nil. q. d. d.
io. p. fin. ff. de rebz dolijs et l. nuptijs g. ff. de iure filij et
multis

et nullis similib. a Gonor. d. to allegatis. Ampliatu rito q potia
 virtute suatit herod. consensu transmissa cu sua qualite a iug
 batio abstruendi ita fupor et cor h. ni l. emancipata c. q ad
 niktat sed cu de iure lptorio filig no amplig sit ruy herod sed
 bafing abstinendi hoat sitq ni ipig libero arbitrio adire tratten
 vel no adire s. si lptou in p. se hrdm q lte et diffra, dubitant
 aliqui h. au hodie transmissio ex potentia suatit nulla alia
 concessa sit qz quod respectu suatit et necessitatib ei imposita ora
 iura patri competentia tuz realia qz psonalia transeat
 continetur ni ipm filiu sine aliqua aditione ut supra expliaui
 ptoy. ni l. hie d. i. de libere et postu: traditio. c. l. j. q. qui
 sunt ni pte h. si quis omnia sua statim ab intestato q ubi
 q. Co. ait q sunt ni pte statim traditio sunt q. necesse cu tunc
 ptorio non sint amplig hie d. ruy sed sub ea tu qtoe hvoluend
 nulla et ni ipig amplig erit domini continuatio sine aditione
 et qz pte nulla et erit transmissio hrditib sine aditione q
 qua opinione publica est toy. ni l. nam nec emancipaty h.
 de hrat id j. uli pph q filig sui q bafing abstinendi libere
 consensu arbitrio aduendi vel no aduendy sunt emancipaty.
 Sed quod dicit h. puto ego q ad huc hodie transmissio hrditib
 ex potentia suatit competet qz bafing abstinendi ni fauore
 hie est introductu itoy iuxta regulay ierib ni sig otiny
 et pnduim rotory q no dot utpse pteat Gonor. d. to. Ampliaz
 de q hae transmissiois pte et loru hoat ni pupillar hrdite
 ut dicit dicit. Sed si plures s. quot hie h. de uulq. et pupil.
 rem exemplo illoty, antinistis supra pupillar hrditoy no
 valore rxi quoy ipsa restitutio ualeat et q poterna hereditat
 ex ipig hrdite et sit adita l. r. s. adoo dicit h. de uulq. et pupil.
 Quippe cu idem sit sibi no restitueret hrdite c. heretoy no
 adire tratten, utroy x. casu ni testaty decessisse de ni s. j. restit.
 de hereditatib. q ab intestato q. Itay cu pupillar hrditib q

patris no Titulo pendat necque quoyz e yz imito fulto Titulo patris
ex no atitione habto et in ite fiant pupillares tabula ut supra
cu de pupillari substoe fuzis expliany nyo circa fuzes sed hoc
sullit si puz instituitur krttore in suo testamento qz iud puz hinc
huitatis hoat tunc n. et si no adpzet krttore cog tu et trans
faret ad hunc effectu qz pupillari quoyz hntis confideret ex
cay pupillari krttore ad substituti transfere hereditate si puz
pilly fuerit mortuus. Quarto fit huc transmissio ex potia iusta
tit sine filig ex asse sine ex parte herod exiterit, sicut ut
lug herod cum parte inig herod transmittit l. 2. Co. her tit. quim
to ampligz qz filius hanc ut fuz herod no tu iud paterna huc
restitutit sed et iud potendz supplementu legitime ad quoyz
cay herod transmittit ita post alios hanc Salicoyz nil. unig
iz. Co. de moff. Titulo et fuzor l. emanipata Co. qz admittit qz quim
hucum nely confiderens hoc magis ex iusticia ad huc puz
qz ad quoyz et huc transmittit l. p. krttore Co. de krttore alio
nil. puzultimo qz. instit. de puztibus et temporalib. alio
qz iusticia transmissio fiat. Sed tunc no huc transmissio
puz si filiam repudiasit krttore l. unica ibi si huc krttore
no renset Co. de huc qz ante apta tabula tunc n. minime huc
restituet etiam cu abstentione huc puz filij huc at et
huc conpzet l. fin. Co. de repudianda et abstentione huc
no huc huc huc abstentione item renouare Bart. nil. ex
militarij s. fin. ff. de titulo militi. Co. ni filias qz a paterna
huc excluderet qz paterna tunc n. ita excluda krttore no huc
mitteret et ad hunc effectu ut si postea uel huc huc uel
et ex institutione huc ad cay huc renouaret eam tu no ay
reoret uel ayquilaz transmittent nisi eam puz alio uel
renouet, ro ex puziliponit nil. qz s. puzudu ubi Bart. ff. de
puz et legitimis huc huc qz ex huc huc tollaz huc
et ita uel huc transmittenti qz et ff. huc huc huc huc huc

habere tollere iurata ad hunc effectum qd anaply tractus no ulian ad
transmittit. 3o fallit ut ni iam d. l. ja d. sicutu in filiofane q
a hno parente sit institutus sub contor potestate talis n. gortico
rifi imploz et tollit iuraton hereditatis longi ni suueto uoni
eufi ab instituto ita Jafon. ni. si filii karol ff. de liberor
e potuerit qd illu toy. Gouy. d. to 2o 32. 16j p hor plures
alloyat toy. ut l. huj qmoy 4. in sequtib. et l. iam habitarij
80. ff. de hereditatibz institutioibz. q quarto iuxta Baldi ni. qd p b
3. numero id. Co. vate' libroj ni filiofane qd heret extraneuz her
editate sup existeret ad huc nepote primu de hndly & omi ueluz
exemploruz Tituz V. G. tbt filiu sempit. tacet de paternu
hereditate aduenda uel ad aduenda ut ipse qd uoy uonit & uolito uoy
uote sua coninge uel ex testato uel ab intestato. quarit an
hereditate paternu filiu solutu uolli aut adituz transmittat
ad suoz coniuge' hujz hereditate extraneu ex hno nepote primu de
hndly & proprio suo filio et tunc Baldy iam dicto to no trans
mittens iure iuratis a coniuge sed iure ascendente ad nepote'
q bafio h. uniuersu Co. de hndly q ante uolubz. Nam ciuitate
hereditate conyuguz, alq' ta' ut pauly de castro ni ian d. l. uniuersa
conyug' tenent ppea q toy ibid' ad ascendente transmissioe spem
ni tu' regere uolunt. q transmissioe sit descendit, uerumt
qd sit heres transmittentis, id, qz ⁿⁱ magis pbrat ppea q
tali transmissio no necesse ascendente sed ni uoluntate trans
mittentis. qd aut qd si quia si uult eam repudiare pot' et tunc
no transmittit ut ibi ni toy. uoluntate est qd et si filii ipis hno
uel no erit ad omni uoy no transmittit. Quinto fallit
iuxta eudem Baldi ni. g. n. 2o q. hoc tit. ni suo hndly q heret co.
hereditate plure extraneu forte ppea ad ascendente ut quia sup heret
ad aduirit potestio ipis heredi auerouit, et ita eam transmitt
tere no potit. Sed profecto uoy hunc fallentia ego approbare
nospo. Tunc & Baldy filii contrarij qd ni l. iuz ni indignioribz.

11. 6. Co. hoc tit. Quippe cum in sui sine iustitia in herede suo quod
ad transmissionem sui operis quod in extraneo herede aditus in eo
quod hactenus dixerimus. Sed si duo extranei essent coheredes instituti et
post aditus hereditatem unum moreretur tunc priorum aditus heredis
portio non auferretur alteri coheredi, sed eam transmitteret ad
suum heredem ut notissimum iuris est et ab omnibus probatur cur quod con-
trarium in suo herede dixerimus nisi et cum hoc ascendente et
ita transmissionis quod de hoc apte hanc textum in l. 1. unica
de heredi qui ante aptas tabulas. Et hoc de iure transmissionis quod
suis fieri et potest iustitiam iustitiam ut ex prior potest ut
supra iuris. de libris et post. tribus. instit. Iamque contra
quam tu vel potius eius causam quod ex iustitia iustitiam fiat. Quod
essime obstat per hoc. nisi. duo. nobis. 33. §. ut. Co. de epis. et cler.
quod nullo eis modo quod sacramentali conversationi garantitur
probari debet quod est. Lig. quod nigrosione religionis liberum a prior
potest si quod iustitiam in iustitiam notum tu omnia iure et trad.
iustitiam retinere falsum quod est quod hoc transmissio iustitiam
iustitiam aut saltem falsum est quod iustitiam eorum ex prior potest
Et hoc textum in §. illud in auth. Hinc. §. de dignitatibus. ubi dicitur
nisi quod est Episcopus quod dignitate quod potest liberum a prior potest
tu iure et ea quod notum iustitiam iustitiam ascribimus retinere quod
§. de adopt. ubi in adoptivis eo. §. sed ne non otitudo sanimus
Co. de adopt. ubi h. heredes filii adoptivi non transeat in potestatem
prior adoptivum tu disponit quod talis filii adoptivi hanc iura
iustitiam adhuc effectum quod prior prior adoptivum iustitiam ab iure
Acto §. 20. Sed ad ista ista obiecta ratione h. unica solus
tione us quod textum h. ad iustitiam regem prior potest quod sane
illa sit de iure civili l. nam et iuris quod. A. de heredi qui sunt prius
vel alieni iuris §. in aut instit. de prior potest bene prior prior
quod aliud iuris civile quod in uno aut altero capite dicitur iustitiam eorum
effectum ab quod prior potest ita habet. nisi. l. hoc notum et hanc
in auth.

ni autem in quibusdam C. S. dicitur. Alii aliter videntur in quantum
 hinc iustas sublatas per cessationem prioris potestatis si quis de iure
 filii suorum serventur si quis de iure iuramento. sed testis hinc
 quodammodo per quodammodo et causationem iustitiam et ita per ad omnes
 iustitiam recipere prior potestatis serventur sit quoad vig confirmativam
 et durationem sicut in non esse per iudicia et causata notantur prior
 potestatis per post facto velut prior potestatis nihilominus per confirmativam
 et hinc iustitiam eius effectus arguitur per iudicium ff. de his qui
 sunt sui vel alieni iuris ita sufficit. Goni. super de. y. x. in
 et sequenti. Altera pars rationis speciat et fit vigore asserunt
 iustitiam in ipso descendente cum sua tractat in l. unica C.
 de his qui ante optas tabulas pro cuius illegitima hinc iustitiam
 confirmationem honorabiliter asseruntur delata de iure et ultra
 ad iura tranquillitatis ad alios quorum vig descendentes et
 potestatis pro potestatis iam in l. unica l. ydron indignum et
 iniqua ff. de iur. iustitiam ob eas vel casus humanos et
 potestatis aut receptas pro potestatis pro potestatis unita vel pro unita sui
 solutione de iurandis. Ampliat hinc conclusio per ut in ipso
 textu videtur est per locum hinc ad hinc in descendentes. sed in
 potestatis per hinc. videtur in extraxit sine emanatione per
 descendentes sunt per gloss. prima in iam de in verbis filios.
 Quippe cum hinc transmissio et hinc hinc in hinc videtur
 in hinc vel a prior vel a iure in hinc per hinc lileonob ad hinc
 in hinc per hinc in hinc. de adopt.

Ampliat etiam si referat sine transmittendi veritate fuerit
 vel delata ab agnente vel hinc ab intestato ignoranti sine
 hinc gloss. etiam hinc in verbo lileonob et in verbo transmittere.

Tertio ampliat sine hinc sine in extraxit hinc sit scripto
 gloss. in super l. l. unica et iam antea quorum in potestatis transmissio
 hinc per hinc. Quarto non hinc videtur hinc transmissio
 per et hinc delata transmittit in descendentes per notum erat

naaly.

erant naty in vita illig de uing terite agi ut p Bart. C. Capre
 hic uo no ex sua sed ex transmittenti psona ad istam hereditate
 uocatis uoy abstat toy. si quis filio ex terito circa priming uoy
 sed hoc ita f. de iustis ruptis 2o t. h. t. alij t. h. yz nepos auocat
 ni testato no sumat si uocatis tempore ipis auj no fit in uoy
 naa Quia de d. l. de illegit. si nepos ex sua psona p pna
 uelit succedere no uero si ex psona transmittenti uociat
 ut hic expliat Gome. d. c. y. n. 44. Quinto ampliat Gome
 n. 43. hanc yditione p uocare no tm in filio et descendenti legi
 timo uocantur in naaly tm. ex uoy in casu quo pt succedere p
 uel uoy ascendenti tali n. in casu pnt hntem filii delatam
 ex naa sanguinis transmittenti ad suos descendentes, uo est in
 l. unica se succedat in sola uirtute et uoy sanguinis in quo naales
 cu legitimis conuenit, fallit aut de regula jo si habet transmissi
 surig no transmittit. Exsi hereditas no sit repudiata ab illo
 cui delata est sapie d. l. xx. ubi fitu hered. no uocatur 2o de
 lib. q. aptat tab. Quo tm in casu si ex filio uocatur hereditas
 exet nepos tbt nihilominus ipse nepos tbt eum auitaz no yden
 iure transmissiois sed ex psona psona et iure sanguinis
 ut uoy uocat Jason, in l. si quis filium s. filig. n. 14.
 A de uoy. terite. 3o limitat si ille descendens pda nepos
 uel propus no et fit hered ipis transmittenti, utrumq
 uo ad hanc transmissioe uoyis uo ut ille ad quem teritus
 transmitti debent et sic descendit et postea transmittenti
 hered. Quarto fallit uel potis declinat q qden talis heredi
 tas aduata no aut ut abita ut h. in hac l. xx. ex quibus
 ita declinat p. q. ha sua transmissioe pnt tbt se uoy
 cedentia et ex pnt utrumq. ja et separite et opulaturitaz
 ni hac q. p. iam hered delata suis hereditaz transmittit ad quos
 unq. heredes et ad extraneos et ascendentes l. si quis t. h. filig
 2o heret. p istam uo tm ad descendentes sapie d. l. unica i. q. uo
 in l. uo

terite as
 ad au pe
 uoy in l. uo
 ad hereditate
 ad uita illi
 t. h. yz
 C. de uoy
 in filio p
 psona
 pnt hntem
 filii delatam
 ex naa
 iure
 ut uoy
 uocat
 Jason
 in l. si
 quis
 filium
 s. filig.
 n. 14.
 A de
 uoy.
 terite.
 3o
 limitat
 si ille
 descendens
 pda
 nepos
 uel
 propus
 no et
 fit
 hered
 ipis
 transmittenti,
 utrumq
 uo
 ad
 hanc
 transmissioe
 uoyis
 uo
 ut
 ille
 ad
 quem
 teritus
 transmitti
 debent
 et
 sic
 descendit
 et
 postea
 transmittenti
 hered.
 Quarto
 fallit
 uel
 potis
 declinat
 q
 qden
 talis
 heredi
 tas
 aduata
 no
 aut
 ut
 abita
 ut
 h. in
 hac
 l. xx.
 ex
 quibus
 ita
 declinat
 p.
 q.
 ha
 sua
 transmissioe
 pnt
 tbt
 se
 uoy
 cedentia
 et
 ex
 pnt
 utrumq.
 ja
 et
 separite
 et
 opulaturitaz
 ni
 hac
 q.
 p.
 iam
 hered
 delata
 suis
 hereditaz
 transmittit
 ad
 quos
 unq.
 heredes
 et
 ad
 extraneos
 et
 ascendentes
 l. si
 quis
 t. h. filig
 2o
 heret.
 p
 istam
 uo
 tm
 ad
 descendentes
 sapie
 d. l. unica
 i. q. uo
 in l. uo

in loco hoc in tractu ascendit in cuius parte anj pona transmittit
 pta pta vel anj paterni d. l. 3. querit glos. nra in sape d. l.
 in uia in uerbo in dilectio an hoc transmissio et fiat ad ascendentes
 quatuor ad descendentes C. q. ad q. g. q. dem filio de ferat paterna
 hereditas uel auita illa transmittat ad suos descendentes ita si uide
 ferat hereditas hujusmodi filij eam et no aditay transmittat ad suos
 patrem C. ascendentes q. l. q. ni. l. apud nr. C. de iur. et legitima
 heredit. ubi filio ptaam hereditatem filij delatam et no aditam tras
 ferat ad patrem. Sed hoc glo. pta a' hant. hic et ob.
 cor. regitay glos. in sape d. l. uel: tm de descendib. l. q. 2.
 et quia alia q. hujusmodi casus d' hanc de q. hereditat ad adita
 no transmittat, eam de uno ad alium d' hanc de q. extendere
 no tenet l. q. uero iq. d. d. l. l. q. obstat d. l. apud hanc
 quia illa l. q. de filiatur et p' se transmissioe uel p' uita
 ait n. l. q. si hanc exilit sua transmittit successione
 q' successione ad ois quoscumq. heredes fieri posse iay uita
 hanc. Quod p' q' in transmissioe uel ad aditam q'
 tm p' q' descendentes inuenta et inuoluta fuit, sape d. l. uia
 p' d' d' hanc de p' dependetia C. iure p' uita hanc l. uia
 signi iuris regula l. uia. d. in nonissimo to d. cas. toll.
 q' q' hereditas no adita no transmittat. **Tertiam trans**
 missionis p' q' hanc tractari in l. uia in atq. iuris iq.
 C. heredit. fieri uigore C. hanc iuris deliberandi alias
 n. ut iay et maximay tristissima iuris regula, et in d. q.
 in nonissimo q' hereditas no adita no transmittat nisi uel uita
 tib. C. ascendente ut q' ea quae hanc allata sunt, et hanc
 hanc q' hanc in d. l. uia in atq. iuris: Et tunc si hanc de
 deliberat et hanc filij delata uel repudata, ita dependet
 deliberandi tempore moria q' illud deliberandi et a d' uita
 et hereditatis facultate ad suos heredes transmittit pro hanc
 itay l. q. et totay hanc transmissioe illa hanc p' uita q' l. q.

Hereditas et adita y deliberatorum transmittit y leg. in ius d. l.
cu in antiquiorib. Ibi causi deliberatione qd in vobis successores
dignos et plectandaz. Et quid ut ex ipso leg. apparet fit hereditas
deliberandi transmissio a quocumq. et in quocumq. tunc et si iuris
sorez, quicquid est filiusfam. fit cu soluta sit testat a suscipi
tre et iure pntitit hereditatem transmittit, tu si deliberare vult
anteq. se iudicet hereditate paterna et ipse deliberandi ius
transmittit si pendente deliberandi ius tempore moriat, ut
p. ius. hic n. 2. Hoc ta cautio et decisio l. cu in antiq. illigida
sunt in medio soluta iam fit testat et tunc si xodu fuerit soluta
puta quia relicta fit sub condice et pendente qd hereditas qd transmittit
tere tere morerit hereditatem transmittit ita hert. in l. ueter
n. 5. p. illu locu A. de augr. uel omittenda hert. Et illigitz
illa qd ius y uera fit tunc in relicta hereditate puta hereditate
lib. y ius illa citra aditione cu basio legi nra transmittit
legi aut est in relicta particularib. puta legatid et tunc illa
transmittit et citra illu saltaz agnoz et absq. basio nra
cu in antiquiorib. l. heredit aditio 7. ff. qd. dicit legat eod.
tertio illigz et limitatq. leg. nisi ex ead legitima heredit aditione
hereditas distulisset ut puta y prius uellet iudicare morte defuncti
vel hoc uentur de quo nu prius admitteret subiu erat l. si quis
in graui 3. d. eleganter ff. ad l. C. lulla: l. scripty. ir. ff. de
Cerdo. edicto uel et si heredit fuerit impedita nota falsa con
trouersia gntulatum l. si filius 42. alia incipit filius in fine
ff. de honoru lileuit. uel alia legitima ex ead tunc x. testat
no aditaz et citra ius deliberandi uel elapso quoz tempore de
deliberandi transmittit ut pass. balt. in hac l. ara in fine domit
petry Polofanuz in synlaphu. lumb. lib. 45. c. 2. n. 23.
Ii et circa illud iaz. l. cu in antiquiorib. casuz Grosse
quid iuris fit heredit cui defort heredit sit absq. ita noscunt
illi solutam esse hereditem et priusq. lial et moriaz an istam
hereditem

tractum filij delatay uel putig iud deliberandi transferat ad eiq
 heredes uel an et eo ni casu longi tbt regula iuris eor' n'z har
 uctitat no' actita no' transferat' transmittit' Et ni har Cuestioe
 ad conuenit' M. Communissa tu' Schola quimo ut huar. ait
 uero eiq ipse fring' scilicet et hactenq' tenuit. Quod si heres
 cui delata est tritum anteq' cognouerit sibi esse delatay et
 uoriat' neq' eiq' tritum ex cap. ignorantia neq' ipse iud deli
 berandi transmittat. Et q' ad iud deliberandi q' attinet
 p'or id ex toy. hoc ar' ibi et sig' tou is qui sciens q' vbi
 Comp. sust. ad iuris deliberandi transmissioe aperte requit
 scias transmittit' quod sciens n'it tritum uel ab in
 testato uel ex testato filij esse delatay deliberatione minime
 p'ceda n'ra annale temp'q' d'orescent' hoc iud ad huc successi
 ony n'ra annale temp'q' sui extendat q' et ipsa r' d'ictate
 uide q' ignorat' no' p' diu deliberare q' quoy no' p' diu
 q' ignorant' iud deliberandi transmittat cu' eiq' no' ueniat
 ite Bonofis sapi d. c. 9. r. 73 p. quod ad ipsay u' tritum
 attinet q' ignorant' iud deliberandi sibi delatay eam no' trasse
 mittat ad suos heredes si uoriat' toy. est aperte ni l. qm
 sororem q. (u' hoc tit. p' sorore' suay p'ig' defunctay et p'p'or
 id ait h'icelians sup. q' cognoscent' an a' fr'e filij alijsd
 tritib' fuisse' relictu' manifeste' atq' euident' et anteq' pro
 h'ite p'ceret uel bonoray possioes' admitteret' defunctay successi
 ony no' potuisse' ad tritum suob' transmittora. Quae uis s'or
 tectia h' iurij et uoi ita consentaneate neq' u. h'uar. con
 opinio a iure et r'oe aliena est possit' si no' ni sero saltey
 ni Schola as' d'ine' defendi' quippe' eiq' d'ist. constitutio quoad
 transmissioe' affectu' no' requit' actuale' deliberatione' sed
 tu' q' nihil fecerit heres p'p' q' deliberatio ni p'cedat' p'uta
 neq' aduerit neq' repudiant' tritum neq' et ayu' est excludi
 iuste' ignorantem ei admittit' scientem filij delatay cu' tritum

cu' nra ignorantia potius q' scientia sumunt Quod vero iust
ni d. l. cu' ni antiquor. Sicut q' scientia hntem filij delat' de iud
deliberandi mtra annate temp' ad suam successione' extendat
no' cogit sup. ad transmiss: huiusmodi sciaz hntatib' sed hnt
tu' null' dicitur iust. q' temp' vni' ann' m'j. Sed fieri hnt trans
missio iurat tu' scientia sibi q' delat' hntem no' aut' ignorant
ff. l. u' q'ni sorore' C. cod. ff. q' illud rescriptu' tanz' Crolet
no' pot' accipi de hac transmiss: sp' cu' eo tempore no' fuerit in
usu sed temp' ab iust. iust. m' hntat' sed ppria idem. hntat'
no' transmittat q' no' fuerit abita iuxta antiquaz m'ia' regula
q' satis manifeste p'te ex ipis uerbis tex. ibi antiq' p'ter
gorect uel l'uo: p'p'riam aduilleret defuncti iungione
am no' potuisse transmittere. Postu' retenta' coj' opinione
contra eaz ipsas autho. et l' b. remedi' restitutionis ni m'ia'
p'm' ex cogitand' ex g'nt' illa clausula de qua ni l. ja ff. ex g'nt'
caus' maiorib' et si qua n'ibi alia' iuxta caa' uidebit' q' hntat' hnt
uol'it transmittit' ex cap. infra ignorantia' ex p'ona defuncti
fuit restitui ni m'ia' Et ita h' no' iure transmissio' tu' re
uol'io restitutionis ni integru' hntem uol'io' uol'ant, per tex.
ni l. natoris s' ff. de uirg. hntat' q' tu' remedi' s'm' aliquod
l' b. no' ni o'ia' caas ignorantia' sed tu' ex iusta absentia' caa' uol'
uol'it illaz clausula' g'nt' l. l. ja tu' ad p'ntes absentia'
caas de quib' q' p'one iam dixerat referit' de qua tu' uol'it
com' d'ig' uidebit' Corroborat' loco ex l' b. cu' ni antiqui
uol'it uol'ite temp' deliberandi' uol' transmissio' ce' analo
ga ita q' d'cu' q' no' tu' ipm' iud' sed et reliquu' tu' temp' uol'
ut deliberandi' ipse deliberandi' ad hntat' transmittat p'nt' Titio
delata' est hntat' sup' eaz an' adire uol'it s'p' menses delibe
ranti' et morib' q' reliquu' est temp' uol' alio' s'p' menses
ad sui' quoz hntem transmittit' q' hnt' deliberare pot' an
uol'it uel uol'it adire hntem. Quod si uero iust' tex' annate
pore trans

pore traslapso nihil fecerit et quo vel abeundaz vel reuocantem
 testem manifestauerit, ipse in successione sua ab huius. Cuius
 excludat et a iure deliberandi non aut absolute a iure succedendi
 si ut tenet gloss. in d. l. cu' in antiquiorib. in uerbis huius
 etiam si ipse uimat per quod uult, testem adire facultatem
 ad eundem testem non nisi concesso tempore deliberandi (l. y. g. ubi
 h. c. hoc tit. Sed quod conuenerit ipse inquirere cu' ipse que
 supra in 3. effectu iuris deliberandi si quis de uerbo dicitur
 rem ueris annati tempore et quod si quis post illud tempus
 etiam se declarat et uelit repudiare testem, tunc in huius
 obsequio iure testibus non soluti obligat cu' huius dicitur quod post
 annate tempus et eludat quod testem huius huius quod amplius
 de huius aduolte deliberandi non sunt non aut excludat de suc-
 cessione, sed si uimat potest adhuc succedere uel non succedere huius
 etiam in successione ad longius tempus. Quod quod supra
 dicitur recte sunt et locum tenent quod ad Cuius huius creditore
 hereditariu' ipse tempus moderatu' et quod est arbitrio ptoia
 uel a principe tunc non uel oportet adire uel repudiare testem
 ubi tempus est finitum per iura supra allouata. Quod u' huius
 dicitur illegitimus est quando huius per se et nullo urgente cre-
 ditore et minima et deliberatione petita a magistratu' ut
 tunc legit. Sicut deliberat, tunc non et si post annu' transmissione
 iuris deliberandi amittat per tunc in d. l. cu' in antiquiorib. non tunc
 ipse quod successione amittit sed in successione sita alia
 tempora a iure scripta adhuc durat gloss. in l. puto uerbo
 Cuius iam d. l. cu' in antiquiorib. Et hoc de iure deliberandi.

Alterius remedii et Cuius conficiendi inuentariu' huius in l. fin.
 c. de iure deliberandi de quo sup. Ista ita scribit si huius
 huius et utru' aduolte sit nec no, defendi testem non potest
 illi ueraz esse deliberatione sed aduolte testem uel se imiscet
 et in uoto ab ipse inuentariu' conficiendo. ex quod uerbi
 apparet huius longe huius. Et aliter uerbi de sub huius

conficiendi inventarij adire testem qd ipse in sollicitudine
infra illorum Inventarij aut de quibus res ibi descripte sunt
niam qd nostri Juris Ca. magis latina voce rectorij appellatur
ni l. tutor q. r. ff. de administratione vel pignora aut ut Cassi
et ni l. 3. §. tutoris ff. de suspensis tutoral. Itq. multiplex est
tutor et Curator statim post susceptas administrationes et anteq
administret rectorij favore tenet, in quo res res et instrata des
bat l. de creatione l. de epals adventitia l. tutoris q. r.
de admistratōe tutor, quia caput e' restituta rone. L. r.
pctorij favore tenet orphanotrophij x hospitalium administrato
res merito et eorū res sub publico aliquo testis et descriptio
recipere debet. Sic et tertio ut alia et res q' de pleris tutian
ni fidem novamz mittat est inventarij q' fit ab tutor q' de
iurid. tutiaris sollicitudine legno ni spocialia servat est q' ut rade
confectu sicut plura regunt q' hinc inde possit a sp. rade
notantz rade u' a Fagone ni l. l. fin. C. hoc tit. ubi via expro
porat. Primum est q' q' rone ni tor. ordine ordamz rade est ut
ab ipso tutor ni principio libri sine charta si quis inventarij
conficti ponat signū cruce Venerabili signo antea rade
tutoris dapposito, inqt sup. Justin. q' et pmi et Aristianus est, ut
ita hoc signū venerabile et terribile quo quid' sed suam
actionū quasi ni testem invocat, ita q' hoc signū, hinc pidi
magis cavet, ne falsitate ni conficiendo inventario committat.
Sed an onisio rade inventariū anteq' re statumz mualitiam
gra inter sp. existit q' rone q' p' suscipiū tractat hinc
inde multa allegando author. Hollandy a Valle ni tract. hoc de
confessione inventarij parte 3a. ni principio novior tr' nile opino
utlr q' eiq' onisio no' nitet inventariū g' rone et rone novatio
divini rone instrumta a rade l. ja §. fin. ff. de nostre inspiciēdo
ubi totz regula quod onisio notitia sollicitudis no' nitet
actū nisi x. ut q' rone hoc opinio solenne hoc ni honor' deo et
qd' ven' nisi conficiendi inventarij quasi faciat testem ab sup.
sit g' rone

et confitendi hoc tu magis ad forum poli q. ver. n. d. r. ob. u. l. y. d. i. n. g. e. r. e.
 t. e. n. y. p. p. ad forum forei referentur est. Et in requiruntur ut h. r. e. o. b.
 p. q. u. o. s. u. t. l. o. l. a. t. y. s. e. l. i. c. p. e. h. e. r. e. t. e. n. i. n. t. r. a. t. r. i. g. i. n. t. a. d. i. e. b. u. s. m. i. c. h. a. e. t.
 i. n. v. e. n. t. a. r. i. u. m. f. a. c. i. e. n. d. u. m. p. f. i. c. i. a. t. u. r. i. n. t. r. a. d. o. d. i. e. b. u. s. e. t. i. t. a. n. i. s. u. m. a. g. i. s. t. r. a. t. u. s.
 e. o. s. r. e. q. u. i. r. e. t. a. b. s. e. n. t. e. u. o. n. i. t. e. y. e. r. a. n. g. n. u. m. e. r. a. t. o. e. u. a. n. o. r. t. e.
 e. t. o. r. i. t. d. s. s. i. n. a. u. t. C. i. t. a. p. r. e. q. u. i. r. i. t. u. r. a. t. o. r. u. m. q. u. i. t. b. h. q. u. o. t. o. t. e. m. p. o. r. e.
 h. o. c. t. r. i. n. g. e. s. t. r. e. p. r. o. c. o. n. f. i. c. i. e. n. d. o. i. n. v. e. n. t. a. r. i. o. p. s. c. r. i. p. t. u. s. c. u. r. r. e. r. e.
 i. n. p. i. e. t. a. n. a. t. e. m. p. o. r. e. a. d. i. t. e. t. r. a. d. i. t. p. t. o. p. n. i. l. s. i. n. s. i. n. i. n. o. p. o. s. s. i. t. p. r. o.
 h. o. c. t. i. t. L. o. l. a. v. a. l. l. e. d. e. p. s. r. s. i. t. u. h. a. r. e. d. d. i. u. a. d. i. l. i. c. i. o. n. e. m.
 e. t. i. b. u. s. m. a. l. i. t. i. o. s. e. d. i. f. f. e. r. a. t. C. e. f. a. c. t. u. s. i. t. a. r. a. d. i. n. a. t. i. o. n. e. m. e. t. f. r. a. u. d. e.
 i. n. v. e. n. t. a. r. i. u. m. u. e. l. i. t. p. r. o. t. e. c. i. r. c. u. t. u. t. e. m. p. o. r. e. p. t. r. a. d. i. t. a. d. i. l. i. c. i. o. n. e. m. p. r. o. n. i. t. i.
 e. t. p. s. i. n. i. t. a. u. t. d. u. l. i. q. u. o. l. e. t. b. a. r. t. u. l. t. c. o. i. s. o. p. i. n. i. o.
 i. n. v. e. n. t. a. r. i. u. m. a. d. i. l. i. q. u. i. p. e. r. i. n. c. a. s. u. p. p. r. e. t. r. a. d. i. t. s. i. l. a. t. i. o. n. e. f. r. a. u. d. u. l. o. s. a. y.
 i. n. t. r. a. t. r. i. n. g. e. s. t. r. e. t. e. m. p. o. r. e. n. o. c. u. r. r. e. r. e. t. p. t. o. p. n. i. l. s. i. n. i. n. o. p. o. s. s. i. t. p. r. o.
 e. t. i. n. i. p. s. e. q. q. u. l. i. b. a. l. t. f. d. e. p. r. o. l. o. q. u. i. s. t. u. l. o. u. l. i. t. e. m. p. o. r. e.
 e. g. a. l. e. n. o. c. u. r. r. i. t. i. n. p. r. o. t. e. c. i. r. c. u. t. u. t. T. e. r. t. i. o. d. e. r. i. n. t. e. r. e. s. p. e. c. t. a. t. u. r. l. e. g. a. t. a. r. i. y.
 d. h. u. n. c. a. c. t. u. c. o. m. p. a. r. a. n. d. u. m. c. o. s. t. o. d. i. e. h. o. r. a. e. t. l. o. c. o. a. d. u. t. t. e. m. f. i. c. i.
 i. n. v. e. n. t. a. r. i. u. m. e. i. t. a. r. i. d. e. n. t. d. s. s. i. n. a. u. t. i. l. i. s. u. b. p. r. e. s. e. n. t. i. a. t. a. b. u. l. a. r. i. o. r. u. m.
 e. t. o. r. o. n. u. m. u. l. i. q. l. o. s. C. e. s. s. a. n. c. i. u. s. s. i. n. u. o. r. o. a. b. s. e. n. t. n. i. a. u. t. h. d.
 e. l. e. h. o. r. a. r. i. d. y. e. t. f. a. l. i. d. i. a. e. t. s. i. q. u. i. d. c. o. r. t. i. h. a. n. t. t. r. o. p. a. l. e. o. v. e. r. u. o. u. a. r. e.
 e. p. t. e. a. r. g. u. o. l. d. e. u. n. o. q. u. o. q. q. d. e. r. e. u. a. l. s. i. n. u. o. r. o. i. n. c. o. r. t. i. p. a. r. t. i. y.
 p. r. i. m. a. r. e. c. o. d. i. t. a. r. e. s. u. f. f. i. c. i. e. n. t. u. t. n. i. l. s. i. c. o. t. e. m. p. o. r. e. s. C. e. d. e.
 r. o. n. i. s. p. i. g. n. a. t. i. b. u. s. n. o. r. o. a. b. s. e. n. t. i. b. u. s. i. p. s. o. r. u. m. c. o. g. n. a. t. i. C. e. a. f. f. i. n. i. d. a. d. h. a. b. i. l. i. t. y.
 s. u. n. t. e. t. s. i. q. u. i. f. o. r. t. e. a. l. i. h. a. n. t. q. u. o. d. n. o. r. i. s. i. m. i. l. i. e. p. p. r. e. n. o. s. t. r. a. t. u. r.
 t. i. n. g. y. e. t. c. h. r. t. e. n. a. a. b. s. e. n. t. i. u. m. d. e. f. e. n. s. i. o. n. e. n. o. o. m. i. s. s. u. r. o. t. a. r. g. u. o. l.
 h. a. r. a. u. t. r. s. s. i. n. i. t. a. u. t. q. u. o. d. e. x. c. o. r. p. e. s. i. n. u. o. r. o. n. o. c. o. n. s. u. e. t. u. d. i. n. e.
 h. a. r. e. a. t. t. u. n. t. t. r. a. d. t. o. p. o. l. s. i. d. e. t. i. q. u. i. d. e. h. a. b. i. l. i. t. a. t. e. m. o. l. i. n. a. o. p. i. n. i. o. n. i. s.
 e. t. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. i. n. q. u. i. t. t. o. r. n. i. s. s. i. n. u. o. r. o. a. b. s. e. n. t. n. i. a. u. t. h. d. e. h. o. r. a. r. i. d. y.
 e. t. f. a. l. i. d. i. a. p. o. s. s. i. d. e. n. t. e. t. a. d. h. i. l. u. n. t. y. q. u. o. i. u. t. t. e. s. t. i. m. o. n. i. o. n. i. s. n. o. t. a. r. i. y. a. c. t. i. u. m.
 e. t. i. n. v. e. n. t. a. r. i. u. m. p. f. i. c. i. e. n. t. L. o. l. i. b. a. t. a. b. u. l. a. r. i. y. s. i. c. u. s. n. o. t. a. r. i. y. q. a. t. u. y.
 a. d. h. o. c. i. n. q. u. i. t. s. u. p. n. o. r. o. t. i. n. g. S. u. a. r. t. a. r. t. e. q. u. i. r. i. t. y. i. n. v. e. n. t. a. r. i. u. m.
 s. c. r. i. b. i. l. i. t. a. t. p. a. r. n. e. a. n. i. p. u. b. l. i. c. y. p. u. t. a. p. o. r. t. a. b. e. l. l. i. o. n. y. C. e. s. s. i. d. s. s. i. n. a.
 a. u. t. d. u. l. i. q. u. i. c. i. r. c. a. p. r. e. q. u. i. r. i. t. u. r. h. b. n. i. p. e. u. e. r. o. l. o. l. l. a. d. a. t. y. a. v. a. l. l. e.

in §. suo tractatu de inventario variis uocant difficultate quod
 oes quasi nullis mouent, studio, ouilliam, unay saltem notate
 qz tangit bald. in 2.º 18. an si ipse testator sociis suis
 sociisqz inuentarium illud tradidisset huius, an inqz adhuc ipse
 si tractu inuentarij gaudere uelit illud de nouo constituere
 Et quid p parte regule sua pulchra adferat hoc p. orl
 oia 18. C. de testat. ubi si testator principi saltem p quod
 supplicacione ad quem suu uelit de tractu inueniet, prohibita
 inuentione ipsi heredi, nisi in solennij titulo de scriptis heredi q. et
 confectio inuentarij. Et quia heredi inuentario testatoris
 nihil pot addere uel detraxere p ea q. tenet in auct. de inuentione
 a mouente prohibito frustra q. repetit idem p. idem. ista r. obstan
 tib. ratet affirmatiue. N. q. r. obstante inuentario testatoris
 defuncti si heredi inuentarij beneficio in aduenta tractu gaudere
 uelit q. illud de nouo et iuxta l. hanc nostraz finale favore dicitur
 quippe cu inuentarium incipiat ad ipso herede cuius solennia testis
 ni toy. hoc nostro obseruari non possunt nisi mortuo testatore
 Unde et infert q. testator non possit in principio inuentionis scripto
 huiusqz mittere inuentarij confectio q. lege hanc nostraz
 q. in inuentionis utilitate introducta.

Quinto de sollemnitate Et forma inuentarij e q. oes res
 tan mobiles qz immobiles perant inuentario fieri toy. hanc
 tra, immobiles qdem p. sua ad minimu confinet, mobiles
 aut p. pondus numeru et mensuraz, una cu suis qualitatibus
 iuxta toy. nil. si quis intra C. de bonis scriptorū, quino
 no tu res propria, uerum et alioru in tractu tunc detenta
 puta res deposita conodata p. quia in petitione tractu uenit
 cum n. ead constituere debent nostraz et interest oib. tunc
 l. et no tu 18. ubi bald. ff. de petitione tractu.

Sexto requiritur subscriptio tractu manu propria qualifict
 de oes res in inuentario scripisse Et si aliqua res iam
 cognita

incognita ad eum perveniat, quod eam adire velit per sepe dicitur
 qui sine aut sine illius subscriptione tamen supponere tradem esse
 c. quod tamen requisitum fallit si ipse heres scribere nesciat
 tunc n. c. v. noie ad hoc specialiter adhibere talibus subscribere
 debet, secundo fallit si heres absit, et per procuratorem suum
 tunc in inventario conficiat, tunc n. sufficit subscriptio
 per procuratorem ita Corrasig de inventario n. 19.

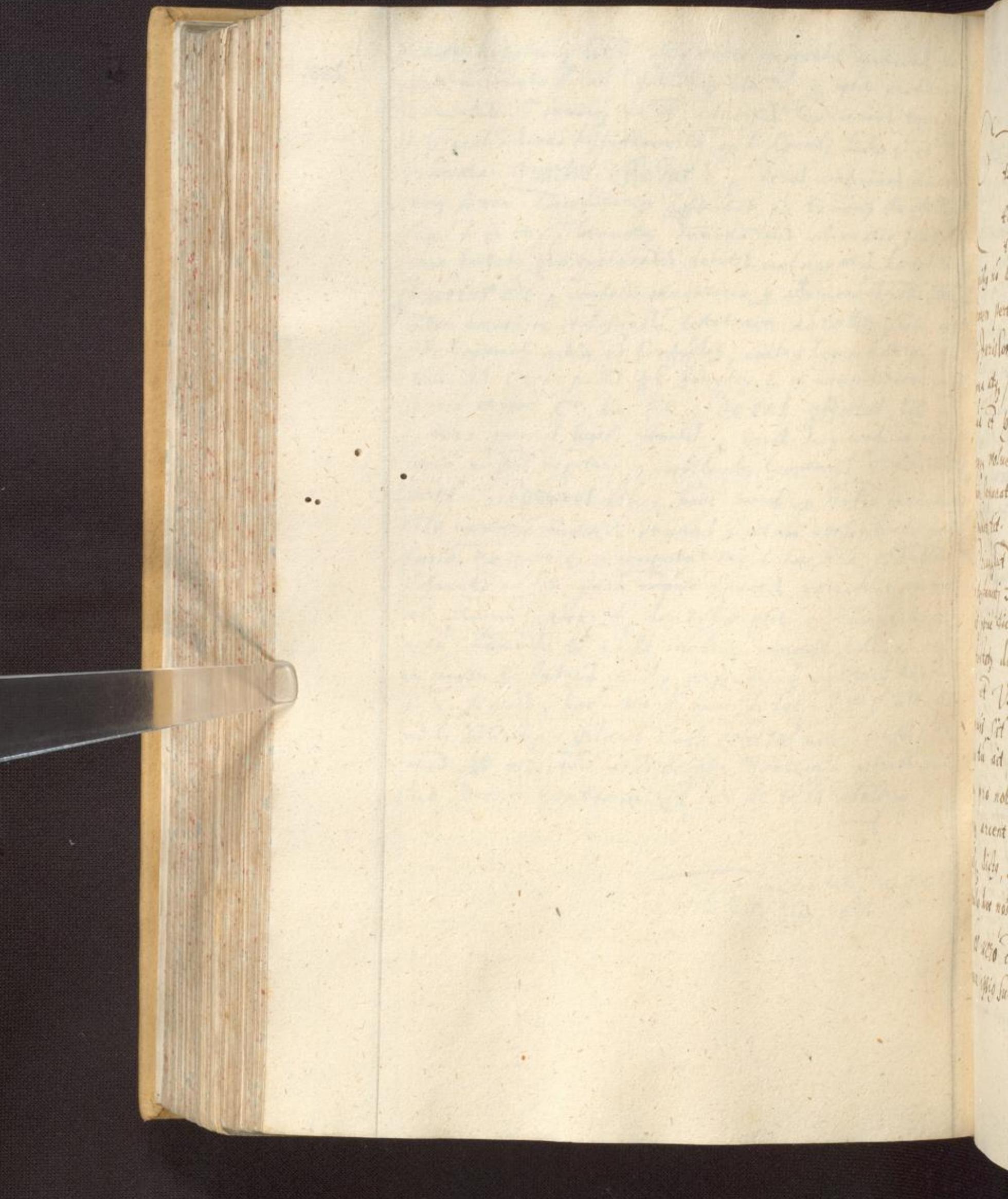
Septimo requiritur ut adhibeantur testes ut hi textu illi
 testibus vel assumendis quod tradem agnoscat. Et sub hiis
 7. numeris omnia sollemnia inventarii requisita continentur,
 quibus hoc alij nisi plura capita distribuunt. Effectus inven-
 tarii varij sunt. Primus est, ut heres non
 creditoribus. Traditur contra legem si de bonis id. c.
 hoc tit. non legataribus vel fideicommissariis ultra vires ha-
 reditatis. Secundo d. l. finalis §. et si broadam c. hoc
 tit. Secundus effectus est, quod heres conficiendo inventarium
 potest de legatis detractare saltem quae perderet non gretto
 inventario si tradas non sufficiunt iura d. §. et si broadam
 et auth. Sed in testamento c. ad l. salidiz, quod tamen sine
 modo illegitimum est, ut ut prius deducatur ad aliorum ut in l.
 imponenda §. et l. irrita §. c. ad l. salidiz, et postea de
 religiosis rebus si legata exstant totam vel totam
 saltem detrahunt detrahi potest quia ut alienum quodet leg-
 gatis c. cuiusque quarta quinto et legitime l. prapin.
 §. 4. ff. de inofficioso testamento. Quoties illud est hic effectus
 ad si heres absit, dolo et fraude nisi tradere fuerit nesciat
 §. sancimus ibi ubi si nihil maligantia essent. in auth. de
 herede et salidiz. Tertius effectus est, quod heres absit
 primo et non attendo iure iplationis potest solvere primo
 venientibus et ante legataris ante creditoribus et chyro-
 graphario creditoribus, et hypothecario posterioribus. Ante

riorem hypothecam Tutib. absq. exere exigenda cautione de
qua in l. solo ff. ad l. falidiaz ita tu q. ipis creditorib.
aduersus se inuicem ac et aduersus legatarios regressu
sedy uel actione hypothecaria ex l. agendi dudo s. et si
breuata. Quartus effectus e q. heres conficiens inuentar
ium si rem hereditariam defendat no tenet de officio
sape 4. s. et si breuata. Tuncodo talis alienatio fiat ab
ipso herede pro exolutione debiti uel legatib. hereditariis
Quintus est q. confecto inuentario p. additione tractat. adagio
inter heredes et defuncti testatorem no tollat sine ut
hb. loquuntur actio no confidat, contra legem debitorij q.
Ubi hb. Co. de padis ff. finalis s. in computatione uis.
si uero e ipse Co. hoc tit. Sextus effectus est si
s. tenet ianu d. legis finalis q. heres iuz conficit inue
ntariu no sicut inqetarij a creditorib. legatariis et fideicom
sariis. Septimus est q. sicut heres ex officio inuentarij
totas expensas faceret et quas fecit in conscribendo inue
ntario recipere s. in computatione l. hac nra. si tractat
soluendo no sit, quia impensa faceret antecedit onere
et alioru l. pccn. ff. de religiosis c. sumptibus sic
uero Tuncodo tu no sit impensa, talis n. noy
ex iussu testatoris facta nil pnticiij creditoru tenet
l. ac si quis s. hac actio ff. ianu d. tit. l. ja s. alt. ff.
ad l. falidiaz. Quos alios effectus uidere potestis passim
apud hb. nre uero apud Sebast. Morticula in tractatu
suo de inuentario. Et hac de isto titulo.

Finis huius tractatus inpositus
10. Julij 1600. s.

265

Handwritten text in a cursive script, likely a medieval or early modern manuscript. The text is written in dark ink and is partially visible along the left edge of the page. It appears to be a list or a series of entries, with some words being more legible than others. The script is dense and fills the left margin of the page.

J. N. B. M. 29. T. P. P. P. P. P.
De militari testamento. l.

Ubi Pandectarum Compilatores supra lib. 28.
titulo primo de testamentis generalem posuerunt
titulum cuiusque Jurisconsulti responsa eo retulerunt
ex quibus non difficulter cognosci possunt ea, quae ad testamenti
factionem pertinent, ut fuse supra explicauimus quia in inquit
Cuius Jurisconsulti in l. 2. ff. hoc tit. ex principibus institutionibus
propria atque singularia iura in testamento militum obseruante
ex eadem et prononcul in provincia de eo separatim edixit
Cuiusque voluerunt Pandectarum compositores de testamento militum
etiam separatim in tit. hoc nostro specialiter liberere. Cuius
respondet tit. in Co. et institutionibus de militari testamento.
Primum autem ad iura specialia sive privilegia militum quae
in testamenti factione utitur descendam prius scire oportet
quis proprie dicatur miles, id uero ut non male **MAURENUS**
in testat. dialectica aliqua de re facile comprehendere non pot
uult et **Ulpianus** Jurisconsult. in l. ja. ff. hoc tit. ut ostendat
tunc quis sit miles, et dicatur sola aethimologia fuit con
tento tu aut Miles appellatur uel a militia, id a iuritia
quae pro nobis sustineat aut a multitudine, aut a ma
lo quae arcet aut a numero mille hominum quorum millesimum
quisque dicitur, quam aethimologiae explicat **Aleianus** lib. 2.
titulo hoc nostro. l.

Ubi uero cum optime milite intelligamus si ea intelligamus
quae ipsis sunt propria exferat a. G. l. uel potius additio

tempore militiae impleto dicitur et in d. l. r. s. ignominia
de his qua no. infamia Et hoc requisitum ad id nunc
ut et ex Cur. et plur. refert idem Boet. ut qui eo iuramento
soluti vel ius soluti essent, iure cum hostib. no posse
pugnare iuteret.

Hinc tria alia requisita militis ponit glos. d. to nempe
ut Stigmate et paratib. nolentib. s. Stigmatib. c. de subiectione
lib. ij. Sed ut olim hoc requisitum ad id des. sed in
ad Tyronea referebatur, ut hinc in d. l. 3. q. nonduz in numero
militu erat, sed pub. stipendib. in militari disciplina in
stipendib. vel ut designatib. militiae ad pugnare exerceret
et deinde ubi satis fuerat instructus in numero referre
rebet ut no obscuri gl. ex eo d. hoc tit. colligit. Ita nec ho.
licet usu observat ut militos des. Stigmatib. nolentib. teste
Vig. in princ. nu. 20. insid. hoc vero tit. deinde ut mi.
lo examinaret. Quae examinatio utra in in tu instituta
lectag. legione opus sit, si tu intra hanc examinationem
quis in numerum fuerit relatus, vel hinc vestigia, vel q.
hinc tumultu examinatis moras no patirebatur. Cui Vig.
d. to nunc. 23. censeo tale militis de sitib. privilegio
gaudere. Sed requirit ut miles negationes no exercat l.
nemo militib. c. de re militari. Sed si de provar. habilita.
tate, q. ultra ex g. ditione sua militare no possit, agere ueliam
plures essent, ut patet Curiales s. terrar. Colonj toto tit.
de p. militare patet vel no l. ab om. ij. d. de u. m.
litarj. Hodie tu nec mercatores, nec opifices a militia
arant, si alia idonea referunt, ut Vig. dicto tu. n. 18.

Ita ut haec tria requirita partim dubia, int partim no, ab au-
la recesserint. Quinimo nec primi requisitu' puta q' miles
cingat' proprius sit militis sed et olim literatos & scia-
turos cinctos fuisse, et eos q'q' meru' Imperiu' conferretur
gladio accingi debuisse no' obscure colligit' ex l. artigij
3. ibi sed et trigeminos Senatores cinctos videmus. Si
h'ndit petat' et ex l. Imperium, ibi meru' est imperiu' tre glay
ly potem. A. de iurisdictione dim. iud. Vig. l. to. Miles
itay proprie tily is est q' et in numeru' relaty & militarij
serulo arriat' stipendia meret, et ut Cuias. in suis paratib.
C. tit. hoc nro subuinet in expeditione occupaty e' vide
sequit' quod et si uaria sint gura militia ut passim apud
A. nro uero apud Jusquing de successib' et utilit' volu-
tatib' lib. 3. §. 3. pte 3. limitator 34. n. 299. uitero
taty et advocaty militare in l. advocaty C. de advocatib'
diversorum iud. nec ingt' tex. Solos numero imperis militare
cretem' illos qui gladijs, clipeis, et thoracib' nitib' sel
et advocatos q' dirimut' ambigua uata eoz sub agz de
pensionib' uirib' in reb' saepe pub. ac priuatis lup.
sa erigit' feligata sequant' p. e. in C. planit' 21.
C. 3. dicunt' Clerici militare su in l. in sacis 2. C.
de psonis sacro seris lib. 12. dicunt' militare q' in seris
nig' Impo. Versatz su in l. fin. C. q' militare pnt
uel no' accipit' militia pro nobilitate et in l. tu re
2. C. de privilegijs Scholaru' dicunt' militare q' versatz
in Scholis h' tn' omnes quia neq' numeru' militu' relaty
neq' serulo militari arriat' naq' in expeditione occupaty
sunt privilegio militarij quoad testamenti' factione, non
gaudebut

gaudebat l. ex eo tempore q. ubi hb. f. hoc tit. l. Scrinari
 os id. C. col. Quidam et nec Stationarij milites puta qui
 ad pueris vel civitatib' aliis quieto adunt, non timentur
 nec Appendicarij ut sunt equites qui publico ordinarij
 stipendio et in pace retinentur multo magis q. tit. long militat
 et militiaz imaginarij redimerunt hoc militum privilegio
 gaudet, ut recte notat Ant. Gail. pract. obseru. lib. 4.
 obseru. 119. P. de et malo' cois hb. in l. 3. 19. C. de p. d. b.
 C. Ant. Gail. d. l. 2. obseru. 119. Cas. Cons. j. au. 32. lib.
 iam d. l. 3. in qua greditur militib' Sup' futura truce pacisq.
 et referunt ad principes actu no' militantes quia l. 3. inquit
 ad belli discrimen no' p. ficiant. quia tñ est Imperij cura
 recte necessitate sumptus bellioru' h. t. are tenentur p. impio
 militarij tñ et ideo merito militum privilegio in truce
 carumq. dispositionib' gaudere debet. P. d. extra militiaz
 et castra no' hnt privilegio militum testat' s. sed hactenus
 hoc tit. q' nec princeps et ut d. l. explicat Franc. Harm.
 Schod. m. p. t. lib. 4. c. 4. n. 2. circa finem Cois. obseru.
 lib. 16. c. 39. nec id' hb. q. q. geluda quippe cu' militib'
 no' p. contributione sed p. armata militie simplicitate
 rem et in tuenda repub. occupatione hostarum privilegio
 qua sint gressa ut explicat Alci. in d. l. 3. au. 20. Hic alia
 orit' C. Titig. v. g. vadit ad castra Ungarica no' tñ militib'
 s. sed potius ex p. lustrand' tñ q. tñ ibi habet com. arm.
 cu' atq. adiu. movet in castris et unaz cu' reliquis militib'
 d. l. s. p. d. disponit, ita tñ q' talis dispositio de iure cog
 no' valeat p. p. omnes solentatib' et alior' a. ex privilegio
 g. militari si ita disponere possit: post dispositionem

monitū q. e. an talis dispositio saltem valeat iure militarij et
pro opinione affirmativa de iure subsecuta. §. l. fin. ff. hor
tit. vbi vlp. ait oēs oīo q. eis sunt gradus ut iure militarij
testari nō possint, sicut in hostio dependant et illic de iure
quod retinet et quod forme testari recepta principū ostendit
Similiter plane l. et eiusdem vlp. responsū in l. unica ff. de
bonoz pūctoz ex testato militū ubi quasi eade hanc verba re
petantur in rōe annexa quā n. inq. vlp. distet. q. dicitur militū
ab his pōnē quas constitutiones principales separant tū
q. in provincijs versantē cū eade pūctā experiant iura quoz
sibi vendicant. 2o. pro opinione affirmativa facit eadem
iam allegata l. unica in qua pter iam dicta l. etz q. Naphary
et triarūq. iure militarij testentz h. militē nō sūt q. nō
ut post Julij Clarū receptarū l. vltimā lib. 4. ff. tit. 2. c. 13.
vbi vltio loquitur Michael Graffig l. vltimā lib. 8. tit. 1. q. 3. nu.
6. et Mercedoz casus sequit. Item Lami vltimā l. p. et
iure militarij testari multo magis q. is q. inter militē v. et
sūt vigiliā onera et pūctā militaria cū ceteris militibz
sustinet eod. iure testabitz h. rōnera milē nō sūt. 3o. p. huc
et opinioe multū facit l. unica c. de castrensibz dū palatinorū
periculo lib. 12. vbi Constantino imp. sicut palatinis et pala
tij militibz. privilegia castrensibz periculi tribuit ead. cas
h. illos nō alienos a pulvere et castroz labore induit q.
signa dūq. sequantz h. in castris nō sūt h. militē q. multo
magis eodem gaudebit privilegio q. in castris sūt h. militē
tes formaliter nō sūt. Pro opinione vero negativa facit
q. tōr ea q. iam antea diximus subsecuta. §. l. tribunū ff. hor
tit. vbi tribunū militū. finito suo tempore et postquam
ej. in tribunatu alig pūctū adhuc aliquid manet nica
Bri

Sicut consilio condidit et ibi desistit, rogatus Jul. Juriscons.
 an Consilio ipse tribuere iure militari valeat, respondet non valere,
 quoniam inquit desinit militibus to. hujusmodi. Successor eius in castro
 venit ideo iure eorum Romanorum consilio eius asserunt.
 Sicut q. q. Titius in terra Sabina spe nunc fuit miles in castro
 fuerit rogatus in iure militari testari non poterit. Et hoc
 desinitur ibi. Et eod. ubi desinitur et Apparitorum desini
 magistrorum militum in finibus obtulerit noia sua in coram
 atriubus referri iure in ex Anastasij Imp. rescriptis iure
 militari non testantur non potest desinitur ex l. semper s. d. q. bustazibi
 nec oib. f. de iure iurisdictionis et l. q. suboptoxtu ubi Bart.
 Et de l. Euthy. semper probat opinione fuit sepe d. l.
 ex eo q. f. hoc tit. ubi d. q. q. Et non perit militibus. testan
 tur privilegium concedit q. si in numero fuerit relatus p. d. l.
 inquit qui notu in numero q. et testatur et non potest et p. d.
 expressis iter faciat notu in militibus fuit ex. q. h. Titius
 in castro fuerit, q. in notu in numero relatus a non iurante
 militibus asserit, nihil non dicit. Et sequitur nec iure
 militari testari poterit ita. gl. et cor. h. in d. l. d. l.
 id. quod igitur in tanta sinceritate dicendum q. privatum
 de hac q. consultis respon. Titij dispositione non valere
 ut dispositio vel totaliter militare ex ratione eius pro opinione
 negativa addunt in qua opinione adhuc manet et ad ea
 q. in gratia fuerit illata respondeo. Ad q. m. Et q. m.
 Argum. tex. ibid. de allegator et illudot de iis q. in ipsa
 aie et conflictu sunt ibi testantur Et obicit tunc n.
 et si forte miles non sicut quod iam hoste sunt obruti.
 ipsorum actu q. patria pugnare hostemq. propulsant merito
 privilegio militari gaudere debent sepe u. e. si. in castro

Sunt u' q'q' p'cto e' abiq' solido militari recedere p'nt hunc, quia
neq' in numero relati nec in iuramento astricti et ita neq' formati
neq' ipso actu milites sunt gregarij et militarij privilegio gaudet
et no' debent e' hunc de sensu l. in q'riag'ny allegataru' l'atit
collig' ex ipis uerbis. d. l. j. ff. de honoru' poss. ex testato militi
ibi tu' qui in p'inctu uersant' cu' eade' p'icula expiant' C'ily
si in hostico to dephendantur et illu' decedat. ita gloss. in j.
Solutione et Bart. in d. l. Scrimariol' Co. cod. ff. l' ultimum
ex l. unica Co. ex castre: o'ny pelatinor' peculio desumptum
respondet Constantinu' Imp. ibid. loquit' de privilegio castre
sis peculij no' a. de privilegio militari in t'it'at' f'atione de
quo nos disputamus. Quod peculiu' castrense no' tu' in militia
sed et extra militiam obtinet de eoy' filijfam. iure testat' sed
obseruatil' solennit'at' iuris cois' l. ff. Co. qui testam'enta fa-
cere p'nt ideoq' ab uno ad alteru' tra' q' diuersim' no' fit bona
illatio.

Sic itaq' illis iam ad militu' privilegia q'q' in t'it'at' f'atione
ut' p'nt explicande uenim' q' conuentionis doctrina uae in q'
distingui p'nt uel no' e' j. concernit formaz e' sollemnitate
t'it'at' uel 2o p'ronaz testantib' uel 3o p'ronaz capientib' ex t'it'ato
uel deniq' ipraz dispositionez e' r'at' q'q' disponit' in t'it'ate
de i'ngulit' l'v. Ad famaz e' sollemnitate' testam'entij q' attinet
Sciunt t'ny ex i' dictis cas' paganor' t'it'at' e' uariab' et multi-
plices s'ent n. adese septem testes des Cinc' Romaz p'ecul' ad
hanc actu rogati o'er subscribere e' subsignare et alia q' supra
in tit. q' testam'enta facere p'nt. fure' explicauim'. o'er ista
sollemnitate' in t'it'ato militu' sunt remissa l. j. et l. h. Traianus
ff. hoc tit. s. Traianus inq' u'lp. Juriscon: in d. l. j. septu-
coru' g'ulendu' existimant' ut quocuoq' modo t'it'at' fuissent
rata o'p'et' eoru' uoluntas faciant i'q' inq' Traianus Imp.
t'it'atu' q'q' uolent' faciant q'q' poterint' sufficiat' ad h'
noru' suoru' diuisione' faciendo' nuda uoluntas testatoru'
l. milites

l. militis is. C. col. Tot itaq; sinceritate sine privilegia testa-
mentoz militariu erit quot sunt formule et solemnitate testatiz
Solennib. qua privilegia ordine recenset Mys. d. m. v. inst. eod.
quem videte, alia refert vlp. mil. in fraudz is d. j. A. hoc tit.
eod alia ex alijs iurib. testib. subijciat.

Secundus est q; miles filiu suu pot in suo testato vult eptone
vultq; pteritis hz q; exheredatione l. sunt certz q. C. l. seqntz
C. col. q; pteritio in pagani testato rumpit statum, quoniam
ab initio nullu gstituit ut supra in tit. de liberis et postumz
testibz. q. l. inter cetera q; iam d. tit. explicarij. Est n. mea
iuris Civitis subtilitas si p; scit se filiu hre et si eu no velit
ea htem adhuc exppre eu exheredare test, q; subtilitas militib.
remissa e, lmo. Si uerint filiu hre Sog uero e, si ignorat
uerit tunc n. eis pteritio filio no pnticat iam d. l. pnticat
q. Sed creditz no ex uoluntate sed obliuione filiz omittit.

Tertius est in l. miles ita q. s. ult. A. hoc tit. ubi q; militibz
militi facere htem et statum suo filio et sibi ipi testamentu
no fuerit q; et contra roem et iuris subtilitate e ut si in
pupillarj substitutione explicarij. Tertius est q; miles plu-
ribz hntibz pot decedere l. q; rebz ig. A. hoc tit. hz militz
in q; vlp. plura testata facere pot sine simul facere separatin
utiq; ualebit, si hoc speciatz exppreit nec. Supis q; inferis
rumpet q; et seq; et in paganoru testato d. sed et si quis
est. q; b; motu testata infirmis. Quartus e q; miles hntem
directo darj pot in Codicillis d. l. q; rebz nec; q; nimo l. militibz Quid
illud A. hoc tit. quod seq; e in paganis d. col. inst. de col. l. videt. eod.

Quintus e q; miles partim testatiz partim intestatiz decedere pot
d. l. q; rebz q; et no obstat in paganis l. in m. ij. A. de
seq. iuris. Peniq; q; agnatione sui hntis no rumpet eis statum
l. q; iure q. eu. seqntibz A. hoc tit. reliqua videte apud Bart.

in l. neq; alia incipit ubi is. nu. 3. §. hoc tit. Ceterum quam antea
solummodo militibus fore testari quod uelit et quod sciat et nulli adhiberi
testibus l. militibus in expeditione is. C. hoc tit. si quid in vagina
ingit Constant. Imp. aut Clypeo literis sanguine suo utilitatis
annotauerit aut in puluere inscripserint gladio sub ipso tempo
pore quo in plio uitae sorte dereliquerunt tumq; voluntate
habilem esse oportet hoc ita intelligi quod quatenus quoad solemnita
tatem et formam testis nullus requiritur testis. Sed quod quoad proband
constare non debet de militibus dispositione per legitimam probationem
l. Luit. Tit. 40. §. hoc tit. Militibus ingit Paulus Iuris C. concessi est
quoquo modo uelint et quod possint facere ita tamen ut hoc ita subs
eantur et legitimam probationem ostendant l. b. Traianus et. hoc tit.
§. plane inst. eod. ubi subiungitur quod aliquando non diffimulter post
mortem alius militis testes existunt qui affirmaret se
audisse timentem aliquem relinque se bona cuiusvis sit et horum
cia uera subuertere. Legitimam a. probationem erit uel p
testes d. l. si quis Traianus et §. plane ibi quoad d. h. ubi vig
no male test. illi intelligit non quod testes in statu militis et debet
aut rogari sed quod illi ab Imp. Traianus. unq; tradat motus quod
ut h. intelligitur militis probari potest si reuere conuocatis ad minimum
duobus hominibus iuxta l. ubi is. §. de testibus miles fuerit testis
uel per comparationem litterarum si inscriptis fuerit testis ita
Siquidem minus inst. hoc tit. n. 14. b. unde intelligi hoc uerum si
in ipso acie et in conflictu hostium et sic in extremo uitae pe
culo existit testis d. l. miles ibi suo ipso tempore quo in
plio uitae sortem dereliquit eo coll. Sed quod est si in castris
habeat et tanta necessitate non sint obedi tunc non si forte ex
gros aut alia causa testari adhiberi debent ad minimum eorum
b. testibus suis contentari uoluntate ita gloss. in d. l. mili
tes uerbo sub ipso tempore. Quae opinio et distinctio con
est ut

testari non poterit d. l. ex militarij. ij. ff. hoc tit. ibi q. ita illis
oportet si non sunt filii rapti sit. Secundo q. miles multo
uel surdus cui hoc vitia ex accidenti in militia acciderunt
uel gesserunt et absq. interpretatione possit testari l. 4. ff. hoc
tit. q. et in pagana l. 6. d. surdus et l. 1. §. q. testari
en n. subitane an sup. uel alieni iuris ipis iudicium firmiter
et non pot. sed in hoc magis subtilitatis q. reali equali q. sententia
sit et remissum in milite ita et miles de statu non subitane
uel errant r. alio testat. l. ex militarij. ij. d. si miles ff. hoc tit.
Secundo h. de iure cog. et filijfam. q. alieno iuris subditus sunt non te-
stant. l. q. in pote. b. l. si filijfam. ij. ff. q. testat. §. si miles
ut de iure militarij recte testat. d. jo. inst. q. non est p. n. h. m.
Sed q. inges iuris erit de milite seruo & qui captus est ab hostib.
idem ut Actuote de filiofam. hanc c. decidit 14p. mil. facit
reio. ff. hoc tit. ubi dicit captivum nec q. in iure militarij testari
posse r. diversitatid. q. illa tri. q. iuris Civilis sunt, militibus
sunt remissa ut iam supra meminimus non et ea q. iuris gentium sunt
p. a. potus iuris Civilis est. ius a. potatid. inst. de p. a. pote.
territis u. p. u. impedimentu. servitutid. iuris gentium est. servitus
a. inst. de iure proxaz merito q. impeditur q. ex p. a. pote. capite
et non illud q. ex p. a. pote. p. u. erit in milite testari nelexte re-
monete Bart. in l. neq. is. n. 4. ff. hoc tit. tunc colligitur q. nec
fuerit mente castel, prodigid, impubertib. gesserit sit iuris
militarij testari quia id q. iuris est naa, et p. n. ad dispositioe
requit in illis deficit l. fin. c. hoc tit. et hoc de p. u. h. q. b.
que p. a. testanti b. concernit. Tunc 3. videtur de iis
q. p. a. h. u. uel legatarij concernit et ex t. m. militu. capite
p. n. pro eius declaratione n. r. d. a. regula. ex l. 5. c. hoc tit.
q. ex t. m. militu. q. libet capere possit nisi spectat si p. h. b. h.
inter cetera inst. Alex. sup. q. militib. gesserit sunt liberu. acti
triny q. uel ius reliquens sup. iuris iudicib. suis g. essu. et
nisi b. spectat

ca. quara. serum. m. i. d.
l. t. h. i. b. e. t. e. c. a. s.
d. i. s. u. b. i. t. a. n. e. c. o. p. l. i. a. n. t.
n. o. q. d. e. r. e. d. u. s. u. o.
h. i. s. t. o. r. i. a. u. l. i. g. n. a.
d. e. i. u. r. e. c. o. g. i. t. a. t. i. o.
p. t. l. d. e. s. t. a. t. u. s. i. s. t. a. t. u. s.
q. u. i. t. t. e. s. t. a. t. u. s. t.

nisi l. specialiter eos prohibuerit. Hinc est qd ex speciali militari pri-
 vilegio se. heredes institui possunt de portatyl. infra l. 12. alibi incipit
 apud s. et de portatyl ff. hoc tit. quid de iure dei ex testamento paganis
 factum percipiunt et quibus civitatibus amittit nihil capere possunt l. 12
 c. de testib. institutis. 2o q. sufficit euz qui in testamento
 militis instituto mortis tempore ipius testatoris cu capere testat
 d. l. infra l. 1. et infra ff. hoc tit. euz in testamento a paganis in-
 stituto requiritur habilitas tribus temporibus. nempe quoto instituitur
 quoto testator moritur et quoto alit testem ut supra in tit. de testib.
 inst. ex l. si alienum + g. d. in extraneis suscipi explicans, qd et
 in extraneis de legatario sicu fuit. Notandum ualde dicit
 Alex. Imp. in d. l. s. c. eod. nisi specialiter sit prohibito multi et
 in testamento militis ex speciali prohibitione nihil capere potest se. seruis
 pueris d. l. ut e. s. et de portatou. Sed si seruus puerus inqt vlt.
 huiusmodi scribit in testamento no ualebit et eius seruitus ex gementatione
 irritata puta quia in metallo damnatus est l. sunt qdam ff. de poci
 publice u. interu. ad talia perpetua laborant agestate l. bone fides
 3i. ff. de positi. Ideo ius militare ad eos sua privilegia no ex-
 tendit uel ut Bart. d. to ait nempe l. p. usq. ex seruitutibus in p. u.
 dementu iuris gentiu sit. Sed qd inqer. id. diuersitatis est qd miles
 de portatyl in insulas possit facere huiusmodi no et damnatu in metallo
 l. uel op. metalli. 2o diuersitatis desumit pot. ex d. l. de
 portatyl is. ff. de interditi. et cogatib. ubi dicit qd de portatyl
 uel qui meritiu capitis diminutione potitur s. minor inst. de
 capitis dimm. amittat qdam iura civitatis libertati u. retinet
 ipse utate qd iuris gentiu sunt. emil n. inqt. 2o et uendit
 locat conducit pmutat qd similia merito go et ipse gaudet
 sit qd militi ex privilegio de rigore iuris civitatis ad
 ius gentiu remissa sunt no et damnatus in metallo qd civi-
 tatis et libertatis amittunt. Similiter seruus puerus. Cuzta ex
 plicatione Fortisse dicitur l. cognoscitur s. s. q. sumitur. ff. de

uarijs et extran. cognitionibus ubi Calistrus dicit de portatu magna
pate capitis diminutione et amittere libertate consumitur inquit ex
natio quotiens magna capitis diminutio interuenit et cum libertate admittit
uelut cum aqua et igni interdicitur in proxa de portatu legem
tunc uel cum plebeis in opus metalli late falsa goe hae infra. Sed
gloss. in iam d. l. cognitione et post eam de ueroq. amittitur
ari dispositione l. i. c. g. miserat callistrata eum ab omibz alijbuz
authorib. no uno modo tradita sit de portatu ciuitate duntaxat
no et libertate amittere ipse solu gring serore. Quia
tu autonomia reconciliandi eam qz et de portatu suo modo dicit
amittere libertatem quoqz no dicit in seruitute retigere eum
ex iure Romano peregrinabat nec fidei nec ea q iuris ciuili
sunt fauere sicut recte et dicitur no amplig tunc plene liber
tate sed eo modo amittere libertatem no a qz dicit seruis sicut
pocae dicitur in opus metalli. Secundo ex testamento militis capere
uel testes institui no pot in iudicijs alterig ut exemplum ha
beret in l. i. in fraudem et in l. dotales ibi. ff. hoc tit. ubi in l.
i. no permittit militi in fraudem creditoru plures seruos fauere
testes sed si ita testararij uult unum tm nring heredem suu
eere debet ita disponente et prohibente l. dicit. Tertia s. l. i.
no inst. qz ex eais manumittit l. di ijs q soluendo ex ff.
de testibz instituen. in l. u. ibi. no permittit militi testate
sordu alteri legare quia si eret in iudicijs coniugib ei co
tra prohibitionem l. Julia 3. et testato militi nihil pot capere
mulier in qua cadit turpis supscriptio l. miles ita et d. mu
lier ff. hoc tit. et si quid de facto tali mulier fuerit
restitut illud l. lico applicat l. muliere it. ff. de hie qz ut
indignus quatenus et sua fornicie et concubine milis inter
uiuos nihil pot donare l. 2. circa fin. C. de donat. inter
uiri et uxorem milites meos inqt Imp. Autho. a fornicib
hae uoe fictis uoluntationibz spoliari noto. Quod loqz est
in pagano q affectionibz gra concubine sue quimo et uerit
q recte

ei recte et valite aliquid in testamento relinquitur l. qui geubinas
 29. ff. de legat. 2o. et iterum mod. dicitur l. donationes 2o. l. ch.
 fectiois quia neque honesta neque inhonesta donationes sunt prohibita.
 honesta quia bene merentes amicos vel nicos: inhonesta
 circa meretricios. Etiam quod meretricios sine turpiter facta
 non tunc quia meretricios sunt turpiter accipiunt ut ibi dicitur
 ait in l. ille 4. d. sed quod meretricios ff. de conditione ob turpem causam
 neque dicitur l. si. d. 2o. et ibi glossa ff. de actionibus et oblig.
 ubi salariū pro turpente suspitione constitutum non valet. Quia
 de factis dicitur in d. l. affectionibus ff. de affect. de donat.
 quod mulierem pro mittit et sic turpiter seipsum non esse si
 mulieri pro mittit ut hic. Hanc restrictionem in d. l. militibus
 ita dicitur mulier. A hoc tit. C. de donat. inter vivos 2o.
 et quod miles sua fortuna nihil potest relinquere vel legare unquam
 sicut aliqui dicitur. Sed hoc ad hoc. ad hoc dicitur et dicitur quod
 dicitur quod mulieribus in quibus turpiter cadit suspitio
 non nihil potest relinquere vel donare quod privilegia militaria
 non usque quousque ad eos pertineat ut videtur et apud hanc
 in c. s. non longe a fine circa hanc. dicitur de affect. in d. l.
 affect. et additione ad eam ff. de donat. et in l. milibus ff. de re iud.
 dicitur ubi dicitur Richardus quod sentire videtur. Quod dicitur et ex mi.
 litaribus tunc nihil capit quod seipsum aliquid in eo asserit ita prohibe.
 re dicitur hoc. Liboniano d. l. in fraude is. s. si quid. ff. hoc tit.
 quod in prore. dicitur in iudic. quod recipit hanc in tunc militibus scribit
 quod est prore. falsi iur. l. s. si quibus ubi glossa. et l. dicitur is. ff.
 ad l. Cornel. de falsis. Ultimo videtur de de ius privilegiorum
 quod militibus circa ipsa dispositione et res de quibus disponitur com.
 pletur. quia tunc iam plerumque dicitur sunt usque quod partim testatis
 partim intestatis vel in pluribus statutis potest dicitur tamen
 ex hoc certo et ad certum tempus et in re particulari favore
 ita quod talis institutio non tractatur ad iura bona l. si milibus

b. ff. hoc tit. l. j. r. c. cod. deinde tractum per frumare ultra lo-
drante l. si certarum i. s. fin. et l. sequenti hoc tit. l. pterea obli-
qua eius subditio trahitur ad directam. l. i. s. fin. ff. hoc tit.
religiosa videtur apud Bald. in l. milites in expeditione c. cod. et
Bart. in iam d. l. neq. hoc tit. r. j.

Quomodo testamenta aperiantur
inspiciantur et describantur.

INSTITUTIONES
LIBRI VICESIMI.

Titulus hic in parte legis Juliae de vicesima herede ut videtur
E apud Jul. Paul. receptarum sententiarum lib. 4. tit. 6. eius firmen-
tio in l. fin. c. de edicto b. Adriani tollendo q. vel potius l.
Juliam de vicesima hoc. in Romanorum legum iudice verborum Julia
d. r. p. risonis de verb. sig. lib. 19. verba vicesima herede
et Altit. l. i. i. d. i. c. i. m. lib. 4. c. b. a. Julio Octavo Augusto
introducit. et ait ad subsidia aerarii onera bellorum sustentanda
et eius fuit tenore ut i. quid extraneus heres in fidei i. f. i. s. t.
id p. r. i. s. i. s. hereditatem adinet vicesima parte f. i. s. o. impendere
teneret. Et hoc eadem lex Julia q. de vicesima disposuit
de aperienda tabula testatorum canit ut Quae ad Paul. l. i. s. t.
Et q. vicesima tabula ex vera recepta repub. ut legitur tab.
in d. l. 3. sine fin. c. de edicto b. Adriani; altera in eius
parte ut de aperienda tab. mansit de qua in hoc tit. dicitur lang.
Et quia Cuius juris d. l. i. s. t. ff. hoc tit. dicit q. l. i. s. t.
pollereat desiderant inspicere tabulas vel et describere potest
inspicendo describere. recte colligit q. publicatio inspectio
et descriptio tabularum non iure actionis sed a l. i. s. t. officio
f. i. s. t.

itaq; extraordinaria q; cognitio petenda scilicet. quod edictu' multu' ab
 edicto de tabulis exhibendis differt de quo tenet in tit. d. lib. 43.
 Edictu' n. hoc nrm de apicandis inspiciendis et describendis tabulis
 testatoru' tunc competit qm; quispiaz no' negat potest ipm; existere
 tabulas testatj. sed nulla iusta ex ca' respicienda et describere
 deb' denegat, tunc n. hac cognitione extraordinaria inspicienda
 et describenda dicitur competere. Extraordinaria dico cognitione
 est cognitio uel et fit in alijs iudicib. alijs puta de arbitrijs
 trib' de minorib. in infirmitate restituendis l. 2. d. tunc et ff. de re
 iudic' arbitrali. si quis inq; p'etor arbitriu' receperit cu' iustis
 iudicib. cogatur in l. 1. ff. de minorib. ait p'tor q' eius minore
 et annu' gestu' esse dicitur uti ff. reserit ad amittuntur
 q; in locis quibus et hic p'tor nullas dat actiones sed totu'
 uel reseruat cognitione l. 2. si minor 24 d. ult. ff. de minorib.
 Edictu' uo' de tabulis exhibendis tunc competit quando res negat tab.
 apud se esse uel et aliquid allegat q' ca' cognitione desiderat de
 tunc quia aliter cognitio desiderat p'tor q' dicit et dat edictu' uel
 notis interditi l. 1. ff. de tabulis exhibendis. quo no' ipse sed
 pedans iudex ad quem casu' remittit ea de re cognoscit, euz
 u. p'tor interditi dat no' ipse inq; Theoph. mistit. de interditi
 in p'nuo. Sed pedans iudex cognoscit ut patet iuarenud
 hic et lib. 2. disputat. amensarian c. 3. ff. nrm uo' edictu' et
 titulu' descendendo b' uidetur. Jo de fine sine hoc cui extra
 ordinaria cognitio. 2o. cui competit. 3o. p' apj. e' q' dicitur
 sine p'tor testata apicanda mandare deant et prima q' dicitur
 nil. ja. et ipso iure huius tit. a Casu' Jurid'ca. explicite tuz
 act' uo' a. h' edictu' manifesta e' uoq; n. sine iudice transij
 neq; apud iudicem equiq; ueritat' de hi' controversijs q' ex
 t'ato p'fessente aliter potest q' inspectis et cognitis uerbis
 testamenti itaq; ut sciat quispiaz quid et qm; ex t'ato testat
 potest neq; se placere e' q' testamentoru' tabula apicant' respiciant'

describantur. Ex qua re notat qd transactio sup ipis qd tunc
competunt facta non sit valida nisi ipis diffinitis tunc tabulis
l. de lib. f. de transact. ppter aliu nimiru occultantiu tituta
ut dicit gloss. in iam d. l. b. et favorem publicu qui e ut mo
rientiu voluntas executioni mandetur l. vel negare s. ff. hoc tit.
publice n. expedit inqt J. Con. Paulo. Suprema tunc iudicium ex
tu tre, ita Bart. in iam d. l. b. ff. de transactio. ubi tñ n. v. s.
hanc doctrinam limitat ueraz no si partes alias sincerit tenore tñto
tunc n. et absq inspectione populari valida sit transactio. Ita
n. de inspicere qd sit gentia in tñto, oculis hanc illas. Moerob.
de adipiscenda possessioe remedio q. nu: iog et tribus. Inspectio
quia constat eam. Et ignara literaz transigere potit sup ipis
q in tñto continetur q tñ popularum inspectionem adire no potit.
Hinc et et ex illor casu nit. ult. C. de rebz creditis. reuocatur in
ramentis. Inspectio sup legato. Si ad inspectio uerba
testamentis inuicem delata sit. Et obbet si quispiam dicat
q transactio sit et esse tunc sup re dubia l. ja ff. de transact.
q transigit inqt v. sp. quisi de re dubia q. transigit sed in
spectio uerba tñto no amplius erit dubiu qd arte et no post
inspectione transactio. Super gentis in tñto erit valida quia
ut ibid. dicit gloss. circa fin. et inspectio tñto tabulis p ad hunc
esse dubiu circa ipsaz rem legatz, cu n. cum u. q. testator
gavit, dubiu esse poterit de quo illor erit, deinde resp.
de re potius ex rebz illatis peculiare ee inspectio. Inspectio
Voluntate q post transactionem repte eam vitient ppter ipis
cas occultantiu et fauorem ultrau iudicium. Alia no inspectio
xid hanc edicti (solabuli) apicendi, inspicendi q. obbet ut p
aptura tñto. Sicut publica ee in posteru. Sicut de re. Sicut
l. r. C. de testat. post q. n. publicat. et u. p. tñto. Sicut
gillo publico signatur. Et deinde uel ipis aulgetiu uel ex
pla in p. l.

p[ro]bat in pub. archiuo reponit[ur] sp[eci]m et exempl[um] ex archiuo pub.
 descripta fide[re] facit q[ui]ntu[m] instrumenta a[ut] tabellionib[us] pot[er]it
 tu ut publicare uoluerit h[ab]ere. h[ic] c[ir]ca. Ad r[ati]o[n]em uerbu[m] q[ui]d attinet
 q[ui]nto p[ar]te cuiusq[ue] hor[um] elicitu[m] l[ite]raru[m] competet et q[ui] petere
 uoluit q[ui] ip[s]i[us] ap[er]iat[ur] descripta. Et t[ame]n ad hanc r[ati]o[n]em Quasitio.
 et t[ame]n Caig. d. m. l. ja. h[ic] h[ab]et h[ic] r[ati]o[n]em. Om[n]ib[us] inq[ui]t q[ui]q[ue] des[er]i
 berant tabulas t[ame]n inspiciere uel et des[er]ibere despicie[n]s
 de legib[us] p[ro]hib[et] factu[m] s[er]iptor[um] p[ro]hib[et]. Quod illud
 et no[n] h[ic] de t[ab]ulis s[er]iptis in t[ab]ulo, uerumet de legatariis
 et fideicomissariis in q[ui] et ip[s]is t[ab]ulo inspicienda. C
 m[er]ito n[on] tabularu[m] inq[ui]t p[ro]p. m. l. r. d. s[er]uabit[ur] h[ic] t[ab]ula.
 et l[ite]raru[m] eoru[m] in dicit. Deiusq[ue] copia exhiberi et dari de
 bet l. r. d. solent. f. de tab. exhibend[is]. Solent inq[ui]t p[ro]p. de
 siderare tabulas ex h[ic] o[mn]i[um] q[ui] q[ui] in t[ab]ulo ascriptu[m] t[ab]ula.
 de h[ic] ampliatio[n]e t[ab]ula m. l. r. in p[ri]mo h[ic] t[ab]ula. inq[ui]t t[ab]ularu[m]
 m[er]ito no[n] s[er]uatis t[ab]ula p[ro] u[er]o q[ui]q[ue] aliq[ui]d illu[m] ascrip
 tu[m] e[st] q[ui] ut heres ita et l[ite]r[is] e[st] copia h[ic] debent. Nec
 ab h[ic] l. r. f. de edendo ubi d. q. c. si legatu[m] petat no[n]
 iubet l[ite]r[is] uerba t[ab]ula edere q[ui] factu[m] e[st] q[ui] h[ic] d[icit] q[ui] h[ic]
 t[ame]n p[ro]p. ibid. s[er]uatis ip[s]is l. esse q[ui] ip[s]e legatariu[m] t[ame]n p[er]hibet
 legatu[m] no[n] t[ame]n h[ic] p[ro]hib[et] exhiberi t[ab]ula. Ideo for
 talis inq[ui]t h[ic] q[ui] h[ic] t[ab]ula solent h[ic] exempla t[ab]ula, no[n] aut
 s[er]uatis q[ui] ip[s]i legatario no[n] debet exhiberi t[ab]ula ut inde h[ic]
 p[ro]p. q[ui]d ex eo petere deat. Quinimo ampliat et t[ab]ula illi q[ui]
 hor[um] r[ati]o[n]e t[ab]ula inq[ui]t ad q[ui] p[ro]p[ri]etate responsio, q[ui] no[n] t[ame]n q[ui]q[ue]
 uer[um] sicut p[ro]p. aliqui[n]d in t[ab]ulo e[st] s[er]iptu[m] uerumet q[ui]q[ue]
 r[ati]o[n]e ip[s]e t[ab]ula m[er]ito aliq[ui] sine suo sine alio r[ati]o[n]e p[ro]p[ri]etate
 deat p[ro]p. l. ja. ibid[em] uel no[n] ubi d[icit] h[ic] h[ic] r[ati]o[n]e adueni[en]s
 p[ro]p[ri]etate apud q[ui] t[ab]ula e[st] t[ab]ula l. r. d. h[ic] h[ic] d. h[ic].
 si quib[us] no[n] r[ati]o[n]e apud se t[ab]ula esse no[n] p[ro]hib[et] inspici

et descendere omnimodo ad hoc compellat n[on] t[ame]n. Ampliat[ur]
 3o. q[uod] et ip[s]e hoc elidit[ur] competat q[uod] si certo sciat tibi nihil in
 in futuro esse relictu[m], sed tu i[n] t[er]ritu[m] tendere idq[ue] i[m]pugnare
 uoluit ut recte Leonius de herede mil. i. tit. her. p[ro]u. dicit
 quia si publicu[m] t[er]ritu[m] p[ro]stet in p[ro]p[ri]e ca[us]a salu[m] facit
 g[ra]u[is] herede l. publicat[ur] C. de t[er]ritu[m] 5.

Ampliat[ur] quarto q[uod] p[ro]p[ri]e d[omi]ni r[ati]o uicesima partib[us]
 uigore toyib[us] Julia ex h[er]editatib[us] legatib[us] et donationib[us] ca[us]a ma-
 tis t[er]ritu[m] ut in p[ri]mario legit[ur] d[omi]n[us] si ad aliquid ut h[er]e-
 impleret p[ro]ueniret ut tabulas inspiciendas potere p[ro]u[er]t quia
 r[ati]o istig uicesime interu[er]t, et quib[us] ampliationib[us] p[ro]p[ri]e
 quare q[uod] mil. i. in p[ri]mario tit. her. n[on] legit[ur] t[er]ritu[m] publicu[m]
 licet n[on] t[ame]n n[on] q[uod] a publica fiat persona q[ua]ntu[m] hodierno t[em]p[or]e
 nostra instruta a publicis p[ro]u[er]t. Notarij sunt et istos
 p[ro]p[ri]e publicay fidei d[omi]ni publicay p[ro]u[er]t et t[er]ritu[m] iam an-
 tea fieri legit[ur] si in archiuo pub[li]c. munita p[ro]u[er]t, sed p[ro]p[ri]e
 q[uod] uig[or]e p[ro]p[ri]e t[er]ritu[m] eis p[ro]mittat[ur] respectio p[ro]p[ri]e et publica
 iudicia t[er]ritu[m] q[uod] euini et p[ro]p[ri]e eor[um] accusatio t[er]ritu[m] ut
 d[omi]n[us] n[on] t[ame]n de pub[li]c. d[omi]n[us] circa p[ro]u[er]t ita uari. tit. her.
 n[on] t[ame]n c. r. 2.

Quinto ampliat[ur] et illigat[ur] oia haec n[on] t[ame]n de t[er]ritu[m] d[omi]n[us]
 uig[or]e et p[ro]p[ri]e uenit de t[er]ritu[m] imp[er]at[ur] Capitulis lo-
 rationib[us] ca[us]a mortib[us] uig[or]e n[on] t[ame]n de p[ro]p[ri]e uenit et
 d[omi]n[us] tabulis et de omni eo q[uod] ad ca[us]a t[er]ritu[m] p[ro]u[er]t
 ay q[uod] ca[us]a illa p[ro]p[ri]e t[er]ritu[m] exhibere eor[um] copia d[omi]n[us] d[omi]n[us]
 l. c. s. p[ro]p[ri]e f. her. tit. C. l. i. s. her. interd[omi]n[us] f. de tab. ex h[er]editatib[us]

Sexto et si plura sunt t[er]ritu[m] oia haec elidit[ur] q[uod] p[ro]u[er]t et descendere
 leuda uenit d. l. r. s. t[er]ritu[m] her. tit. n[on] sufficit ex omni
 t[er]ritu[m] edere sed ip[s]u[m] authenticu[m] edendu[m] est eor[um] copia d[omi]n[us]

debet et extra l. fin. ff. si quis inq. p. fuerit titulu et
 exemplum eius exemplum q. em. si quis in aliquo co. de extendo u. q. s.
 ro. de hinc ex auth. si quis in aliquo co. de extendo u. q. s.
 exemplum sine authographo no. p. bet. q. em. r. ff. de fide
 instrument. C. ubi Abbas extra de fide inst. si scriptura
 inq. p. ont. authenticum no. uicem ad exemplum nihil facere
 possumus. Pade. nec potio rem. h. i. t. u. r. u. t. C. de
 chido. b. Adrian. tollendo datz ad. solis exempli exhibitione ut
 notat. f. o. a. diliget. de arte testandi. tit. ult. cautela ult. n. s. ff. de
 iur. l. art. in iam d. d. ff. de iur. q. s. si quis p. q. no. fuerit f. l. ta
 p. r. i. n. q. u. r. e. l. l. a. n. c. i. t. u. r. e. p. e. an. et illud quellatu
 q. s. i. n. q. u. i. p. a. d. a. i. q. u. e. t. et. r. u. d. e. t. u. i. q. u. e. l. l. a. n. c. i. t. u. r. e. l. j. a. s. u. l. t. t. o. f. i. n.
 ff. hoc tit. no. male et illud inspiciendum e. de scribentibus. d. n. q.
 de iur. i. n. t. u. r. a. t. u. r. e. u. t. a. r. e. b. e. l. l. i. o. n. e. i. n. p. u. b. r. e. t. i. g. a. t. u. r. e. f. o. r. m. a. t. u. r. e.
 fieri potest inq. q. ex concellato uel reuocato ff. de iur. i. n. t. u. r. a. t. u. r. e. l. j. a. s. u. l. t. t. o. f. i. n.
 u. e. d. a. r. g. u. e. r. e. t. d. e. f. u. l. s. o. u. e. l. d. e. n. u. l. l. i. t. a. t. e. s. e. d. i. n. a. n. o. t. a. r. i. o. p. u. b. l. i. c. o.
 licet foret cu. suis inter limitatum et rasurib. no. u. i. n. t. u. r. a. t. u. r. e. l. j. a. s. u. l. t. t. o. f. i. n.
 rem. licet. Exemplar. fidem q. originalij. Ceteru. responso
 et. l. u. i. s. i. o. h. i. u. s. e. a. j. c. a. p. i. t. u. l. i. m. i. t. a. t. u. r. e. l. j. a. s. u. l. t. t. o. f. i. n.
 no. constat de morte testatoru. nulla n. u. i. n. t. u. r. a. t. u. r. e. l. j. a. s. u. l. t. t. o. f. i. n.
 elonq. ap. i. e. n. d. u. m. et. p. u. b. l. i. c. a. t. u. m. n. i. s. i. e. y. i. p. s. i. u. s. i. n. s. u. q. u. i. s. s. e. c. u.
 u. i. n. t. u. r. i. b. n. u. l. l. a. s. i. t. h. e. r. e. t. a. l. d. l. r. d. si. d. u. b. i. t. a. t. u. r. e. h. o. r. u. b. j.
 t. r. a. d. i. t. l. a. r. t. q. u. o. n. o. n. p. r. o. b. e. t. d. e. l. i. m. i. t. a. t. u. r. e. l. j. a. s. u. l. t. t. o. f. i. n.
 n. i. l. j. a. h. o. r. t. i. t. l. i. q. u. i. b. q. u. i. u. s. q. u. i. d. e. s. i. d. e. r. u. n. t. e. s. h. o. r. e. d. i. c. i. t. u. r.
 c. o. m. p. e. t. e. r. e. u. e. r. u. e. o. t. o. r. e. t. a. l. i. q. u. i. p. r. o. b. a. b. i. l. e. i. n. t. e. r. e. l. y. t. e. n. d. e. r. e.
 p. r. o. b. e. t. et. u. e. r. e. s. i. m. i. l. e. s. i. t. q. u. o. d. c. a. l. u. m. n. i. a. n. d. i. a. c. i. o. p. o. s. t. u. l. a. n. t. u. r.
 l. b. a. l. d. i. n. i. a. m. d. l. j. a. s. u. l. t. t. o. f. i. n. et. i. t. a. u. e. r. b. a. q. u. a. r. t. i. a. i. p. s. i. u. s. C. a. i. j. d. e. u. e. r.
 p. r. i. n. c. i. p. a. t. u. r. e. a. d. h. e. r. i. t. i. m. o. r. i. p. e. t. i. t. o. r. e. l. u. t. n. i. s. i. m. i. l. i. l. i. t. n. i. l. j. a. s. u. l. t. t. o. f. i. n.
 d. n. u. n. t. i. a. t. i. o. d. f. d. e. o. p. i. b. n. o. u. i. s. q. u. o. d. n. o. p. o. s. s. e. t. i. n. q. u. i. d. e. m. l.
 d. a. u. l. y. n. i. l. p. o. e. n. f. a. d. e. x. h. i. b. e. n. d. u. m. i. n. l. i. n. i. l. e. c. a. l. u. m. n. i. a. r. i. j. a. c. q. s.

verba captas, sed quae mente quod dicere animaduersum et idcirco
et quod prohibet testatorem exhibitione et descriptione si ita praesens
torque nitentia prius de calumnia iurare let us quod sua inter
sit. C. de calumniarum actio petat l. 3. C. hoc tit. et si finit
de thesauro in alieno fundo abscondito, etiam honoraria
nil. thesauri is. ff. de exheredat. C. de M. p. nil. si quis b. 3.
epigone a. ff. de edendo. quoniam iuxta Florianum de honestate
in d. l. si non sufficit pro quod aliquid iuret ueniam necesse
quod erit aliqua alia adferre probatib. conuictarib. q. b.
proet sua interu. tabulari apertis p. l. 3. ff. de edendo. ff. de
carbonario edicto. Tertio limitat. Cuius responsu. de tabulari
apertis q. non emp. tota tabula apertis sunt sed quod
aliqua pars celat, ut q. uel ipse testator apertis prohibuit uel
q. ad alterius iniuriam pertinere dicitur l. 3. C. hoc tit. uel
propriet. testator eorum signata. Secus si possit l. si possit
ff. hoc tit. et si non in hoc tit. nisi. Quoniam iuxta
Labandium in tractu suo de testat. et ad h. uoluntate tit. ult.
in h. de totu. testat. apertis est p. totum q. ipse totus testat.
testat. et patrimonij fact. in q. Legatario uero tm. q.
pars ubi ei aliquid relinquitur est ad exemplum argentario qui
singulorum eorum faciebat et habuit ut alij eab. tm. uel
edere deberant q. ad ipsum pertinebant l. p. totum act. in p. r. u.
ff. de edendo. nisi totu. testat. uel legitime heres impugnat
se uellet tunc n. integru. et cu. alijs suis clausulis apertis
l. 1. Vt ius iam cuius competat hoc edictu. de tabulari apertis
omib. us. q. nitentia aliquot sperare ex testato p. uel
sit illud oppugnare, ubi non inueniuntur et tunc quod
uoluntate quod competat. Sed ad C. iam antea ex l. 2. ff.
hoc tit. respondentibus us. ad tm. aduersus testat. sed aliter
hab. uel

Sub ois apu quod tabula tntij ee dicitur, competo. Ex qbz
 colligi q hor edito exprinuat q in suo libello duo complachj
 debent. 1. quod sua intersit tntij tabular silis exhibere nec
 laniandi au populari nitvati. 2. q tabula tntij apud euz
 existat q quem experit: ex qbz duobz p suppositis ad apien.
 de respiciendy, et describendy postea recte qcludit.

Justinus **De** **hujus** **tit.** **de** **Praxi** **C. 1. 1.**
 io ytorid qd uq ipso iurare deat ut testata apiantr
 fl. hanc C. q praxim et modu apiantr ad fuisse p nec
 sortis hodie esse univane. Ex rescripto n. Imp. Valerianij
 n. l. 2. C. hor tit. Tam eniuss loci leges et mores tntatis
 apiantr et insinuanda sunt q ratio uniformia fut olim
 ex l. Julia de Nicofime de qua 3. diximus ut refert Helto
 to sup Citato. Ex paulo lib. 4. Satrianus tit. 6. tntata in foro
 uel Basilica p sentibz testibz et honestis iuris latinu post
 morte testatoru inter honz pax et decimz diuz apiebantz
 exemplis, satil ab ipis em rursus Magistratibz designabatz
 quoru pntia tuncit apta, Sed aliter iure C. moribz
 apid, iterum et p qdem et certu ee deat ut supra quoz
 dixi testatore ee mortuu l. 2. d. p subitatz hor tit. post qz
 aut experit ytor dicesisse eis eni tntatu apiantr petatur
 anteq in bonis apiantr puz citari et cogere debet testat sine
 sigillor et tntij ut ante, tntatu apiantr. sigilla sua rone
 uolent l. 4. f. hor tit. et apiantr sigillu ruptoz lino apiantr
 et recitabitr atqz describendy exempli fiat potestud absq die
 ta q consule l. 2. d. siem aut f. hor tit. q fac dita quoru
 v. d. siem not datay vocans. Alio inqt tntay siem et
 consulu tabularu ytoru describendy vel inspici no patitr, nec

quod falsi sunt rari et inspectio rari, falso fabricando instrumentum
 sit l. si de ditione f. de edendo. et t. q. de u. ad e. tu. f. tit. m. apud
 et si unq. testis negat agnoscere sigillum, et si n. tuu. suspensa sunt
 tabulae nihilominus tu. apud l. si. d. fin. hoc tit. et post aptura
 perit et suspensio exanimabitur manet n. et post aptura sigilla
 la. qd. uero si unq. aut alter testis uel ois. absit, quod inq.
 tunc fiet. Endet. C. ni. l. b. h. t. si uiaion. part. signatorum
 fuerit inuenta poterit titulu. ipis. interuenientibus resignari
 et recitari, et postea nulli ad eu. q. abest ut et ipse sua sigilla
 recognoscet. Quis si uero ois. absentibus ead. aliquam uel
 tabula. apud. debet inq. C. ni. l. r. h. t. p. consule
 rare ut interuenientibus apte opinioi. d. fin. apud. et de
 describentibus, et ab ipis. quibus interuenientibus apte sunt ite
 assignent, et deinde eo. mittant ubi ipis. signatores sunt
 ad inspicienda. sua. sigilla l. r. C. de hoc. Sed eu. nostru. mo.
 uis. hodie. t. h. e. l. inulaty. appropinquat. sua. sigilla. ou.
 line. it. eu. in. p. sentia. Notarij. ea. recognoscant. et ipse
 Notarij. sup. ea. recognitione. et t. t. a. t. u. publicu. facit. in.
 Argumentu. et fide. in. erit. amplis. necesse. tempore. apud. t. a.
 tabularu. uerore. testis. ut. sua. sigilla. recognoscant. sed. sed.
 sufficet. in. p. sentia. Notarij. et. partiu. inter. optin. apud.
 quatu. quotidianis. t. h. e. l. et. p. r. a. j. e.

Quæstio saltem est, an ois. interuentor. n. p. l. r. d. e. l. ab.
 n. t. e. s. t. a. t. o. u. e. n. i. e. n. t. a. l. a. d. a. p. t. u. r. a. s. t. a. b. u. l. a. r. u. u. s. a. r. j. t. e. n. t. l.
 et p. t. a. r. t. e. o. d. e. u. o. c. a. t. o. r. d. b. a. l. d. A. l. o. n. i. n. i. l. j. a. f. h. o. c. t. i. t.
 s. c. h. n. e. i. d. e. m. e. i. n. n. i. t. i. t. d. e. f. i. n. i. t. u. l. u. n. o. s. s. d. e. p. u. b. l. i. c. a. t. i. o. n. e. t. e.
 t. a. n. t. j. q. d. e. q. n. i. a. d. i. l. e. s. p. i. n. d. i. c. a. t. i. b. u. s. d. e. a. n. t. c. i. t. a. r. j. o. o. r. q. u. o. r. u.
 n. i. t. e. r. e. l. d. e. l. u. n. o. q. u. o. r. j. f. d. e. r. o. i. u. d. i. c. a. l. j. et. l. n. a. j. t. a. h. i. n. g.
 39. f. d. e. a. d. o. p. t. i. o. n. i. b. u. s. Sed. q. a. d. e. h. o. c. n. u. l. l. i. h. a. b. e. n. t. t. e. x. t. u. m.
 c. e. n. s. e. o.

censo eo qd in hoc seria consuetudo iuxta d. l. 2. C. hortit.
 observanda sit, ut si quid mori sit citare, citentur sine iuris
 no citentur. Sed ut iuris e. Finitu ad postulatione unig uel
 alterig apiatz et in alioru absentia, appo cu et ipis quatuorq
 nolit petere possit ipis apij nullunq ipis. Sicut quidam
 sibi n. inqt Caig. H. qeunq, testorari tabulas testamontij
 inspicere et et sinceris spiliq attigite ptoz. suaz pollicet
 poteri. Quod seeq e ni actileq iuridicilibz ubi Julia fons
 senet tm fertz, idemq oer miteredet ad eam audierda
 citari cont alias iudicatu niter ptenul tm tenet utingq
 d. l. 1. unq uoq. f.

et hoc de Militarij testameto
 Sufficiant nobis

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible handwritten text visible on the right edge of the page.]

circa lecturam diversis olim diversis modis tenentibus. Joannes de
 Beo Hispanus illos diversos lectura ipsius arboris rami notus
 Joannes per suas doctrinal regulas ipsius illius quere fuit nihil.
 Sed per multitudinem regularum & usum obscuritatem aliquibus notis
 notis: alijs. ignotis ignotis reddidit. Attendant igitur Ego Johannes
 Andreæ inter Secretorum hb. miris & indigis inventionem arboris ex eo
 fuisse costas, ut habetis. eorum, consanguinitatis & affinitatis ignotas
 nota, et habetis. notas ex inspectionibus oculorum notifficet. Antiquo
 rum scripturarum inuolui, Et prout creditur, expedire compilandum. PLUM
 fere ad utramque arborum, ad quid fuit inventio arboris xia Sto
 anset, aut authentica. Tertio ad quid in volumine decretalium repetita
 qua tu olim fuerat in decretis. prima questionum ex supis dictis par
 tuit solutio. probatio n. ad octu alia uenit, insit. de gra. & agrar.
 tioris et 27. q. i. nec alijs. Et ex offensione facti quatuor ueligi p
 cipuam quam elacione de dona: apostolica ad finem. Item est q.
 agror mensio subijctis oculis ib. q. 3. inter te ipsi. qe. in dicate.
 & fini: regum. 14. Vextri inspectione an mulier sit lignaria. f. de uent.
 nisi. l. i. in fornicis. Locoru pudicitie inuestigatio an mulier sit
 Virgo de pba. ppositis. An arta de frigi. et male. fraterni
 fatit uel aliter impedita. e. ex literis. Inuicia estinatio anset
 atrox f. de fe. l. 2. et ult. Et litera papales an sint lura uel
 fague de crim. fal. tuot. Ad etay lic. arborum, authentica, ut
 patet ex Canonib. Hotorij & Alex. 35. c. i. r. et ult. Ad etay.
 lic. q. in decretis de consanguinit. et affin. tractat. utile fuit ibjar.
 boreu ponere et quia in decretalib. est idem tractat. et in hoc
 volumine utile fuit hoc repeti. Ex eo n. quia uenit uenit
 in tubru id satis esse ualidu satis fanojs q. repetita lectio probat.
 c. de em. nisi. col. co. l. una. Non ex eo q. antiqui Canonel
 circa magis istas nullus erant correcti. unde ex postionb. Luit Pau
 statul nouoru iuris antiquus arborum, deciderit et nouus qstruere.

Sequitur de arbore Con.
 sanguinitatis.

Deinde ad arborem Consanguinitatis spectari descendamus. Et
1.º quod sit consanguinitas et unde dicatur, quid linea quod gradus
Et quod sit quod arbor fornicis et quare sit fornicis, et inter fornicis
regulatur per quas gradus cognoscitur. Scilicet fornicis quodammodo
et quodammodo quod fornicis. Et primo dico quod consanguinitas est attine-
tia personarum ex eo proveniens quod una persona descendit ab altera vel
ambae ab eadem. Vel est inveniuntur personarum ab eodem stipite descen-
dentium carnali propagatione contractum quod satis est idem. Et
autem consanguinitas quasi sanguinis unitas a co, et sanguine.
quod de eorum sanguine descendit. Et quo ad prohibitionem, gradus
non distinguo aut tales sunt consanguinitas, quod dicitur ex uxorio coitu
aut ex fornicatorio quod satis est expressum est. Et probatur per textum.
Linea vero est collectio personarum ab eodem stipite descendenti quodammodo
continentur et numerus distinguuntur. Et est triplex linea gradum
ascendentium et descendentiis et collateralium ut infra patebit. Et ff.
de qua. l. i. et l. iuriscor. et 38. q. 5. c. i. Quod est habitudo
distantium personarum quod cognoscitur quodammodo agnationis vel cognationis
distantia sua personarum inter se differunt. Et dicitur gradus ad fini-
tudinem gradum scalarum vel locorum velinum. Et ita gradum de
proximo ad proximum ff. de gradibus. l. iuriscor. et 38. q. 5. c. i.
Fornicis autem sit arbor primo videtur cellulas ascendentiis et
descendentibus scilicet collateralibus. Ascendit super cellulas uicinas quod
ascendit ita uicinas quod non potuit proximum nomen habere in alia
cellula. Et hoc oportet quod nomen progenitum. Sumant nomen
ab ipsa seu ex ordine. quod a. possumus illas cellulas nomen quod
dicimus filium patris, fratrem fratris, patrem filii, et sic de singulis
Et alii eam nomen fornicis. alii plures, alii truncum aut
aut nomen potestis nostri uicinas eam p. Et scire debet quod
competentem illa cellula nomen ascendentiis et descendentiis
diuisoribus scilicet p. mediu ut a latere dextro illarum ponitur nomen
marium ut Abang pang 20. A sinistro latere nomen mulierum

Ut ab una panna s. q. positi i latere dextro descendit a maribus e converso.
 Supra cellula nava est cellula hae g'tinens p' et m' et supra unu
 punctu rubru, infra unu nigrum. Supra illaz est cellula ang ania
 continens duo puncta rubra et duo nigra. Supra illaz est cellula p'ans
 p'ans g'tinens tria puncta rubra et tria nigra. Supra illaz est abany
 abania g'tinens quatuor puncta rubra et quatuor nigra. Hec
 tendo sub cellula nava prima habz filius filiaz et habet unu pua
 au rubru et aliud nigrum. Sub illa habet nepote et neptem et
 duo puncta rubra et duo nigra. Sub illa p'epote et p'neptem
 et tria puncta et tria nigra sub illa abnepote et abnepte et
 quatuor puncta rubra et quatuor rubra nigra. Attequaz ascendans
 nigrum transiens ad collateralis scire debet qd punctorum numerus
 est numeratio gradum habito respectu ad cellula nava. puncta
 rubra de sursum et deorsum tenentur computatione. Item sub Canonis
 et puncta nigra. Item sub Civile. Dixit aut inactatis iuris
 Canonis in superiori parte cellula, civile n' in inferiori. Ut de h
 illig' exellentia iuris Canonis ad civile et vice quo ad hunc casu
 quo instrumur in matrimonis aut licite tractare posuit uel ne.
 Et ca' n'ing sit Tertium iudic' nro h'ipue' loy minor e' canon
 ut ex de secund. nupt. c. p'ora. et ult. Item rubra puncta sub
 q' computatio canonica q'rit de consanguinitate q' d'it a sanguine
 q' est rubra n'as melis dr rubri coloris. Legaret u' no erant nisi de
 successione q' locu' tet post morte' et iteo p' nigra puncta et obscura
 recte designat huc sp'ant' 35. q. 1. ad seden tam. Bon. in lectura huc
 arborib. Vidal a. ex punctatione h'p'icta q' si punctatione ascendunt
 et descendunt quod utrumq' iud. q' si eis p'one proxima addita p'
 sona q' carid' p'patione gradus atijit. Ad vincendum autem
 gradus inter eos. Item utrumq' iud. Tolle hanc magistrat' ec.
 q'ntaz ascendunt et descendunt quot sunt p'one de q'ly q'rit q' p'
 tatis notandis una deupta tet sunt. q. inter eos. Si igitur
 scire quantum distat abany a p'ano. p. utroq' computato et inter
 quodis quing' sunt p'one sonat unaz quatuor sunt gradus.
 Item dico de ipso. p. ad abnepote quia vobis no erit respire quing'
 personas et si quatuor sunt gradus. Si velis videre quantum distat

ab aug. pater. p. ab nepote. p. invenit ibi novem personas computato per
trulox. Et sic videtur effectus gradus. Sicut autem quod ipse p. non habet ysa.
quinitate in arbore, sicut x. quod quilibet duobus tot parentes quatuor
avos octo patruos et septem abavos. Et semper ascendentes supponit
canon, unus impossibile fuisset tot personas in arbore scribere. quare
aut utrum inter ascendentes et descendentes prohibita copula conjugal
occurat hodie quarti gradus et sicut Goph. in su. de ysaug. et
affin. s. item quibus quod non est deuret. non debet. e. ti. q. ysaug. lo.
quibus. Alii eorum gradus inter ascendentes et descendentes persequitur
et prohibitions, dicit et quod ibi de quarto gradu si in collateral
lib. locum hinc videtur. Ad hoc 35. q. 3. periculis et dicitur ca. sequentibus.
in quibus si quod alium non solum usque septimum gradum sed et in quartum
erat notitia parentum extenditur prohibitis ex quo quod certum est
alterum ascendente et alterum descendente per se prohibitis.
Videtur si statim adhuc viveret non posset in hunc locum addideri.
nisi de nupt. s. i. de ritu nupt. l. nuptia et hoc verum esse perito.
Ad collateralis transcursum et ad fratrem et sororem. Et eorum videtur
talibus persequitur solum parte medietatis arborum ad modum vixit qua
illud et reliqua illorum quod per se patet. Sicut de fratre et sorore
dentibus sub cellula fratris et cellula fratris filii filia. ex illa fratris nepos
nepotibus, ex illa fratris nepotibus propter modo frater. p. est in p. in primo gradu
sicut canonem in 1. de 1. deum legem. Et filii filii in 1. de 1. deum canonem
in 2. de 1. deum legem. Et nepos in tertio sicut canonem in quarto sicut
legem fratris propter est ipse. p. in quarto sicut canonem in quinto sicut
legem. Et sic debet esse utraque prohibitis. Et ista sunt collateralis et ad
p. Et nunc de cellula fratris sicut dicitur, facit figuram. Repetitur de avo
ex eo patrum avita. Ex illa frater patruelis et avitina. Soror pa-
truelis et avitina. Et illa horum filii filia. Ex illa horum nepos
nepotibus. Mater est in p. in 1. de 1. deum gradu. Frater patruelis et in 1. de 1. deum
gradu, filii in tertio, frater patruelis in quarto, filii in quinto, nepos
in 6. Et sic debet esse utraque prohibitis. Postea facit figuram. Repetitur pariter
et hoc filii fratrum nepos, et avitina magna, avia et avia et
aviviva magna et aviviva magna, illud x. persequitur.
Ex cellula patrum magna propter sororia propter sororia, ex illa horum
filii

filij filia ex illa corunde nepot nepot. Et quia petrus distat de u.
 panu quonunc fuit Nepitem in tertio gradu q a patre magno in tertio
 et a propionj Sobriro tertio et a filio tertio Et a nepote q ex illa linea
 equalitatis quarto in cano. Item leyob u^o distat. p. a patre magno quarto
 et propionj Sobriro quinto a filio q septo a nepote septimo Et sic debet
 esse utray punctatio. Noto fac ab unu Nepitem in tribus. 1. p. patre
 panu et parumulo de parumulo no p. p. q. de cellula pro patri
 orij cellula horu filij filia, ex illa horu nepot nepot. Ex illa horu p. p.
 nepot. Isti ocy sunt cu p. in 4. gradu q a p. distat a Nepite in quarto
 gradu et ex illa linea nullu ex illa linea equalitatis q^o distat ab
 eo quarto gradu. Item l. p. patre distat quinto filij p. nepot. 7.
 nepot. 8. et sic debet esse utray punctatio. Nunc restat est q uily
 regule grady illor collateralium cognoscant. Collateralium ^{regule} linea
 magno gradu regule. collateralium in linea equali quoto gradu quib cor
 distat a eor Nepite toto distat inter se et filij abinet hoc Item cano
 exponit. pone Ocy factu ab unu Nepite in p. p. patre et h. nepote mag
 illi sunt in linea equali qualibet distat a Nepite quarto gradu q^o et
 inter se quarto gradu Item l. u^o aliter e^o et sic dicitur regule Colla
 teralium in linea equali Item ley. in quoto gradu quib cor distat a
 comuni Nepite toto supplicato distat inter se et filij abinet. Nunc
 q^o ex supis dictis et computatione quot q^o filij p. et nepot p. p. a
 distat quarto gradu in Item cano. Item ll. 8. Et insurgit illa dicitur
 q^o Item leyob in collateralibus. q^o libet persona facit gradu p. a^o duo Fra
 trum duo gradu. ~~Item~~ Item ll. Sed Item cano. duae persona faciunt
 unu gradu. ut patet in cellula fris, si petrus est cu p. in primo gradu
 Item cano. in Item. Item ll. Sed computatio leyob ad aliud fit q^o
 xofray 38. q. 5. cap. 2. ad fin. yde q^o pulchrit Item ll. q^o in equalit
 rea collateralium sine linea et pari numero sine distat, no est ex
 re dispari gradu. Vite in linea pari numero Item vel quarta dispa
 ri numero prima vel tertia. Quia prima linea Item gradu in Item
 quarto, in tertia septo. Et in quarta q^o no est Item cano. quia
 in equali linea dispari numero tunc dispari gradu q^o in prima
 prima in tertia tertiu in 4. 4°. Et sic de singulis. Nunc resta
 uidere de collateralibus in linea in equali. Circa quod tradit tali

regula s^{ca} Caro. Collateralium in linea inaequali quatto gradu remotione
distat a eo qui supposito totto distat inter se. Exemp^{tu} pone faciendum
ab am^o supposito p. et filij propatris sunt in linea inaequali, con
putentur q^o a remotione s^{ca} a. p. q^o distat a supposito. quarto q^o et a
filio propatris quarto. Et item in descendib^{us}. usq^{ue} ad lineam aequa
litat. Et haec est r^o q^o dicimus persona ab illa persona usq^{ue} ad lineam
aequaliter noⁿ crescit gradus quia propatris filij est nepos et pro
nepos v^o distat quarto a p. Sed aliter. Item ill^{ud}. Item qual talen
regula traditur. Collateralium in linea inaequali. Item ill^{ud}. quod sunt
persona^e supposito sompto tot^{us} ut gradus. Vnde p. a supposito distat quarto
a propatris quinto a filio propatris sexto a nepote septimo a
nepote &c. Et sic q^o distat persona facit gradus. Vnde supra dicitur q^o
petrus noⁿ pot^{est} g^otrahere maritum cu^m aliqua de arbore distat
n. a sumo s^{ca} auro, et ab imo s^{ca} ab apote et ab extremis colla
teraliu^m et ab his v^o quatuor gradibus a radicibus citiorum linea
excepta linea ab am^o p^o quod satis patet q^o cu^m nullo g^otrahere potest
Sed si exiret in collateralibus ut puta si pro nepos propatris vel pro
nepos fuer^{et} percipet filij potest p. cu^m illa g^otrahere et h^{ic} g^otrahere
et h^{ic} g^otrahat in quinto gradu, exiaret t^{er} q^o s^{ca} quod ad imo
succedendi prohibitio n. q^o p^o in p^opositum percipat tolli potuit
Sed naturalia sunt invariabilia s. di. in pri. Nere n. sed et q^o con
suet^{ud} p^o. q^o ab am^o p^o p^o ang^o sunt bigamij sicut et q^o si
noⁿ sunt bigamij noⁿ possunt filij eor^{um} coniungi cu^m essent fratres.
Sed de hoc noⁿ multu^m curio quia eade^m r^o est dicendu^m de alijs reb^{us}
lib^{er} supplicib^{us}. q^o pro^{ter}ia eor^{um} essent bigamij. Vnde bigamij p^o
de ac si inaequaliter supplicij ecclesia habere v^o quatuor p^o
nat^{ur} ac si dicereb^{us} propatris et uxore^m ing^o parit^{ur} et marit^{us}. Vnde
supplicatio posita fuit ut nota conueniret in utroq^{ue} s^{ca} noⁿ
utrob^{us} conueniret denotaret. Dicendu^m et q^o in collateralibus aequali
linea bene s^{ca} p^o ill^{ud} regula^m affirmand^{um} et negand^{um}. Ego et tu
sumus q^o s^{ca} inaequali linea ego posui accipe filij tuaz
tu q^o neg^o. Et negatiue Ego noⁿ posui accipe filia tuaz q^o tu noⁿ
neg^o. Affirmatiua p^ocedit inaequali linea quart^o gradu. Negatiua
in tertio.

collateralium
in linea
aequali
remotione
distat
inter se
exemplum
pone
faciendum
ab am^o
supposito
p.
et filij
propatris
sunt
in linea
inaequali
con
putentur
q^o a
remotione
s^{ca} a.
p.
q^o distat
a
supposito
quarto
q^o et a
filio
propatris
quarto
et item
in
descendib^{us}
usq^{ue}
ad
lineam
aequalitatis
et haec
est
r^o q^o
dicimus
persona
ab
illa
persona
usq^{ue}
ad
lineam
aequaliter
noⁿ
crescit
gradus
quia
propatris
filij
est
nepos
et
pro
nepos
v^o
distat
quarto
a
p.
sed
aliter
item
ill^{ud}
item
qual
talen
regula
traditur
collateralium
in
linea
inaequali
item
ill^{ud}
quod
sunt
persona^e
supposito
sompto
tot^{us}
ut
gradus
vnde
p.
a
supposito
distat
quarto
a
propatris
quinto
a
filio
propatris
sexto
a
nepote
septimo
a
nepote
&c.
et
sic
q^o
distat
persona
facit
gradus
vnde
supra
dicitur
q^o
petrus
noⁿ
potest
g^otrahere
maritum
cu^m
aliqua
de
arbore
distat
n.
a
sumo
s^{ca}
auro
et
ab
imo
s^{ca}
ab
apote
et
ab
extremis
colla
teraliu^m
et
ab
his
v^o
quatuor
gradibus
a
radicibus
citiorum
linea
excepta
linea
ab
am^o
p^o
quod
satis
patet
q^o
cu^m
nullo
g^otrahere
potest
sed
si
exiret
in
collateralibus
ut
puta
si
pro
nepos
propatris
vel
pro
nepos
fuer^{et}
percipet
filij
potest
p.
cu^m
illa
g^otrahere
et
h^{ic}
g^otrahere
et
h^{ic}
g^otrahat
in
quinto
gradu
exiaret
t^{er}
q^o
s^{ca}
quod
ad
imo
succedendi
prohibitio
n.
q^o
p^o
in
p^opositum
percipat
tollit
potuit
sed
naturalia
sunt
invariabilia
s.
di.
in
pri.
Nere
n.
sed
et
q^o
con
suet^{ud}
p^o.
q^o
ab
am^o
p^o
p^o
ang^o
sunt
bigamij
sicut
et
q^o
si
noⁿ
sunt
bigamij
noⁿ
possunt
filij
eor^{um}
coniungi
cu^m
essent
fratres
sed
de
hoc
noⁿ
multu^m
curio
quia
eade^m
r^o
est
dicendu^m
de
alijs
reb^{us}
lib^{er}
supplicib^{us}.
q^o
pro^{ter}
ia
eor^{um}
essent
bigamij
vnde
bigamij
p^o
de
ac
si
in
aequaliter
supplicij
ecclesia
habere
v^o
quatuor
p^o
nat^{ur}
ac
si
dicereb^{us}
propatris
et
uxore^m
ing^o
parit^{ur}
et
marit^{us}
vnde
supplicatio
posita
fuit
ut
nota
conueniret
in
utroq^{ue}
s^{ca}
noⁿ
utrob^{us}
conueniret
denotaret
dicendu^m
et
q^o
in
collateralibus
aequali
linea
bene
s^{ca}
p^o
ill^{ud}
regula^m
affirmand^{um}
et
negand^{um}
ego
et
tu
sumus
q^o
s^{ca}
in
aequali
linea
ego
posui
accipe
filij
tuaz
tu
q^o
neg^o
et
negatiue
ego
noⁿ
posui
accipe
filia
tuaz
q^o
tu
noⁿ
neg^o
affirmatiua
p^ocedit
in
aequali
linea
quarto
gradu
negatiua
in
tertio

ni tertio uel ceteroq. Sed ni linea ni aequali illud no potest affirmare uel
 negare. quia si unq est in quarto et alter in tertio uel ceteroq.
 q est in 3. potest trahere in filia eius q est in quarto gradu sed non
 e' quorsu. Vnde propatru filii et nepos trahere possunt in filia petri
 tii sed no conuerso. Hinc quaero an collateralis quoru unq est in qui-
 to gradu a eiq. Stipite alter in primo iuda filia. p. et propatru. p.
 possunt ad inuicem trahere. Sicut Agsti. qz x0 et hoc notatur.
 supra c. ti. § diluio. Et ca. tua ual. Et in summa huius tit. Et y. f. qz
 § sed unq in quinto et in primo, q p sua aryla nitit, plure
 de h. § qz pater et filii una proxa consenz. Et de impub. et atiq.
 subdit. l. ult. Sicut q no contrahit in stipite sic nec in filio
 stipite. Hinc fuit praedicta de re. tua uob. vbi Prob. Videntur puzq.
 stipite. Contra tenet de re. et bene qz illi q or. q. loq. quam po.
 fuit super c. ti. c. ult. Et Rai. Ioan. de bro. Hispania. Et hoc uerum
 dicitur est qz probant uerba regulae tradite supra c. cap. ult.
 de h. iur. descendentiu ab eode. Sed certu est qz propatru. p. de
 descendit a stipite. praeterea uel dicat qz ritu est, prohibitio
 ascendentiu aut descendentiu aut collateralium. De primo parte
 negando quia certu est filiu. p. no descendisse a propatru. est qz
 prohibitio collateralium sed certu est qz isti distant quinto gradu
 qz qo impedit hos collateralis contrahere no. Video. s.

Sequitur Figura Arboris
 Affinitatis.